

د افغانستان انتقالي اسلامي دولت

د عدلي وزارت

رسمي جريده

فوق العاده گڼه

د افغانستان اساسي قانون

قانون اساسي افغانستان

د چاپ نېټه: د ۱۳۸۳ هـ. ش کال د سلواغې د میاشتې (۸) - پرله پسې گڼه (۸۱۸)

دراين شماره:

۱- فرمان شماره (۱۰۳) مؤرخ ۱۳۸۲/۱۱/۶ رئيس دولت انتقالی اسلامي

افغانستان در مورد توشيح قانون اساسی افغانستان.

۲- قانون اساسی افغانستان.

۳- فهرست الفبائی (اندکس)

دامتياز خاوند : دعدلي وزارت

مسئول چلوونکی : شاه جهان "بيگزاد"

مرمـتـيال : نور علم

رسمي جریده

بسم الله الرحمن الرحيم

فرمان

رئيس دولت انتقالی اسلامي

افغانستان در مورد توشیح قانون

اساسي افغانستان

شماره: (۱۰۳)

تاریخ: ۱۳۸۲/۱۱/۶

بنام خداوند بزرگ و به آرزوی سعادت
مردم نجیب و صلحدوست افغانستان،
قانون اساسی جدید را که توسط لویه
جرگه^۱ تاریخی ۲۲ قوس الی ۱۴ جلدی
۱۳۸۲ هجری شمسی، منعقد^۲ شهر
کابل در ۱۲ فصل و ۱۶۲ ماده به اتفاق
آراء تصویب گردید، توشیح و انفاذ آنرا
اعلام می دارم.

از بار گاه خداوند متعال استدعا دارم تا
این قانون اساسی با رعایت احکام دین
مبین اسلام، تحکیم وحدت ملی، تحقق
اهداف دموکراسی، اعمار جامعه مدنی،
رفاه همگانی اقتصادی، اجتماعی،
سیاسی و فرهنگی، مشعل راه دولت

بسم الله الرحمن الرحيم

د افغانستان د اساسي قانون د توشیح

په باب د افغانستان د انتقالی اسلامي

دولت د رئیس

فرمان

گڼه: (۱۰۳)

نېټه: ۱۳۸۲/۱۱/۶

دلوی خدای په نامه او د افغانستان دنجیبو
خلکو د نېکمرغۍ په هیله، نوی اساسي
قانون چې د ۱۳۸۲ هجري لمریز کال
دلیندۍ له ۲۲ څخه دمرغومي تر ۱۴
نېټې پورې په کابل ښار کې د جوړې شوې
لوېې جرگې لخوا په ۱۲ فصلونو او ۱۶۲
مادو کې درأیو په اتفاق تصویب شو،
توشیح او انفاذ یې اعلاموم.

دمتعال خدای له در بار څخه هیله کوم
ترڅو دغه اساسي قانون داسلام دمبین دین
دحکمونو په رعایت سره دملي یووالي
دپیاوړتیا، ددموکراسۍ دهدفونو دتحقق
دمدني ټولنې دجوړولو، دټولیزې
اقتصادي، اجتماعي، سیاسي او فرهنگي

رسمي جریده

سوکالې، د دولت او دمهواد دخلکو
دلارې ډيوه شي، سوله، برابري او وروړولې
د افغانستان د ملت تر منځ تامين کړي.
و مردم کشور گردیده، صلح، برابری و
برادری را بین ملت افغانستان تامين
نماید.

ومن الله توفيق

حامد کرزی

ومن الله توفيق

حامد کرزی

رئيس دولت انتقالی اسلامی افغانستان

۶/دلو/ ۱۳۸۲ هجري شمسی

شهر کابل

د افغانستان دانتقالي اسلامي دولت رئيس

۶/سلواغه/ ۱۳۸۲ هجري شمسي

د کابل ښار

رسمي جريده

فهرست		فهرست	
تعداد ماده	عنوان	دما دوشمېر	عنوان
	مقدمه		سريزه
(۲۱ ماده)	فصل اول: دولت	(۲۱ مادې)	لومړۍ فصل: دولت
(۳۸ ماده)	فصل دوم: حقوق اساسي و وجايب اتباع	(۳۸ مادې)	دويم فصل: د اتباعو اساسي حقوق او وجايب
(۱۱ ماده)	فصل سوم: رئيس جمهور	(۱۱ مادې)	درېم فصل: جمهور رئيس
(۱۰ ماده)	فصل چهارم: حکومت	(۱۰ مادې)	څلورم فصل: حکومت
(۲۹ ماده)	فصل پنجم: شورای ملی	(۲۹ مادې)	پنځم فصل: ملي شوري
(۶ ماده)	فصل ششم: لويه جرگه	(۶ مادې)	شپږم فصل: لويه جرگه
(۲۰ ماده)	فصل هفتم: قضاء	(۲۰ مادې)	اووم فصل: قضاء
(۷ ماده)	فصل هشتم: اداره	(۷ مادې)	اتم فصل: اداره
(۶ ماده)	فصل نهم: حالت اضطرار	(۶ مادې)	نهم فصل: د اضطرار حالت
(۲ ماده)	فصل دهم: تعديل	(۲ مادې)	لسم فصل: تعديل
(۷ ماده)	فصل يازدهم: احکام متفرقه	(۷ مادې)	يوولسم فصل: متفرقه حکمونه
(۵ ماده)	فصل دوازدهم: احکام انتقالي	(۵ مادې)	دوولسم فصل: انتقالي حکمونه

رسمي جريده

۱

بسم الله الرحمن الرحيم
 الحمد لله رب العالمين والصلوة والسلام
 على سيد الانبياء والمرسلين محمد ﷺ
 وعلى آله واصحابه اجمعين.

مقدمه

ما مردم افغانستان:

■ با ايمان راسخ به ذات پاک خداوند ﷻ و توکل به مشيت حق تعالی و اعتقاد به دين مقدس اسلام؛
 ■ بادرک بى عدالتى ها و نابسامانى هاى گذشته و مصايب بى شمارى که بر کشور ما وارد آمده است؛
 ■ با تقدير از فداکارى ها، مبارزات تاريخى، جهاد و مقاومت بر حق تمام مردم افغانستان و ارج گذارى به مقام والای شهدای راه آزادى کشور؛
 ■ بادرک اين که افغانستان واحد و یکپار چه به همه اقوام و مردم اين سرزمين تعلق دارد؛
 ■ با رعايت منشور ملل متحد و با احترام به اعلاميه جهاني حقوق بشر؛
 ■ به منظور تحکيم وحدت ملی و حراست از استقلال، حاکميت ملی

بسم الله الرحمن الرحيم
 الحمد لله رب العالمين والصلوة والسلام
 على سيد الانبياء والمرسلين محمد ﷺ
 وعلى آله واصحابه اجمعين.

سريزد

موږ دافغانستان خلکو:

■ دلوی خدای ﷻ پر سپېڅلي ذات په ټينګ ايمان، د حق تعالی په مشيت پر توکل او د اسلام په سپېڅلي دين پر اعتقاد؛
 ■ د تېرو بې عدالتيو او ناخو الو په درک او زموږ پر هېواد راغليو بې شمېره مصيبتونو ته په پاملرنه؛
 ■ دافغانستان دټولو خلکو دسر بنسندو، تاريخي مبارزو، جهاد او بر حق مقاومت دساتيلو او د وطن دآزادۍ دلاړې د شهيدانو لوړ مقام ته په ارزښت وړکولو؛
 ■ په دې درک سره چې واحد او يو موټی افغانستان ددې خاورې په ټولو قومونو او خلکو اړه لري؛
 ■ دملګرو ملتو دمنشور په رعايت او دېشر دحقوقو نړيوالې اعلاميې ته په درناوي؛
 ■ دملې وحدت دټينګښت او دهېواد داستقلال، ملي حاکميت او زمکنی

رسمي جريده

۲

بشپړتيا دساتنې په منظور؛

■ دخلکو پر اراده او دموکراسۍ ولاړ

نظام دتاسيس لپاره؛

■ له ظلم، استبداد، تبعيض او

تاوتریخوالي پاکي؛ پرقانونيت، اجتماعي

عدالت، دانساني حقوقو او کرامت پر

خوندي تابه ولاړې مدني ټولنې دجوړولو

او دخلکو داساسي حقوقو او آزاديو

دتامين په منظور؛

■ دهېواد دسياسي، اجتماعي، اقتصادي

او دفاعي بنسټو نود پياوړي کولو لپاره؛

■ ددې خاورې ټولو او سپدونکيو ته

ديو هوسا ژوندانه او د ژوند دسالم

چاپېريال دتامين په منظور؛

■ او بالاخره په نړيواله کورنۍ کې

دافغانستان لپاره دوړخای دثبیت په

منظور؛

دهېواد تاريخي، فرهنگي او ټولنيزو

واقعيتونو او دزمان له غوښتنو سره سم

مودغه اساسي قانون دخپلو استازيو له

لارې ديو زرو درې سوه دوه اتيايم

لمريز هجري کال دمرغومي دمیاشتي

په خوارلسمه نېټه دکابل په ښار کې

تصویب کړ.

وتمامیت ارضی کشور؛

■ به منظور تاسيس نظام متکی بر

اراده مردم ودموکراسۍ؛

■ به منظور ایجاد جامعه مدنی عاری

از ظلم، استبداد، تبعيض وخشونت

ومتبني بر قانونمندی، عدالت

اجتماعي، حفظ کرامت وحقوق انساني

وتامين آزادی ها وحقوق اساسی

مردم؛

■ به منظور تقویت بنیاد های سیاسی،

اجتماعی، اقتصادی ودفاعی کشور؛

■ به منظور تامین زندگی مرفه

ومحیط زیست سالم برای همه ساکنان

این سر زمین؛

■ وسر انجام، به منظور تثبیت جایگاه

شایسته افغانستان در خانواده بین

المللی؛

این قانون اساسی را مطابق به

واقعیت های تاریخی، فرهنگی

واجتماعی کشور ومقتضیات عصر، از

طریق نمایندگان منتخب خود در لویه

جرگه مورخ چهاردهم جدی سال یک

هزاروسه صدو هشتادو دو هجری

شمسی در شهر کابل تصویب کردیم.

رسمي جریده

۲

لومړۍ فصل دولت

لومړۍ ماده

افغانستان، خپلواک، واحد، او
نه بېلېدونکې اسلامي جمهوري
دولت دی.

دوهمه ماده

د افغانستان د اسلامي جمهوري دولت
دین، د اسلام سپېڅلی دین دی.
د نورو ادیانو پیروان د خپل دین په پیروي
او د خپلو دیني مراسمو په اجرا کې د
قانون د حکمونو په حدود وکې آزاد دي.

درېیمه ماده

په افغانستان کې هېڅ قانون نشي کولای
چې د اسلام د سپېڅلي دین د معتقداتو او
احکامو مخالف وي.

څلورمه ماده

په افغانستان کې ملي حاکمیت په ملت
پورې اړه لري چې په مستقیم ډول یې په
خپله یا یې د خپلو استازيو له لارې عملي
کوي.

فصل اول دولت

ماده اول

افغانستان، دولت جمهوري اسلامي،
مستقل، واحد و غیر قابل تجزیه
می باشد.

ماده دوم

دین دولت جمهوري اسلامي افغانستان،
دین مقدس اسلام است.
پیروان سایر ادیان در پیروی از دین و
اجرای مراسم دینی شان در حدود
احکام قانون آزاد می باشند.

ماده سوم

در افغانستان هیچ قانون نمی تواند
مخالف معتقدات و احکام دین مقدس
اسلام باشد.

ماده چهارم

حاکمیت ملی در افغانستان به
ملت تعلق دارد که به طور مستقیم یا
توسط نمایندگان خود آنرا اعمال می
کند.

رسمي جریده

۴

ملت افغانستان عبارت است از تمام
افرادیکه تابعیت افغانستان را دارا
باشند.

ملت افغانستان متشکل از اقوام پشتون،
تاجک، هزاره، ازبک، ترکمن، بلوچ،
پشه یی، نورستانی، ایماق، عرب، قرغیز،
قزلباش، گوجر، براهوی، وسایر اقوام
میباشد.

بر هر فرد از افراد ملت افغانستان
کلمهٔ افغان اطلاق می شود.
هیچ فرد از افراد ملت از تابعیت
افغانستان محروم نمی گردد.
امور مربوط به تابعیت و پناهندگی
توسط قانون تنظیم می گردد.

مادهٔ پنجم

تطبیق احکام این قانون اساسی
وسایر قوانین، دفاع از استقلال،
حاکمیت ملی و تمامیت ارضی و
تأمین امنیت و قابلیت دفاعی
کشور از وظایف اساسی دولت
می باشد.

د افغانستان ملت عبارت دی له هغو
ټولو افرادو څخه چې د افغانستان تابعیت
ولري.

د افغانستان ملت له پښتون، تاجک،
هزاره، ازبک، ترکمن، بلوچ، پشه یي،
نورستاني، ایماق، عرب، قرغیز، قزلباش،
گوجر، براهوي او نورو قومونو څخه
جوړ دی.

د افغان کلمه د افغانستان د ملت پر هر
فرد اطلاق کېږي.
د ملت هېڅ یو فرد د افغانستان له تابعیت
څخه نه محرومېږي.
په تابعیت او پناه ورکولو پورې مربوطې
چارې د قانون له ليارې تنظیمېږي.

پنځمه ماده

ددې اساسي قانون او نورو قوانینو
د حکمونو تطبیق، له استقلال، ملي
واکمنۍ او زمکنۍ بشپړتیا څخه دفاع او
د هېواد د امنیت او دفاعي قابلیت
تأمین، د دولت له اساسي وظایفو
څخه دي.

رسمي جریده

۵

شپږمه ماده

دولت، د انساني کرامت د ساتلو، بشري حقوقو د ملاتړ، د دموکراسۍ د تحقق، ملي وحدت د تامين، د ټولو قومونو او قبايلو ترمنځ د برابرۍ او د هېواد په ټولو سيمو کې د متوازي پراختيا او ټولنيز عدالت، پربنسټ د يوې هوسا او پر مختللي ټولنې په جوړولو مکلف دی.

ماده ششم

دولت به ايجاد يک جامعه مرفه و مترقي بر اساس عدالت اجتماعي، حفظ کرامت انساني، حمايت حقوق بشر، تحقق دموکراسۍ، تامين وحدت ملي، برابري بين همه اقوام و قبايل و انکشاف متوازن در همه مناطق کشور مکلف می باشد.

اوومه ماده

دولت د ملگرو ملتونو د منشور، د بين-الدول معاهدو، د نړيوالو ميثاقونو چې افغانستان له هغو سره تړاو لري او د بشري حقوقو د نړيوالې اعلاميې رعايت کوي.

دولت د هر راز تروريستي اعمالو، د مخدره موادو د کرلو او قاچاق او د مسکراتو د توليد او استعمال مخنيوی کوي.

ماده هفتم

دولت منشور ملل متحد، معاهدات بين الدول، ميثاق های بين المللی که افغانستان به آن ملحق شده است و اعلاميه جهاني حقوق بشر را رعايت می کند.

دولت از هر نوع اعمال تروريستي، زرع و قاچاق مواد مخدر و توليد و استعمال مسکرات جلوگیری می کند.

اتمه ماده

دولت د هېواد خارجي سياست د خپلواکۍ، ملي گټو او زمکني بشپړتيا په

ماده هشتم

دولت سياست خارجي کشور را بر مبنای حفظ استقلال، منافع ملی و

رسمي جریده

۶

تمامیت ارضی و عدم مداخله، حسن همجواری، احترام متقابل و تساوی حقوق تنظیم می نماید.

ساتلو، نه مداخلې ښه ګاونډیتوب، متقابل احترام او د حقوقو د برابری پربنسټ تنظیموي.

ماده نهم

معادن و سایر منابع زیر زمینی و آثار باستانی ملکیت دولت می باشند. حفاظت و ادارهٔ املاک دولت و طرز استفادهٔ درست از منابع طبیعی و سایر املاک عامه توسط قانون تنظیم می گردد.

نهمه ماده
کانونه او نورې تر زمکې لاندې زېرمې او لرغونې آثار د دولت ملکیت دي. د دولت د ملکیتونو ساتنه او اداره او له طبیعي زېرمو او نورو عامه ملکیتونو څخه د سمې استفادې ډول د قانون له ليارې تنظیمېږي.

ماده دهم

دولت، سرمایه گذاریها و تشبثات خصوصی را مبتنی بر نظام اقتصاد بازار، مطابق به احکام قانون، تشویق، حمایت و مصونیت آنها را تضمین می نماید.

لسمه ماده
دولت، خصوصي پانګې اچونې او خصوصي تشبثات د بازار د اقتصاد د نظام پربنسټ د قانون له حکمونو سره سم هڅوي، ملاتړ يې کوي او مصونيت يې تضمینوي.

ماده یازدهم

امور مربوط به تجارت داخلی و خارجی، مطابق به ایجابات اقتصادی کشور و مصالح مردم، توسط قانون تنظیم می گردد.

یوولسمه ماده
په کورنۍ او بهرنۍ سوداګرۍ پورې تړلې چارې، د هېواد له اقتصادي غوښتنو او د خلکو له ګټو سره سمې د قانون له ليارې تنظیمېږي.

رسمي جریده

۷

دولسمه ماده

د افغانستان بانک، د دولت مرکزي او مستقل بانک دی.

د پيسو نشرول، د هېواد د پولي سياست طرح او تطبيق، د قانون له حکمونو سره سم د مرکزي بانک صلاحيت دی.

مرکزي بانک د پيسو د چاپ په برخه کې د ولسي جرگې له اقتصادي کمېسيون سره مشوره کوي.

د دې بانک تشکيل او د کار ډول د قانون له ليارې تنظيمېږي.

ماده دوازدېم

د افغانستان بانک، بانک مرکزي دولت و مستقل می باشد.

نشر پول و طرح و تطبيق سياست پولي کشور، مطابق به احکام قانون، از صلاحيت بانک مرکزی می باشد.

بانک مرکزی در مورد چاپ پول با کمیسیون اقتصادی ولسی جرگه مشوره می نماید.

تشکيل و طرز فعالیت این بانک توسط قانون تنظيم می شود.

ديارلسمه ماده

دولت د صنايعو د پراختيا، د توليد د ودې او د خلکو د ژوند د سطحې د لوړتيا او د کسبگرو د فعاليتونو د ملاتړ لپاره اغېزمن پروگرامونه طرح او تطبيقوي.

ماده سيزدېم

دولت برای انکشاف صنايع، رشد توليد، ارتقای سطح زندگی مردم و حمایت از فعاليتهاي پيشه وران، پروگرامهای مؤثر طرح و تطبيق می نماید.

خوارلسمه ماده

دولت د کرنې او مالدارۍ د پراختيا، د بزگرانو او مالدارانو د اقتصادي، ټولنيزو او د ژوند د شرايطو د ښه کولو او د کوچيانو د ميشتولو او د دوی د

ماده چهاردهم

دولت برای انکشاف زراعت و مالدارۍ، بهبود شرایط اقتصادی، اجتماعی و معیشتی دهقانان و مالداران و اسکان

رسمي جریده

۸

و بهبود زندگی کوچیان، در حدود بیه مالی دولت، پروگرامهای مؤثر طرح و تطبیق می نماید.

دولت به منظور تهیه مسکن و توزیع ملکیت‌های عامه برای اتباع مستحق، مطابق به احکام قانون و در حدود امکانات مالی، تدابیر لازم اتخاذ می نماید.

ژوند د سمون لپاره د دولت د مالي توان په حدودو کې اغېزمن پروگرامونه طرح او تطبیقوي.

دولت مستحقو اتباعو ته د استوګنځای د برابرولو په منظور او د عامه ملکیتونو د وېش لپاره، د قانون له حکمونو سره سم او د مالي امکاناتو په حدود وکې لازم تدبیرونه نیسي.

ماده پنځلسمه ماده

دولت مکلف است در مورد حفظ و بهبود جنگلات و محیط زیست تدابیر لازم اتخاذ نماید.

دولت مکلف دی چې د ځنګلونو او د چاپیریال د خوندي کولو او ښه والي لپاره لازم تدبیرونه ونیسي.

ماده شانزدهم

از جمله زبانهای پشتو، دری، ازبکی، ترکمنی، بلوچی، پشه یی، نورستانی، پامیری و سایر زبانهای رایج در کشور، پشتو و دری زبانهای رسمی دولت میباشند.

در مناطقی که اکثریت مردم به یکی از زبان های ازبکی، ترکمنی، پشه یی، نورستانی، بلوچی و یا پامیری تکلم می

شپاړسمه ماده

د پښتو، دري، ازبکي، ترکمني، بلوخي، پشه يي، نورستاني، پاميري او په هېواد کې د نورو مروجو ژبو له جملې څخه پښتو او دري د دولت رسمي ژبې دي.

په هغو سيمو کې چې د خلکو اکثریت له ازبکي، ترکمني، بلوخي، پشه-يي، نورستاني او يا پاميري ژبو څخه

رسمي جريده

۹

نماینده آن زبان علاوه بر پشتو و دری به حیث زبان سوم رسمی می باشد و نحوه تطبیق آن توسط قانون تنظیم می گردد.

دولت برای تقویت و انکشاف همه زبانهای افغانستان پروگرامهای مؤثر طرح و تطبیق مینماید.

نشر مطبوعات و رسانه های گروهی به تمام زبانهای رایج در کشور آزاد می باشد.

مصطلحات علمی و اداری ملی موجود در کشور حفظ میگردد.

ماده هفدهم

دولت برای ارتقای معارف در همه سطوح، انکشاف تعلیمات دینی، تنظیم و بهبود وضع مساجد، مدارس و مراکز دینی تدابیر لازم اتخاذ می نماید.

ماده هجدهم

مبداء تقویم کشور بر هجرت پیغمبر اکرم ﷺ استوار است.

پروپوز خبری کوی له پښتو او دري سربېره هغه ژبه درېيمه رسمي ژبه ده، د تطبیق ډول يې د قانون له ليارې تنظيمېږي.

دولت د افغانستان د ټولو ژبو د پياوړتيا او پراختيا لپاره اغېزمن پروگرامونه طرح او تطبیقوي.

په هېواد كې د مطبوعاتو، راډيو او تلويزيون خبرونې د هېواد پرتولو مروجو ژبو آزادي دي.

په هېواد كې موجود ملي، علمي او اداري مصطلحات ساتل كېږي.

اوه لسمه ماده

دولت په بېلا بېلو سطحو كې د معارف د ودې او د ديني زده كړو د پراختيا، د جوماتونو، مدرسو او ديني مركزونو د وضعې د ښه والي او تنظيم لپاره لازم تدبېرونه نيسي.

اتلسمه ماده

د هېواد د تقویم مبداء د پیغمبر اکرم ﷺ پر هجرت ولاړ دی.

رسمي جریده

۱۰

مېنای کار ادارات دولتي تقويم هجري
شمسي می باشد.

روز های جمعه، ۲۸ اسد و ۸ ثور
تعطیل عمومی است. سایر رخصتی ها
توسط قانون تنظیم می گردد.

ماده نهم

بیرق افغانستان مرکب است از: سه
قطعه با رنگ های سیاه، سرخ و سبز
که به صورت عمودی، به اندازه های
مساوی، از چپ به راست، در کنار هم
واقع شده، عرض هر رنگ برابر نصف
طول آن است و در وسط آن نشان
ملی افغانستان قرار دارد.

نشان ملی افغانستان عبارت از محراب
و منبر به رنگ سفید می باشد که در
دو گوشه آن دو بیرق و در وسط آن
در قسمت فوقانی، کلمه مبارک
لا اله الا الله محمد رسول الله و
الله اکبر و اشعه خورشید در حال
طلوع و در قسمت تحتانی آن تاریخ
۱۲۹۸ هجری شمسی و کلمه

د دولتي ادارو د کار بنسټ هجري لمريز
کال دی.

د جمعې ورځې، د اسد ۲۸ او د ثور ۸
عمومي رخصتۍ دي، نورې رخصتۍ د
قانون له ليارې تنظيمېږي.

نولسمه ماده

د افغانستان بیرغ له: دریو تور، سور او
زرغون رنگه ټوټو څخه جوړ دی درې
واړه ټوټې په مساوي ډول له کيڼ نه ښي
لور ته په عمودي ډول سره پرتې وي او د
هر رنگ سور د هغه د اوږدو نیمایي دی
چې په منځ کې یې د افغانستان ملي نښان
ځای پر ځای شوی دی.

د افغانستان د دولت ملي نښان له سپین
رنگي محراب او منبر څخه جوړ دی چې
په دوو څنډو کې یې دوه بیرغونه او دمنځ
په برنۍ برخه کې یې د لا اله الا الله
محمد رسول الله مبارکه کلمه او
الله اکبر او د راڅټونکي لمر وړانګې او په
لاندنۍ برخه کې یې د ۱۲۹۸ هجري
شمسي تاریخ او د افغانستان کلمه راغلې

رسمي جریده

۱۱

افغانستان، جا داشته و از دو طرف با
خوشه های گندم احاطه شده است.
طرز استفاده از بیرق و نشان ملی
توسط قانون تنظیم می گردد.

ماده بیستم

سرود ملی افغانستان به زبان پشتو و با
ذکر الله اکبر و نام اقوام افغانستان می
باشد.

ماده بیست و یکم

پایتخت افغانستان شهر کابل می باشد.

فصل دوم

حقوق اساسی و وجایب اتباع

ماده بیست و دوم

هر نوع تبعیض و امتیاز بین اتباع
افغانستان ممنوع است.
اتباع افغانستان اعم از زن و مرد در
برابر قانون دارای حقوق و وجایب
مساوی می باشند.

ماده بیست و سوم

زندگی موهبت الهی و حق طبیعی انسان
است. هیچ شخص بدون مجوز قانونی

چپ له دوو خوا وو د غمبو وږي پري
راگرځول شوي دي.
له بړغ او ملي نښان څخه د استفادې
څرنگوالی د قانون له لپارې تنظیمېږي.

شلمه ماده

د افغانستان ملي سرود په پښتو ژبه دی،
الله اکبر او د افغانستان د قومونو نومونه
به پکې راځي.

یوویشتمه ماده

د افغانستان پایتخت د کابل ښار دی.

دوه یم فصل

د اتباعو اساسي حقوق او وجایب

دوه ویشتمه ماده

د افغانستان د اتباعو ترمنځ هر راز تبعیض
او امتیاز منع دی.
د افغانستان اتباع ښځې او نارینه
د قانون په وړاندې مساوي حقوق او
وجایب لري.

درویشتمه ماده

ژوند د خدای جل جلاله بېخښه او دانسان
طبیعي حق دی، هېڅوک له قانوني مجوزه

رسمي جریده

۱۲

از این حق محروم
نمی گردد.

پرتله له دې حقه بې برخې
کېدای نشي.

ماده بیست و چهارم

آزادی حق طبیعی انسان است. این حق
جز آزادی دیگران و مصالح عامه که
توسط قانون تنظیم میگردد، حدودی
ندارد.

آزادی و کرامت انسان از تعرض
مصون است.

دولت به احترام و حمایت آزادی و
کرامت انسان مکلف می باشد.

خلبريشتمه ماده

آزادي د انسان طبيعي حق دی. دا حق د
نورو له آزادي- اوله عامه مصالحو پرتله
چې د قانون له ليارې تنظيمېږي حدود نه
لري.

د انسان آزادي او کرامت له ټبري
خوندي دی.

دولت د انسان د آزادي- او کرامت په
ساتنه او درناوي مکلف دی.

ماده بیست و پنجم

برائت ذمه حالت اصلی است.
متهم تا وقتی که به حکم قطعی
محکمه با صلاحیت محکوم علیه قرار
نگیرد، بی گناه شناخته می شود.

پنځه ويشتمه ماده

د ذمې برائت اصلي حالت دی
ترهغه چې د باصلاحیت محکمې په قطعي
حکم متهم محکوم علیه ثابت نشي، بې
گناه گڼل کېږي.

ماده بیست و ششم

جرم یک عمل شخصی است.
تعقيب، گرفتاری یا توقیف متهم و تطبيق
جزا براو به شخص ديگري سرايت
نمی کند.

شپږ ويشتمه ماده

جرم يو شخصي عمل دی.
د متهم تعقيبول، نيول يا توقيفول او پرهغه
يساندي د جزا تطبيق بل هېڅانه سرايت
نه کوي.

رسمي جریده

۱۳

اوه ویستمه ماده

هیڅ یو عمل جرم نه ګڼل کېږي خو دهغه قانون له مخې چې د جرم تر ارتکاب دمخه نافذ شوی وي.

هیڅوک د قانون له حکمونه پرته تعقیبېدای، نیول کېدای او یا توقیفېدای نه شي.

هیڅاته سزا نشي ورکول کېدای مګر، د با صلاحیته محکمې په حکم او د هغه قانون له احکامو سره سم چې د اتهام وړ فعل تر ارتکابه مخکې نافذ شوی وي.

ماده بیست وهفتم

هیڅ عملی جرم شمرده نمی شود مګر به حکم قانونی که قبل از ارتکاب آن نافذ گردیده باشد.

هیڅ شخص را نمی توان تعقیب ، گرفتار و یا توقیف نمود مګر بر طبق احکام قانون.

هیڅ شخص را نمی توان مجازات نمود مګر به حکم محکمه با صلاحیت و مطابق به احکام قانونی که قبل از ارتکاب فعل مورد اتهام نافذ گردیده باشد.

اته ویستمه ماده

د افغانستان هیڅ یو تبعه په جرم باندې د متهم کېدو له امله، بهرني دولت ته نه سپارل کېږي، مګر د ورته معاملې او د هغو بین الدول تر وونو له مخې چې افغانستان ورسره تړاو لري.

هیڅ افغان د تابعیت په سلبېدو او په افغانستان کې دننه یا بهر په شړل کېدو نه محکومېږي.

ماده بیست وهشتم

هیڅ یک از اتباع افغانستان به علت اتهام به جرم، به دولت خارجی سپرده نمی شود مګر بر اساس معامله بالمثل و پیمان های بین الدول که افغانستان به آن پیوسته باشد.

هیڅ افغان به سلب تابعیت و یا تبعید در داخل یا خارج افغانستان محکوم نمی شود.

رسمي جریده

۱۴

نهمه ویشتمه ماده

دانسان تعذیب منع دی.

هېڅوک نه شي کولای چې له بل شخص څخه حتی د حقایقو د ترلاسه کولو لپاره که څه هم تر تعقیب، نیونې یا توقیف لاندې وي او یا په جزا محکوم وي، دهنه دتعذیب لپاره اقدام وکړي یاې دتعذیب امر ورکړي.

د انساني کرامت مخالفې جزا ټاکل منع دي.

ماده بیست نهم

تعذیب انسان ممنوع است.

هیچ شخص نمی تواند حتی به مقصد کشف حقایق از شخص دیگر، اگر چه تحت تعقیب، گرفتاری یا توقیف ویا محکوم به جزا باشد، به تعذیب او اقدام کند یا امر بدهد.

تعیین جزایی که مخالف کرامت انسانی باشد، ممنوع است.

دېرشمه ماده

له متهم یا بل شخص څخه په زور تر لاسه شوې څرگندونې، اقرار یا شهادت اعتبار نلري.

په جرم اقرار دمتهم هغه اعتراف نه وایي چې په بشپړه خوښه او د عقلی روغتیا په حالت کې یې د با صلاحیته محکمې په وړاندې کړی وي.

ماده سی ام

اظهار، اقرار و شهادتی که از متهم یا شخص دیگری به وسیله اکراه به دست آورده شود، اعتبار ندارد.

اقرار به جرم عبارت است از اعتراف متهم با رضایت کامل و در حالت صحت عقل، در حضور محکمه با صلاحیت.

یودېرشمه ماده

هر څوک کولای شي چې له نیول کېدو سره سم له ځانه داتهام دلرې

ماده سی ویکم

هر شخص می تواند برای دفع اتهام به مجرد گرفتاری ویا برای اثبات حق

رسمي جریده

۱۵

خود، وکیل مدافع تعیین کند.

متهم حق دارد بمجرد گرفتاری، از اتهام منسوب اطلاع یابد و در داخل معادی که قانون تعیین می کند در محکمه حاضر گردد.

دولت در قضایای جنایی برای متهم بی بضاعت وکیل مدافع تعیین می نماید.

محرمیت مکالمات، مراسلات و مخابرات بین متهم و وکیل آن، از هر نوع تعرض مصون می باشد.

وظایف و صلاحیت های وکلای مدافع توسط قانون تنظیم می گردد.

کولو او یا حق دثابتو لو لپاره مدافع وکیل و ټاکي.

متهم حق لري چې له نیولوسره سم له منسوب اتهامه ځان خبر کړي او دهغې مودې دننه چې قانون یې ټاکي، محکمه کې حاضر شي.

دولت په جنایي پیښو کې دپوزي متهم لپاره مدافع وکیل ټاکي.

د متهم او دهغه دوکیل ترمنځ مکالمات، مراسلات او مخابرات له هر ډول تعرض څخه خوندي دي.

دمدافع وکیلانو وظایف او واکونه دقانون له لپارې تنظیمېږي.

ماده سی و دوم

مدیون بودن شخص موجب سلب یا محدود شدن آزادی وی نمی شود. طرز و وسایل تحصیل دین توسط قانون تنظیم می گردد.

دو دېرشمه ماده

پور دپوروړي د آزادی دسلبیدو یا محدودیدو سبب کېدای نشي. دپور دپورته اخیستلو لارې چارې او وسایل دقانون له لپارې تنظیمېږي.

ماده سی و سوم

اتباع افغانستان حق انتخاب کردن و انتخاب شدن را دارا می باشند.

دري دېرشمه ماده

دافغانستان اتباع دانتخابولو او دانتخابېدلو حق لري.

رسمي جريده

۱۶

شرایط و طرز استفاده از این حق توسط
قانون تنظیم می گردد.

له دې حق څخه دگټې اخیستو شرایط او
لارې د قانون له ليارې تنظیمېږي.

ماده ۴ سی و چهارم

آزادی بیان از تعرض مصون است.
هر افغان حق دارد فکر خود را به
وسیله گفتار، نوشته، تصویر و یا وسایل
دیگر، بازعایت احکام مندرج این قانون
اساسی اظهار نماید.

هر افغان حق دارد مطابق به احکام
قانون، به طبع و نشر مطالب،
بدون ارائه قبلی آن به مقامات
دولتی، پردازد.

احکام مربوط به مطابع، رادیو
و تلویزیون، نشر مطبوعات و سایر
وسایل ارتباط جمعی توسط قانون تنظیم
می گردد.

ماده ۵ سی و پنجم

اتباع افغانستان حق دارند به منظور
نأمین مقاصد مادی و یا معنوی، مطابق
به احکام قانون، جمعیتها تأسیس
نمایند.

څلور دېرشمه ماده

د بیان آزادي له تېرې څخه خوندي ده.
هر افغان حق لري چې خپل فکر
دوینا، لیکنې، انځور او یا نورو وسیلو له
لارې، په دې اساسي قانون کې دراغلو
حکمونو په رعایت، څرگند کړي.

هر افغان حق لري د قانون له حکمونو سره
سم مطالب، یې له دې چې هغه مخکې له
مخکې دولتي مقامونو ته وښي، خپاره او
نشر کړي.

دمطبعو، راډیو او تلویزیون، د مطبوعاتو
د خپرولو او د جمعې ارتباط په نورو وسایلو
پورې مربوط حکمونه د قانون له لیسارې
تنظیمېږي.

پنځه دېرشمه ماده

د افغانستان اتباع حق لري چې دخپلو
مادي او یا معنوي غوښتنو د تأمین لپاره،
د قانون له حکمونو سره سم ټولنې جوړې
کړي.

رسمي جريده

۱۷

- د افغانستان اتباع حق لري دقانون له حکمونو سره سم، سياسي گوندونه جوړ کړي، په دې شرط چې:
۱. د گوند مرامنامه او اساسنامه داسلام د سپېڅلي دين د احکامو او په دې اساسي قانون کې دراغلو نصوصو او ارزښتونو مخالف نه وي؛
 ۲. د گوند تشکيلات او مالي منابع څرگند وي؛
 ۳. نظامي او نظامي ډوله تشکيلات او هدفونه ونه لري؛
 ۴. له بهرنيو سياسي گوندونو يا نورو بهرنيو منابعو سره تړلي نه وي؛
- د قوم، سيمې، ژبې او فقهي مذهب پر بنسټ د گوند جوړول او فعاليت کول، جواز نه لري.
- هغه جمعيت او گوند چې دقانون له حکمونو سره سم جوړېږي دقانوني موجوداتو او يا صلاحيتي محکمې له حکمه پرته نه منحل کېږي.
- اتباع افغانستان حق دارند، مطابق به احکام قانون، احزاب سياسي تشکيل دهند، مشروط بر اینکه:
۱. مرامنامه و اساسنامه حزب، مناقض احکام دين مقدس اسلام و نصوص و ارزشهای مندرج اين قانون اساسی نباشد؛
 ۲. تشکيلات و منابع مالی حزب علنی باشد؛
 ۳. اهداف و تشکيلات نظامی و شبه نظامی نداشته باشد؛
 ۴. وابسته به حزب سياسي و يا ديگر منابع خارجي نباشد؛
- تأسیس و فعالیت حزب بر مبنای قومیت، سمت، زبان و مذهب فقهی جواز ندارد.
- جمعیت و حزبی که مطابق به احکام قانون تشکيل می شود، بدون موجبات قانونی و حکم محکمه با صلاحیت منحل نمی شود.

رسمي جريده

۱۸

شپږ دېرشمه ماده

د افغانستان اتباع حق لري چې د روا او سوله یزو غوښتنو د تامین لپاره له قانون سره سم یې وسلې غونډې او مظاهرې وکړي.

ماده ۴ سی و ششم

اتباع افغانستان حق دارند برای تأمین مقاصد جایز و صلح آمیز، بدون حمل سلاح، طبق قانون اجتماع و تظاهرات نمایند.

اوه دېرشمه ماده

دا شخصود مخابراتي او ليكونو آزادي او محرميت كه په ليكلي ډول وي يا د تېليفون او تلگراف يا نورو وسيلو له لارې، له تېري څخه خوندي دي. دولت دا شخصو دمخبرو او ليكونو د پلټنې حق نه لري مگر د قانون له حكمونو سره سم.

ماده ۴ سی و هفتم

آزادی و محرمیت مراسلات و مخابرات اشخاص چه به صورت مکتوب باشد و چه به وسیلهٔ تلفون، تلگراف و وسایل دیگر، از تعرض مصون است. دولت حق تفتیش مراسلات و مخابرات اشخاص را ندارد، مگر مطابق به احکام قانون.

اته دېرشمه ماده

د شخص استوگنځی له تېري څخه خوندي دی.

ماده ۴ سی و هشتم

مسکن شخص از تعرض مصون است.

هېڅوک د دولت په گډون نشي کولای داستوگن له اجازې يا د واکمنې محکمې له قراره پرته او يې له هغو حالاتو او لارو چې په قانون کې ښوول شوي، دچاکور ته ورننوزي يايې وپلټي.

هیچ شخص، به شمول دولت، نمی تواند بدون اجازهٔ ساکن یا قرار محکمهٔ با صلاحیت و به غیر از حالات و طرزی که در قانون تصریح شده است، به مسکن شخص داخل شود یا آن را تفتیش نماید.

رسمي جریده

۱۹

در مورد جرم مشهود ، مامور مسؤل می تواند بدون اجازه قبلی محکمه ، به مسکن شخص داخل شود یا آن را تفتیش کند. مامور مذکور مکلف است بعد از داخل شدن یا اجرای تفتیش ، در خلال مدتی که قانون تعیین می کند قرار محکمه را حاصل نماید.

دخترگند جرم په مورد کې مسؤل مامور کولای شي دمحکمې له مخکینۍ اجازې پرته د شخص کورته ور ننوزي یا هغه وپلټي. نوموړی مامور مکلف دی کورته له ننوتو یا پلټنې وروسته ، په هغه موده کې چې قانون یې ټاکي د محکمې قرار ترلاسه کړي.

ماده سی و نهم

هر افغان حق دارد به هر نقطه کشور سفر نماید و مسکن اختیار کند؛ مگر در مناطقی که قانون ممنوع قرار داده است. هر افغان حق دارد مطابق به احکام قانون به خارج افغانستان سفر نماید و به آن عودت کند. دولت از حقوق اتباع افغانستان در خارج از کشور حمایت می نماید.

نېهه دېر شمه ماده

هر افغان حق لري د هېواد هر څو ټه سفر وکړي او استوگن شي خو له هغو سيمو پرته چې قانون منع کړې وي. هر افغان حق لري د قانون له حکمونو سره سم له افغانستان څخه بهر سفر وکړي او بېرته راستون شي. دولت له هېواد څخه بهر دافغانستان د اتباعو د حقوقو ساتنه کوي.

ماده چهارم

ملکیت از تعرض مصون است. هیچ شخص از کسب ملکیت و تصرف در آن منع نمی شود، مگر در حدود احکام قانون.

خلوېښتمه ماده

ملکیت له ټبري څخه خوندي دی. هېڅوک دملکیت د ترلاسه کولو او په هغه کې له تصرف کولو څخه نه منع کېږي. مگر دقانون داحکامو په حدودو کې.

رسمي جريده

۲۰

ملکیت هیچ شخص، بدون حکم قانون و فیصله محکمه با صلاحیت صادره نمی شود.

استملاک ملکیت شخص، تنها به مقصد تأمین منافع عامه، در بدل تعویض قبلی و عادلانه، به موجب قانون مجاز می باشد.

تفتیش و اعلان دارایی شخص، تنها به حکم قانون صورت می گیرد.

ماده چهل و یکم

اشخاص خارجی در افغانستان حق ملکیت اموال عقاری را ندارند. اجاره عقار بمنظور سرمایه گذاری، مطابق با احکام قانون مجاز می باشد. فروش عقار به نمایندگی های سیاسی دول خارجی و به موسسات بین المللی که افغانستان عضو آن باشد، مطابق به احکام قانون، مجاز می باشد.

ماده چهل و دوم

هر افغان مکلف است مطابق به احکام قانون به دولت مالیه و

د هېچا ملکیت د قانون د حکم او د باصلاحیت محکمې له پرېکړې پرته نه مصادره کېږي.

د شخص د ملکیت استملاک یوازې د عامه ګټو د تأمین په مقصد، د محکمې او عادلانه بدل په ورکولو، د قانون له مخې مجاز دی.

د شخص د شتمنی پلټنه او اعلان یوازې د قانون په حکم کېدای شي.

یو څلورېنځمه ماده

بهرني اشخاص په افغانستان کې د عقاري مالونو د ملکیت حق نه لري. د عقار اجاره د پانګې اچونې په منظور د قانون له حکمونو سره سم جواز لري. د بهرنیو ملکونو پر سیاسي نمایندګیو او پر هغو بین المللي مؤسسو چې افغانستان پکې غړیتوب لري د عقاري مالونو پلورل د قانون له حکمونو سره سم جواز لري.

دو څلورېنځمه ماده

هر افغان مکلف دی د قانون له حکمونو سره سم دولت ته

رسمي جریده

۲۱

ماليه او محصول ورکړي.	محصول تاديه کند.
هېڅ راز ماليه او محصول ، دقانون له حکمه پرته نه وضع کېږي.	هېڅ نوع ماليه و محصول، بدون حکم قانون، وضع نمی شود.
د ماليې او محصول اندازه او د ورکړې ټول يې د ټولنيز عدالت په رعايت د قانون په وسيله بنوول کېږي.	اندازه ماليه و محصول و طرز تاديه آن، با رعايت عدالت اجتماعي، توسط قانون تعيين می گردد.
دا حکم د بهرنيو کسانو او مؤسسو په برخه کې هم تطبیقېږي.	اين حکم در مورد اشخاص و مؤسسات خارجي نیز تطبيق می شود.
هر ټول ورکړه شوې ماليه، محصول او عايدات، دولتي واحد حساب ته تحويلېږي.	هر نوع ماليه، محصول و عوايد تاديه شده، به حساب واحد دولتي تحويل داده می شود.

دري څلورېنېنمه ماده

ماده چهل و سوم

زده کړه د افغانستان دټولو اتباعو حق دی چې د لېسانس تر درجې پورې وړيا د دولت له خوا تامینېږي.	تعليم حق تمام اتباع افغانستان است که تا درجه ليسانس در مؤسسات تعليمی دولتي به صورت رایگان از طرف دولت تامین میگردد.
دولت مکلف دی چې په ټول افغانستان کې د متوازن معارف دعامولو او د منځنيو اجباري زده کړو د تامین لپاره اغېزمن پروگرام طرح او تطبيق کړي او د مورنيو ژبو د تدريس لپاره په هغو	دولت مکلف است به منظور تعميم متوازن معارف درتمام افغانستان، تامین تعلیمات متوسطه اجباری، پروگرام مؤثر طرح و تطبيق نماید و زمینه تدريس زبانهای مادری را در

رسمي جریده

۲۲

مناطقى كه به آنها تكلم مى كنند فراهم
كند.

سيمو كې چې پرې خبرې كېږي لاره
هواره كېږي.

ماده ٤٧ چهل و چهارم

دولت مكلف است به منظور
ايجاد توازن و انكشاف تعليم
برای زنان، بهبود تعليم
كوجان و امحای بي سوادى در
كشور، پروگرامهاى مؤثر طرح و
تطبيق نمايد.

څلور څلوېښتمه ماده

دولت مكلف دى دښځو د زده كړو د
پراختيا او توازن د ايجاد په منظور،
د كوجيانو د زده كړو د ښه والي او په
هېوادكې د بي سوادۍ د له منځه وړلو
لپاره اغېزمن پروگرامونه طرح او تطبيق
كړي.

ماده ٤٨ چهل و پنجم

دولت نصاب واحد تعليمي را، بر مبنای
احكام دين مقدس اسلام و فرهنگ ملي
و مطابق با اصول علمي، طرح و تطبيق
مى كند و نصاب مضامين ديني
مكاتب را، بر مبنای مذهب
اسلامى موجود در افغانستان، تدوين
مى نمايد.

پنځه څلوېښتمه ماده

دولت د اسلام د سپېڅلي دين د حكمونو
او ملي فرهنگ پر بنسټ او له
علمي اصولو سره سم، واحد تعليمي
نصاب طرح او تطبيقوي او د ښوونځيو
د ديني مضمونونو نصاب په افغانستان
كې د شخړ اسلامي مذهبو نو پر بنسټ
تدوينوي.

ماده ٤٩ چهل و ششم

تأسیس و اداره مؤسسات تعليمات
عالی، عمومی و اختصاصی وظیفه
دولت است.

شپږ څلوېښتمه ماده

د لوړو، عمومي او اختصاصي زده كړو د
مؤسسو جوړول او اداره كول، د دولت
وظیفه ده.

رسمي جریده

۲۳

اتباع افغانستان می تواند به اجازه دولت به تأسیس مؤسسات تعلیمات عالی، عمومی، اختصاصی و سواد آموزی اقدام نمایند.

دولت می تواند تأسیس مؤسسات تعلیمات عالی، عمومی و اختصاصی را به اشخاص خارجی نیز مطابق به احکام قانون اجازه دهد.

شرایط شمول در مؤسسات تعلیمات عالی دولتی و سایر امور مربوط به آن، توسط قانون تنظیم می گردد.

ماده چهل و هفتم

دولت برای پیشرفت علم، فرهنگ، ادب و هنر پروگرامهای مؤثر طرح می نماید.

دولت حقوق مؤلف، مخترع و کاشف را تضمین می نماید و تحقیقات علمی را در تمام عرصه ها تشویق و حمایت می کند و استفاده مؤثر از نتایج آن را، مطابق به احکام قانون، تعمیم می بخشد.

د افغانستان اتباع کولای شي د دولت په اجازه د لوړو، عمومي، اختصاصي او دسواد د زده کړو موسسې جوړې کړي.

دولت کولای شي بهرنیو کسانو ته هم د قانون له حکمونو سره سم د لوړو، عمومي او اختصاصي زده کړو د موسسو د جوړولو اجازه ورکړي.

د لوړو زده کړو په دولتي موسسو کې د شاملېدو شرطونه او له هغو سره نوري مربوطې چارې، د قانون له ليارې تنظيمېږي.

اوه څلوېښتمه ماده

دولت د علم، فرهنگ، ادب او هنر د پرمختګ لپاره اغېزمن پروګرامونه طرح کوي.

دولت د مؤلف، مخترع او کاشف حقوق تضمینوي او په ټولو برخو کې علمي څېړنې هڅوي او ملاتړ یې کوي او د هغو له نیجو څخه د اغېزمنې ګټې اخیستل د قانون له حکمونو سره سم عاموي.

رسمي جریده

۲۴

اته څلورېنېنمه ماده

کار، د هر افغان حق دی.

د کار د ساعتونو ټاکل، او یا معاشه رخصتي، د کار او کارگر حقوق او له هغو سره نورې مربوطې چارې د قانون له لپارې تنظیمېږي.

د قانون د حکمونو په حدودو کې د کار او کسب انتخاب آزاد دی.

ماده ٤٠ چهل و هشتم

کار حق هر افغان است.

تعیین ساعات کار، رخصتی یا مزد، حقوق کار و کارگر و سایر امور مربوط به آن توسط قانون تنظیم می گردد.

انتخاب شغل و حرفه، در حدود احکام قانون، آزاد می باشد.

نهه څلورېنېنمه ماده

د جبري کار تحميل منع دی.

د جگړې، آفتونو او نورو داسې حالاتو کې چې عامه ژوند او هوساينه تهديد کړي فعاله برخه اخيسته د هر افغان ملي وجيبه ده.

پرماشومانو د کار تحميل جواز نه لري.

ماده ٤١ چهل و نهم

تحميل کار اجباری ممنوع است.

سهم گیری فعال در حالت جنگ، آفات و سایر حالاتی که حیات و آسایش عامه را تهدید کند، از وجایب ملی هر افغان می باشد.

تحميل کار بر اطفال جواز ندارد.

پنځوسمه ماده

دولت مکلف دی چې د یوې سالمې ادارې او د هېواد په اداري سیستم کې د سمون د رامنځ ته کېدو لپاره، لازم تدبیرونه ونیسي.

اداره خپل اجراءات په بشپړه بې طرفۍ

ماده ٤٢ پنجاهم

دولت مکلف است به منظور ایجاد اداره ټاکنه و تحقق اصلاحات در سیستم اداری کشور تدابیر لازم اتخاذ نماید.

اداره اجراءات خود را با بیطرفی کامل

رسمي جریده

۲۵

و مطابق به احکام قانون عملی می سازد.

اتباع افغانستان حق دسترسی به اطلاعات از ادارات دولتی را در حدود احکام قانون دارا می باشند. این حق جز صدمه به حقوق دیگران و امنیت عامه حدودی ندارد.

اتباع افغانستان بر اساس اهلیت و بدون هیچگونه تبعیض و به موجب احکام قانون به خدمت دولت پذیرفته می شوند.

ماده پنجاه و یکم

هر شخص که از اداره بدون موجب متضرر شود مستحق جبران خساره می باشد و می تواند برای حصول آن در محکمه دعوا اقامه کند.

به استثنای حالاتی که در قانون تصریح گردیده است، دولت نمی تواند بدون حکم محکمه با صلاحیت به تحصیل حقوق خود اقدام کند.

او د قانون له حکمونو سره سم عملی کوي.

د افغانستان اتباع حق لري د قانون د حکمونو په حدودو کې له دولتي ادارو څخه اطلاعات تر لاسه کړي. دا حق د نورو حقوقو او عامه امنيت ته له زیان رسولو پرته، حدود نه لري.

د افغانستان اتباع د اهليت له مخې او له هر ډول توپير څخه پرته د قانون له حکمونو سره سم د دولت خدمت ته منل کېږي.

یو پنځوسمه ماده

هر څوک چې له ادارې څخه بې وجهه زیانمن شي د تاوان اخیستلو مستحق دی او کولای شي د تاوان د ترلاسه کولو لپاره په محکمه کې دعوا اقامه کړي.

له هغو حالاتو پرته چې قانون ښووي، دولت نشي کولای د بې صلاحیته محکمې له حکمه پرته د خپلو حقوقو د ترلاسه کولو لپاره اقدام وکړي.

رسمي جریده

۲۶

دو پنځوسمه ماده

دولت د افغانستان د ټولو اتباعو لپاره د ناروغیو د مخنیوي او د وړیا علاج وسیلې او روغتیايي اسانتیاوې د قانون له حکمونو سره سم تامینوي.

دولت له قانون سره سم د خصوصي طبي خدمتونو او روغتیايي مرکزونو جوړول او پراختیا هڅوي او ملاتړ یې کوي.

دولت د سالمې بدني روزنې د پیاوړتیا او دملي او سیمه ییزو ورزشونو د پراختیا لپاره لازم تدبیره نیسي.

ماده پنجاه و دوم

دولت وسایل وقایه و علاج امراض و تسهیلات صحی رایگان را برای همه اتباع مطابق به احکام قانون تامین می نماید.

دولت تاسیس و توسعه خدمات طبي و مراکز صحی خصوصی را مطابق به احکام قانون تشویق و حمایت می کند.

دولت به منظور تقویت تربیت بدنی سالم و انکشاف ورزشهای ملی و محلی تدابیر لازم اتخاذ می نماید.

دري پنځوسمه ماده

دولت د شهیدانو او مفقودینو له پساتي کسانو، دمعلولینو او معیوبینو دیبا خواکمنی او په ټولنه کې د هغوی د فعالې ونډې اخیستنې په خاطر د مالي مرستو او روغتیايي خدمتونو د تنظیم لپاره د قانون له حکمونو سره سم لازم تدبیره نیسي.

دولت د متقاعدینو حقوق تضمینوي او له زړو کسانو، بې سر پرسته ښځو، معیوبینو او معلولینو او بې وسه یتیمانو سره د

ماده پنجاه و سوم

دولت به منظور تنظیم خدمات طبي و مساعدت مالی برای بازماندگان شهداء و مفقودین و برای باز توانی معلولین و معیوبین و سهم گیری فعال انسان در جامعه، مطابق به احکام قانون، تدابیر لازم اتخاذ می نماید.

دولت حقوق متقاعدین را تضمین نموده، برای کهن سالان، زنان بی سرپرست، معیوبین و معلولین و یتام

رسمي جریده

۲۷

بی بضاعت مطابق به احکام قانون
کمک لازم به عمل می آورد.

قانون له حکمونو سره سم
لازمې مرستې کوي.

ماده پنجاه و چهارم

خانواده رکن اساسی جامعه را
تشکیل می دهد و مورد حمایت
دولت قرار دارد.

دولت به منظور تأمین سلامت
جسمی و روحی خانواده، بالاحص
طفل و مادر، تربیت اطفال و
برای از بین بردن رسوم مغایر با
احکام دین مقدس اسلام تدابیر لازم
اتخاذ می کند.

خلور پنخوسمه ماده

کورنی د ټولنې اساسي
رکن دی او د دولت تر پاملرنې
لاندې ده.

دولت د کورنۍ او په ځانګړې توګه د
مور او ماشوم د جسمي او روحي روغتیا
د تأمین، د ماشومانو د روزنې او د اسلام
د سپېڅلي دین له احکامو سره د مغایرو
رسومو د له منځه وړو لپاره لازم تدبیرونه
نیسي.

ماده پنجاه و پنجم

دفاع از وطن وجیه تمام اتباع
افغانستان است.

شرایط اجرای دوره مکلفیت عسکری
توسط قانون تنظیم می گردد.

پنځه پنخوسمه ماده

له هېواد څخه دفاع د افغانستان د ټولو
اتباعو وجیبه ده.

د عسکري مکلفیت د دورې د تېرولو
شرطونه د قانون له لپارې تنظیمېږي.

ماده پنجاه و ششم

پروې از احکام قانون اساسی، اطاعت
از قوانین و رعایت نظم و امن عامه
وجیه تمام مردم افغانستان است.

شپږ پنخوسمه ماده

داساسي قانون دحکمونو پروي، دقوانینو
اطاعت او دعامه نظم او امنیت رعایت
دافغانستان د ټولو خلکو وجیبه ده.

رسمي جریده

۲۸

بې خبری از احکام قانون عذر دانسته
نمی شود.

د قانون له حکمونو څخه بې خبري عذر
نه گڼل کېږي.

ماده پنجاه و هفتم

دولت حقوق و آزادی های اتباع
خارجی را در افغانستان، طبق قانون
تضمین می کند. این اشخاص در حدود
قواعد حقوق بین المللی به رعایت قوانین
دولت افغانستان مکلف می باشند.

اوه پنخوسمه ماده

دولت په افغانستان کې د خارجي اتباعو
حقوق او آزادی له قانون سره سم
تضمینوي. دا کسان د بین المللي حقوقو د
قواعدو په حدودو کې د افغانستان د
دولت د قوانینو په رعایت مکلف دي.

ماده پنجاه و هشتم

دولت به منظور نظارت بر رعایت
حقوق بشر در افغانستان و بهبود و
حمایت از آن، کمیسیون مستقل حقوق
بشر افغانستان را تأسیس می نماید.

هر شخص می تواند در صورت نقض
حقوق بشری خود، به این کمیسیون
شکایت نماید.

کمیسیون می تواند موارد نقض حقوق
بشری افراد را به مراجع قانونی راجع
سازد و در دفاع از حقوق آنها
مساعدت نماید.

تشکیل و طرز فعالیت این کمیسیون
توسط قانون تنظیم می گردد.

اته پنخوسمه ماده

دولت په افغانستان کې د بشر د حقوقو د
رعایت د څارنې، ښه والي او ملاتړ لپاره،
د افغانستان د بشر د حقوقو خپلواک
کمیسیون جوړوي.

هر څوک کولای شي د خپلو بشري
حقوقو د نقض په صورت کې دې
کمیسیون ته شکایت وکړي.

کمیسیون کولای شي د افرادو د بشري
حقوقو د نقض موارد مربوطو قانوني
څانگو ته راجع کړي او د هغوی له
حقوقو څخه په دفاع کې مرسته وکړي.

د دې کمیسیون جوړښت او د کار ډول
بې د قانون له ليارې تنظيمېږي.

رسمي جریده

۲۹

ننه پنځوسمه ماده

هېڅوک نشي کولای په دې اساسي قانون کې له راغلو آزادیو او حقوقو څخه په ناوړه استفادې د هېواد د خپلواکۍ، زمکنۍ بشپړتیا، ملي واکمنۍ او ملي وحدت پر ضد عمل وکړي.

ماده پنجاه و نهم

هیچ شخص نمی تواند با سوء استفاده از حقوق و آزادیهای مندرج این قانون اساسی، بر ضد استقلال، تمامیت ارضی، حاکمیت و وحدت ملی عمل کند.

دریم فصل

جمهور رئیس

شپېتمه ماده

جمهور رئیس د افغانستان د اسلامي جمهوري دولت په سر کې دی چې خپل واکونه په اجرائیه، مقننه او قضائیه برخو کې ددې اساسي قانون له حکمونو سره سم عملي کوي.

جمهور رئیس دوه، لومړی او دویم مرستیالان لري.

د جمهوري ریاست کانديد د خپلو مرستیالانو نومونه د ځان له کانديدولو سره یو ځای ملت ته اعلاموي.

د جمهور رئیس لومړی مرستیال د جمهور رئیس د غیاب، استعفاء او یا مړینې په

فصل سوم

رئیس جمهور

ماده شصتم

رئیس جمهور در رأس دولت جمهوری اسلامی افغانستان قسرار داشته، صلاحیت های خود را در عرصه های اجرائیه، تقنینیه و قضائیه، مطابق به احکام این قانون اساسی، اعمال می کند.

رئیس جمهور دارای دو معاون، اول و دوم، می باشد.

کانديد ریاست جمهوری نام هر دو معاون را همزمان با کانديد شدن خود به ملت اعلام میدارد.

معاون اول رئیس جمهور درحالت غیاب، استعفاء و یا وفات رئیس جمهور،

رسمي جریده

۳۰

مطابق به احکام مندرج این قانون اساسی، عمل می کند.

در غیاب معاون اول رئیس جمهور، معاون دوم مطابق به احکام مندرج این قانون اساسی عمل می کند.

حالاتی که ددی اساسی قانون له مندرجو حکمونو سره سم کار کوي.

د جمهور رئیس د لومړي مرستیال په غیاب کې، دوه یم مرستیال د اساسی قانون له مندرجو احکامو سره سم عمل کوي.

ماده شصت و یکم

رئیس جمهور با کسب اکثریت بیش از پنجاه فی صد آرای رأی دهندگان از طریق رأی گیری آزاد، عمومی، سری و مستقیم انتخاب میگردد.

وظیفه رئیس جمهور در اول جوزای سال پنجم بعد از انتخابات پایان می یابد.

انتخابات به منظور تعیین رئیس جمهور جدید در خلال مدت سی الی شصت روز قبل از پایان کار رئیس جمهور برگزار میگردد.

هر گاه در دور اول هیچ یک از کاندیدان نتواند اکثریت بیش از پنجاه فیصد آرا را بدست آورد، انتخابات

یو شپېتمه ماده

جمهور رئیس د رای ورکونکیو د آزادو، عمومي، پټو او مستقیمو رایو له لارې په سلو کې تر پنځوسو زیاتو رایو په تولاښه کولو انتخابېږي.

د جمهور رئیس وظیفه تر انتخاباتو وروسته د پنځم کال د غبرگولي په لومړۍ نېټه پای ته رسېږي.

د جمهور رئیس د کار ترپای ته رسېدو دمخه د نوي جمهور رئیس د ټاکنو لپاره انتخابات، له دېرشو تر شپېتو ورځو پورې، موده کې کېږي.

که چېرې په لومړي پړاو کې له کاندیدانو څخه یو هم ونه کړای شي چې په سلو کې تر پنځوسو زیاتې رایې تولاښه کړي.

رسمي جریده

۳۱

برای دور دوم در ظرف دو هفته از تاریخ اعلام نتایج انتخابات برگزار می گردد و در این دور تنها دو نفر از کاندیدانی که بیشترین آرا را در دور اول بدست آورده اند، شرکت می نمایند.

در دور دوم انتخابات، کاندیدی که اکثریت آرا را کسب کند، رئیس جمهور شناخته می شود.

هر گاه یکی از کاندیدان ریاست جمهوری در جریان دور اول یا دوم رأی گیری و یا بعد از انتخابات و قبل از اعلام نتایج انتخابات وفات نماید، انتخابات مجدد مطابق به احکام قانون برگزار می گردد.

ماده شصت و دوم

شخصی که به ریاست جمهوری کاندید می شود، واجد شرایط ذیل می باشد:

۱. تبعه افغانستان، مسلمان و متولد

انتخابات د دوهم ځل لپاره د انتخاباتو د نتایجو د نېټې تر اعلان وروسته د دوو اوونیو په اوږدو کې تر سره کېږي. دا ځل یوازې هغه دوه تنه کاندیدان په انتخاباتو کې برخه اخلي چې په لومړي پړاو کې یې تر ټولو زیاتي رایې ترلاسه کړې وي.

د انتخاباتو په دویم پړاو کې هغه څوک چې د رایو اکثریت ترلاسه کړي، جمهور رئیس ګڼل کېږي.

که چېرې د جمهوري ریاست یو کاندید د رای گیری د لومړي یا دویم پړاو په جریان او یا تر انتخاباتو وروسته او یا د انتخاباتو د نتایجو له اعلان څخه پخوا مړ شي، نوي انتخابات د قانون له حکمونو سره سم کېږي.

دوه شپږمه ماده

څوک چې جمهوري ریاست ته کاندیدېږي، باید د لاندیو شرطونو لرونکی وي:

۱. د افغانستان تبعه، مسلمان، له افغان

رسمي جریده

۳۲

- مور او پلار څخه زېږېدلی وي او د بل هېواد تابعیت ونلري؛
۲. د کاندیدېدو په ورځ يې عمر تر څلوېښتو کلونو لږ نه وي؛
۳. د محکمي له خوا د بشري ضد جرمونو، او جنايت په ارتکاب او يا له مدني حقوقو څخه په محرومي محکوم شوی نه وي؛
- هېڅ شخص نشي کولای له دوو دورو زيات د جمهور رئيس په حيث وټاکل شي.
- په دې ماده کې راغلي حکم د جمهور رئيس د مرستیالانو په برخه کې هم تطبیقېږي.
- از والدين افغان بوده و تابعیت کشور دیگری را نداشته باشد؛
۲. در روز کاندید شدن سن وی از چهل سال کمتر نباشد؛
۳. از طرف محکمه به ارتکاب جرائم ضد بشری، جنايت و يا حرمان از حقوق مدنی محکوم نشده باشد.
- هیچ شخص نمی تواند بیش از دو دوره به حیث رئیس جمهور انتخاب گردد.
- حکم مندرج این ماده در مورد معاونین رئیس جمهور نیز تطبیق می گردد.

دري شپېتمه ماده

جمهور رئيس د کار تر پيل دمخه، د ځانگړې کړنلارې سره سم، چې د قانون له ليارې تنظيمېږي دا لاندې لوړه يادوي:

ماده شصت و سوم

رئيس جمهور قبل از تصدی وظيفه، مطابق به طرز العمل خاص که توسط قانون تنظيم می گردد، حلف آتی را بجا می آورد:

بسم الله الرحمن الرحيم

«د لسوی خدای ﷻ په نامه لوړه کوم چې د اسلام د سپېڅلي دين پيروي او

بسم الله الرحمن الرحيم

«به نام خداوند بزرگ ﷻ سوگند یاد می کنم که دین مقدس اسلام را

رسمي جریده

۳۳

اطاعت و از آن حمایت کنم. قانون اساسی و سایر قوانین را رعایت و از تطبیق آن مواظبت نمایم. از استقلال، حاکمیت ملی و تمامیت ارضی افغانستان حراست و حقوق و منافع مردم افغانستان را حفاظت کنم و با استعانت از بارگاه پروردگار متعال و پشتیبانی ملت، مساعی خود را در راه سعادت و ترقی مردم افغانستان بکار برم. »

ساتنه و کرم. د اساسي قانون او نورو قوانینو رعایت او د تطبیق څارنه و کرم. د افغانستان د خپلواکۍ، ملي واکمنۍ، زمکنۍ بشپړتیا ساتنه او د افغانستان د خلکو حقوق او گټې خوندي کسرم او د لوی خدای (ج) له در بار څخه د مرستې په غوښتلو او د ملت په ملاحړه د افغانستان د خلکو د پرمختګ او هوساینې په لاره کې خپلې هڅې جاري وساتم. »

ماده شصت و چهارم

رئيس جمهور دارای صلاحيتها و وظائف ذيل می باشد:

۱. مراقبت از اجرای قانون اساسی؛
۲. تعیین خطوط اساسی سیاست کشور به تصویب شورای ملی؛
۳. قیادت اعلاى قواى مسلح افغانستان؛
۴. اعلان حرب و متارکه بښه تاييد شورای ملی؛
۵. اتخاذ تصمیم لازم در حالت

څلور شپېتمه ماده

جمهور رئيس لاندې واکونه او وظیفې لري:

۱. د اساسي قانون د اجرا څارل؛
۲. د ملي شوري په تصویب د هېواد د سیاست د اساسي کړنو ټاکل؛
۳. د افغانستان دوسله والو ځواکونو ستر مشرتوب؛
۴. د ملي شوري په تاييد د جگړې او متارکې اعلانول؛
۵. د زمکنۍ بشپړتیا او د خپلواکۍ

رسمي جریده

۳۴

- دساتنې د دفاع په حالت کې دلازم
تصميم نيول؛
۶. د ملي شوري په تاييد له افغانستان
څخه بهر ته د وسله والو ځواکونو د
ټولگيو لېږل؛
۷. ددې اساسي قانون په (ننه شپېتمه)
ماده کې له راغلي حالت پرته، د لويې
جرگې راغونښت؛
۸. د ملي شوري په تاييد د اضطراري
حالت اعلان او دهغه پای ته رسول؛
۹. د ملي شوري او لويې جرگې دغونډو
پرانستل؛
۱۰. د جمهوري رياست د مرستيالانو د
استعفي منل؛
۱۱. د ولسي جرگې په تاييد د وزيرانو،
لوی څارنوال، د مرکزي بانک، د ملي
امنيت او سړې مياشتې د رئيسانو ټاکل او
د هغوی عزلول او د استعفي منل؛
۱۲. د ولسي جرگې په تاييد د سترې
محکمې د رئيس او غړيو ټاکل؛
۱۳. د قانون له حکمونو سره سم د
- دفاع از تماميت ارضی و
حفظ استقلال؛
۶. فرستادن قطعات قوای
مسلح به خارج افغانستان به تاييد
شورای ملی؛
۷. دایر نمودن لویه جرگه به استثنای
حالت مندرج ماده شصت و نهم این
قانون اساسی؛
۸. اعلان حالت اضطرار به تاييد
شورای ملی و خاتمه دادن به آن؛
۹. افتتاح اجلاس شورای ملی و لویه
جرگه؛
۱۰. قبول استعفاى معاونین ریاست
جمهوری؛
۱۱. تعیین وزراء، لوی څارنوال، رئیس
بانک مرکزی، رئیس امنیت ملی و
رئیس سره میاشت به تاييد ولسی جرگه
و عزل و قبول استعفاى آنها؛
۱۲. تعیین رئیس و اعضاى ستره
محکمه به تاييد ولسی جرگه؛
۱۳. تعیین، تقاعد، قبول استعفاء و

رسمي جریده

۳۵

عزل قضات، صاحب منصبان
قوای مسلح، پولیس و امنیت ملی
و مامورین عالی رتبه مطابق به
احکام قانون؛

۱۴. تعیین سران نمایندگی های سیاسی
افغانستان نزد دول خارجی و مؤسسات
بین المللی؛

۱۵. قبول اعتماد نامه های نمایندگان
سیاسی خارجی در افغانستان؛

۱۶. توشیح قوانین و فرامین
تقنینی؛

۱۷. اعطای اعتبار نامه به غرض عقد
معاهدات بین الدول مطابق به احکام
قانون؛

۱۸. تخفیف و عفو مجازات مطابق به
احکام قانون؛

۱۹. اعطای مدالها، نشانها و
القاب افتخاری مطابق به احکام
قانون؛

۲۰. تأسیس کمیسیونها به منظور بهبود
اداره کشور مطابق به احکام قانون؛

قاضیان، د وسله والو خواکونو، پولیسو،
د ملی امنیت د منصبدارانو او د لوړ رتبه
مامورینو ټاکل، تقاعد ورکول، د استعفی
منل او عزلول؛

۱۴. په بهرنیو هېوادونو او نړیوالو
مؤسسو کې د افغانستان د سیاسي
نمایندگیو د مشرانو ټاکل؛

۱۵. په افغانستان کې د بهرنیو سیاسي
نمایندگانو د باور لیکونو منل؛

۱۶. د قوانینو او تقنیني فرمانونو توشیح
کول.

۱۷. د قانون له حکمونو سره سم د
دولتونو ترمنځ د معاهدو د عقد لپاره د
باور لیکونو ورکول؛

۱۸. د قانون له حکمونو سره سم د
جراگانو تخفیف او بخشل؛

۱۹. د قانون له حکمونو سره سم د
مدالونو، نشانونو او افتخاري لقبونو
ورکول؛

۲۰. د هېواد د ادارې د سمون په منظور،
د قانون له مخې، د کمیسیونونو جوړول؛

رسمي جریده

۳۶

۲۱. سایر صلاحیتها و وظایف مندرج
این قانون اساسی.

۲۱. په دې اساسي قانون کې نور راغلي
واکونه او وظایف.

ماده شصت و پنجم

رئيس جمهور می تواند در موضوعات
مهم ملی سیاسی، اجتماعی و یا
اقتصادی به آرای عمومی مردم
افغانستان مراجعه نماید.

مراجعه به آرای عمومی نباید مناقض
احکام این قانون اساسی و یا مستلزم
تعدیل آن باشد.

پنځه شپېتمه ماده

جمهور رئیس کولای شي په مهمو ملي،
سیاسي، ټولنيزو او يا اقتصادي چارو کې د
افغانستان د خلکو ټولپوښتنې ته مراجعه
وکړي.

ټولپوښتنه باید ددې اساسي قانون د
حکمونو مخالفه او دهغه دتعدیل مستلزم
نه وي.

ماده شصت و ششم

رئيس جمهور در اعمال
صلاحیتهاى مندرج این قانون
اساسی، مصالح علیای مردم
افغانستان را رعایت می کند.

رئيس جمهور نمی تواند بدون حکم
قانون ملکیت های دولتی را بفروشد یا
هدا کند.

رئيس جمهور نمی تواند در
زمان تصدی وظیفه از مقام خود
به ملحوظات لسانی، سمتی، قومی،

شپږ شپېتمه ماده

جمهور رئیس په دې اساسي قانون کې د
راغلو واکونو د عملي کولو په برخه کې
د افغانستان د خلکو لوړ مصلحتونه په پام
کې نیسي.

جمهور رئیس نشي کولای چې د قانون له
حکمه پرته دولتي ملکیتونه او شتمنی
وېلوري او یا یې وبخښي.

جمهور رئیس نشي کولای د خپل کار په
دوران کې له خپل مقام څخه په ژبنيو،
سیمه ییزو، قومي، مذهبي او ګوندي

رسمي جریده

۳۷

ملحوظاتو گڻه واخلې.

مذهبي و حزبي استفاده نمايد.

اووه شپېتمه ماده

ماده شصت و هفتم

د جمهور رئيس د استعفى، عزل، مړينې او يا په صعب العلاج ناروغۍ د اخته کېدلو په صورت کې چې د وظيفې د اجرا مخه نيسي د جمهور رئيس لومړى مرستيال د جمهور رئيس واکونه او وظيفې په غاړه اخلي.

در صورت استعفا، عزل يا وفات رئيس جمهور و يا مريضى صعب-العلاج كه مانع اجراء وظيفه شود، معاون اول رئيس جمهور صلاحيتها ووظايف رئيس جمهور را به عهده مى گيرد.

جمهور رئيس خپله استعفى په خپله ملي شوري ته اعلاموي.

رئيس جمهور استعفاى خود را شخصاً به شوراى ملي اعلام مى نمايد.

د صعب العلاج ناروغۍ تثبيت د هغه طبي هيئت له خوا كېږي چې ستره محكمه يې ټاكي.

تثيت مريضى صعب العلاج توسط هيئت طبي با صلاحيت كه از طرف ستره محكمه تعيين مى گردد صورت مى گيرد.

په داسې حالاتو کې د نوي جمهور رئيس د ټاکلو لپاره په درې مياشتو کې دننه ددې اساسي قانون د يو شپېتمې مادې له حکم سره سم انتخابات کېږي.

درين حالات در خلال مدت سه ماه انتخابات به منظور تعيين رئيس جمهور جديد طبق ماده شصت و يكم اين قانون اساسى بر گزار مى گردد.

د جمهور رئيس لومړى مرستيال د لاند مهاله جمهور رئيس په توگه ، د وظيفې د ترسره كولو په موده کې

معاون اول رئيس جمهور در زمان تصدى به حيث رئيس جمهور موقت امور ذيل

رسمي جریده

۳۸

لاندېنې چارې نشي ترسره کولای:

۱. را انجام داده نمی تواند:

۱. د اساسي قانون تعديل؛

۱. تعديل قانون اساسي؛

۲. د وزیرانو عزل؛

۲. عزل وزرا؛

۳. ټولپوښتنه.

۳. مراجعه به آراء عامه.

د جمهور رئیس مرستیالان د دې اساسي قانون له حکمونو سره سم کولای شي خان جمهوري ریاست ته کاندید کړي.

معاونین رئیس جمهور می تواند مطابق به احکام این قانون اساسی خود را به ریاست جمهوری کاندید نمایند.

د جمهور رئیس په غیاب کې د لومړي مرستیال وظایف د جمهور رئیس په واسطه ټاکل کېږي.

در صورت غیاب رئیس جمهور، وظایف معاون اول توسط رئیس جمهور تعیین می گردد.

اټه شپېتمه ماده

که چېرې د جمهور رئیس یو مرستیال استعفی وکړي او یا مړ شي د هغه پر ځای بل شخص د جمهور رئیس له خوا او د ولسي جرگې په تأیید ټاکل کېږي.

ماده شصت و هشتم

هر گاه یکی از معاونین رئیس جمهور استعفاء و یا وفات نماید عوض وی شخص دیگری توسط رئیس جمهور به تأیید ولسي جرگه تعیین می گردد.

د جمهور رئیس او د هغه د لومړي مرستیال د یو ځایي مړینې په صورت کې په ترتیب سره دویم مرستیال، د مشرانو جرگې رئیس د ولسي جرگې رئیس او د بهرنیو چارو وزیر یو په بل پسې د دې اساسي قانون د (اووه شپېتمې) مادې له

در صورت وفات همزمان رئیس جمهور و معاون اول وی، بالترتیب معاون دوم، رئیس مشرانو جرگه، رئیس ولسي جرگه و وزیر خارجه یکی بعد دیگری مطابق به حکم مندرج ماده شصت و هفتم این قانون اساسی

رسمي جریده

۲۹

وظایف رئیس جمهور را به عهده می گیرد.

حکم سره سم د جمهور رئیس وظیفې په غاړه اخلي.

ماده شصت و نهم

رئیس جمهور در برابر ملت و ولسی جرگه مطابق به احکام این ماده مسؤول میباشد.

اتهام علیه رئیس جمهور به ارتکاب جرائم ضد بشری، خیانت ملی یا جنایت از طرف یک ثلث کل اعضای ولسی جرگه تقاضا شده می تواند.

در صورتیکه این تقاضا از طرف دو ثلث کل آرای ولسی جرگه تأیید گردد، ولسی جرگه در خلال مدت یک ماه لویه جرگه را دایر مینماید.

هر گاه لویه جرگه اتهام منسوب را به اکثریت دو ثلث آرای کل اعضا تصویب نماید، رئیس جمهور از وظیفه منفصل و موضوع به محکمه خاص محول می گردد. محکمه خاص متشکل است از رئیس مشرانو جرگه، سه نفر از اعضای ولسی جرگه و سه

نهمه شپېتمه ماده

جمهور رئیس د ملت او ولسی جرگې په وړاندې ددې مادې د احکامو مطابق مسؤول دی.

پر جمهور رئیس د بشري ضد جرمونو، ملی خیانت یا جنایت د ارتکاب تور لگول د ولسي جرگې د ټولو غړيو د درېيمې برخې له خوا غوښتل کېدای شي. که چېرې دا غوښتنه د ولسي جرگې د ټولو غړيو له درېو څخه د دوو برخو د رایو له خوا تأیید شي، ولسي جرگه د یوې مېاشتې دننه لویه جرگه دایروي.

که لویه جرگه منسوب شوی اتهام د ټولو غړيو له درېو څخه د دوو برخو د رایو په اکثریت تصویب کړي، جمهور رئیس له وظیفې څخه گوښه او موضوع ځانګړې محکمې ته سپارل کېږي. ځانګړې محکمه د ولسی جرگې له درېو غړيو، د سترې محکمې له درېو غړيو چې لویه

رسمي جریده

۴۰

نفر از اعضای ستره محکمه به تعیین لویه جرگه. اقامه دعوی توسط شخصیکه از طرف لویه جرگه تعیین میگردد صورت می گیرد.

در این حالت احکام مندرج ماده شصت و هفتم این قانون اساسی تطبیق می گردد.

ماده هفتم

معاش و مصارف رئیس جمهور توسط قانون تنظیم می گردد.

رئیس جمهور بعد از ختم دوره خدمت، با استثنای حالت عزل، برای بقیه مدت حیات از حقوق مالی دوره ریاست جمهوری مطابق به احکام قانون مستفید می شود.

فصل چهارم

حکومت

ماده هفتاد و یکم

حکومت متشکل است از وزرا که تحت ریاست رئیس جمهور اجرای وظیفه می نمایند.

جرگه یی پاکي او د مشرانو جرگې له رئیس څخه جوړېږي. دعوي د هغه شخص له خوا چې د لوي جرگې له خوا ټاکل کېږي، اقامه کېږي.

په دې حالت کې د دې اساسي قانون په (اووه شپېتمه) ماده کې راغلي حکمونه تطبیقېږي.

اویایمه ماده

د جمهور رئیس تنخوا او لگښتونه د قانون له لارې تنظیمېږي.

جمهور رئیس د خدمت د دورې تر ختمېدو وروسته د عزل له حالته پرته د خپل ژوند په پاتې موده کې د جمهوري ریاست د دورې له مالي حقوقو څخه د قانون له حکمونو سره سم، ګټه اخلي.

څلورم فصل

حکومت

یو اویایمه ماده

حکومت له وزیرانو څخه جوړ دی چې د جمهور رئیس تر ریاست لاندې کار کوي.

رسمي جریده

۴۱

تعداد وزرا ووظایف شان توسط قانون
تنظیم می گردد.

د وزیرانو شمېر او وظایف د قانون له
لیارې تنظیمېږي.

ماده هفتادو دوم

شخصی که به حیث وزیر تعیین می
شود واجد شرایط ذیل می باشد:
۱. تنها حامل تابعیت افغانستان
باشد.

هر گاه کاندید وزارت
تابعیت کشور دیگری را نیز داشته
باشد، ولسی جرگه صلاحیت
تأیید و یا رد آنرا دارد.

۲. دارای تحصیلات عالی، تجربه
کاری و شهرت نیک باشد؛

۳. سن وی از سی و پنج سال کمتر
نباشد؛

۴. از طرف محکمه به ارتکاب
جرایم ضد بشری، جنایت و یا
حرمان از حقوق مدنی محکوم نشده
باشد.

ماده هفتادو سوم

وزرا می توانند از اعضای شورای ملی

دوه او یایمه ماده

خوک چې د وزیر په توگه ټاکل کېږي
باید لاندیني شرطونه ولري:

۱. یوازې د افغانستان دتابعیت لرونکی
وي.

که چېرې د کوم وزارت کاندید
د بل هېواد تابعیت هم ولري ولسی
جرگه د هغه د تأیید یا رد صلاحیت
لري؛

۲. لوړ تحصیلات، کاري تجربه او ښه
شهرت ولري؛

۳. عمرېي تر پنځه دېرش کلونو لږ
نه وي؛

۴. د محکمې له خوا د بشري ضد
جرمونو او جنایت په ارتکاب او یا له
مدني حقوقو څخه په محرومي محکوم
شوی نه وي.

دري او یایمه ماده

کېدای شي وزیران د ملي شوري له

رسمي جریده

۴۲

غږيو او يا له هغو د باندې وټاکل شي.

کله چې د ملي شوري غړي د وزير پسه توگه وټاکل شي، په شوري کې خپل غړيتوب له لاسه ورکوي او د هغه پر ځای بل شخص د قانون له حکم سره سم ټاکل کېږي.

يا خارج از آن تعيين شوند.

هر گاه عضو شورای ملی به حث وزير تعيين شود، عضویت خود را در شوري از دست می دهد و در عوض وی شخص دیگری مطابق به حکم قانون تعيين میگردد.

څلور اويايمه ماده

وزيران د وظيفې له پيله مخکې د جمهور رئيس په وړاندې، لاندیني لوړه کوي:

بسم الله الرحمن الرحيم

«د لوی خدای ﷻ په نامه لوړه کوم چې د اسلام د سپېڅلي دين د حکمونو حمايت، د اساسي قانون او د افغانستان د نورو قوانينو رعايت، د اتباعو د حقوقو حفاظت، د افغانستان د خپلواکۍ زمکنۍ بشپړتيا او د خلکو د ملي وحدت ساتنه وکړم او په خپلو ټولو اعمالو کې خدای ﷻ حاضر ګڼم او خپلې راسپارل شوې وظيفې په رښتينولي سرته رسوم.»

ماده هفتادو چهارم

وزرا قبل از تصدی وظیفه حلف آتی را به حضور رئیس جمهور، بجا می آورند:

بسم الله الرحمن الرحيم

«بنام خداوند بزرگ ﷻ سوگند یاد می کنم که دين مقدس اسلام را حمايت، قانون اساسي و ساير قوانين افغانستان را رعايت، حقوق اتباع را حفاظت و از استقلال، تماميت ارضي و وحدت ملي مردم افغانستان حراست کنم و در همه اعمال خود خداوند ﷻ را حاضر دانسته، و ظايف محوله را صادقانه انجام دهم.»

پنځه اويايمه ماده

حکومت لاندینی وظيفې لري:

ماده هفتادو پنجم

حکومت دارای وظايف ذيل می باشد:

رسمي جریده

۴۳

۱. ددې اساسي قانون او نورو قوانينو داحكامو او د محكومو د قطعي پرېكړو عملي كول؛
۲. د خپلواكۍ ساتل، له زمكۍ بشپړتيا څخه دفاع او په نړيواله ټولنه كې د افغانستان د حيثيت او گټو ساتل؛
۳. د عامه نظم او امن ټينگول او د هر راز اداري فساد له منځه وړل؛
۴. د بودجې ترتيبول، د دولت د مالي وضعي تنظيمول او د عامه شتمنۍ ساتل؛
۵. د ټولنيزو، فرهنگي، اقتصادي او تكنالوژيكي د پرمختيايي پروگرامونو طرح او تطبيق؛
۶. ملي شوري ته د مالي كال په پاى كې د سرته رسېدلو چارو او د نوي مالي كال د مهمو پروگرامونو په باب گزارش ور كول؛
۷. د هغو نورو وظيفو تر مړه كول چې ددې اساسي قانون او نورو قوانينو له مخې د حكومت له وظيفو څخه گڼل شويدي.
۱. تعميل احكام اين قانون اساسي و ساير قوانين و فيصله هاى قطعي محاكم؛
۲. حفظ استقلال، دفاع از تماميت ارضي و صيانت منافع و حيثيت افغانستان در جامعه بين المللي؛
۳. تأمين نظم و امن عامه و از بين بردن هر نوع فساد اداري؛
۴. ترتيب بودجه، تنظيم وضع مالي دولت و حفاظت داراي عامه؛
۵. طرح و تطبيق پروگرامهاى انكشافى اجتماعي، فرهنگي، اقتصادي و تكنالوژيكي؛
۶. ارائه گزارش به شوراي ملي در ختم سال مالي در باره امور انجام شده و پروگرام هاى عمده سال مالي جديد؛
۷. انجام ساير وظيفي كه به موجب اين قانون اساسي و قوانين ديگر از وظيفات حكومت دانسته شده است.

رسمي جریده

۴۴

شپږ اويايمه ماده

حکومت د هېواد د سياست د اساسي کړنو د تطبيق او د خپلو وظيفو د تنظيمولو لپاره مقررات وضع او تصويبي. دا مقررات بايد د هېڅ قانون له نص يا روح سره منافض نه وي.

ماده هفتاد و ششم

حکومت برای تطبيق خطوط اساسي سياست کشور و تنظيم وظيف خود مقررات وضع و تصويب می کند. اين مقررات بايد منافض نص يا روح هېڅ قانون نباشد.

اوه اويايمه ماده

وزيران خپل وظيف د اداري واحدونو د آمرينو په توگه په هغو حدودو کې چې دا اساسي قانون او نور قوانين يې ټاکي، سرته رسوي.

ماده هفتادو هفتم

وزرا وظيف خود را به حيث آمريين واحد های اداري در داخل حدودی که اين قانون اساسي وساير قوانين تعيين می کند، اجرا می نمايند.

وزيران له خپلو ټاکلو وظيفو څخه د جمهور رئيس او ولسي جرگې په وړاندې مسوليت لري.

وزرا از وظيف مشخصه خود نزد رئيس جمهور وولسی جرگه مسولیت دارند.

اته اويايمه ماده

که چېرې وزير په بشري ضد جرمونو، ملي خيانت او يا په نورو جرمونو متهم شي، موضوع ددې اساسي قانون د (يو سلو څلوردېرشمې) مادې په رعايت ځانگړې محکمې ته سپارل کېږي.

ماده هفتادو هشتم

هر گاه وزير به ارتکاب جرائم ضد بشری، خیانت ملی و یا سایر جرائم متهم گردد، قضیه با رعایت ماده یکصنوی و چهارم این قانون اساسی به محکمه خاص محول می گردد.

رسمي جریده

۴۵

نهمه اویایمه ماده

حکومت کولای شي د ولسي جرگې د تعطیل په حالت کې له بودجې او مالي چارو پرته، د بېرسي اړتیا پر اساس تقيني فرمانونه ترتیب کړي.

تقيني فرمانونه د جمهور رئیس تر توشیح وروسته د قانون حکم پیدا کوي. تقيني فرمانونه باید د ملي شوري د لومړۍ غونډې تـرجـوړېدو وروسته د دېرشو ورځو په اوږدو کې هغې ته وړاندې شي.

او که د ملي شوري له خوا رد شي، اعتبار نلري.

ماده هفتادو نهم

حکومت می تواند در حالت تعطیل ولسي جرگه در صورت ضرورت عاجل، به استثنای امور مربوط به بودجه و امور مالی، فرامین تقينی را ترتیب کند.

فرامین تقينی بعد از توشیح رئیس جمهور حکم قانون را حایز می شود. فرامین تقينی باید در خلال ۳۰ روز از تاریخ انعقاد نخستین جلسه شورای ملی به آن تقدیم شود.

و در صورتیکه از طرف شورای ملی رد شود، از اعتبارساقط می گردد.

اتیایمه ماده

وزیران نشي کولای د خپل کار په دوران کې له خپل مقام څخه په ژبنيو، سيمه یيزو، قومي، مذهبي او ګوندي ملحوظاتو ګټه واخلي.

ماده هشتادم

وزرا نمی توانند در زمان تصدی وظیفه از مقام خود به ملحوظات لسانی، سمتی، قومی، مذهبی و حزبی استفاده نمایند.

رسمي جريده

۴۶

پنځم فصل

ملي شوری

یو اتیایه ماده

د افغانستان د اسلامي جمهوري دولت ملي شوري، دسر تقينی ارگان په توگه د افغانستان د خلکو د ارادې ښکارندويه ده او د ټول ملت نمایندگي کوي.

د شوری هر غړی د رایې د څرگندونې په وخت کې، د افغانستان د خلکو عمومي مصلحتونه او سترې گټې د خپل قضاوت محور ټاکي.

دو اتیایه ماده

ملي شوري له دوو مجلسونو: ولسي جرگې او مشرانو جرگې څخه جوړه ده. هېڅوک نشي کولای په يوه وخت کې د دواړو مجلسونو غړی وي.

دري اتیایه ماده

دو لسي جرگې غړي د خلکو د آزادو، عمومي، پټو او مستقیمو انتخاباتو له لارې انتخابېږي.

دولسي جرگې د کار دوره د پنځم کال

فصل پنجم

شورای ملی

ماده هشتادویکم

شورای ملي دولت جمهوري اسلامي افغانستان بحيث عالی ترین ارگان تقينی مظهر اراده مردم آن است و از قاطبه ملت نمایندگی می کند.

هر عضو شوری در موقع اظهار رأی، مصالح عمومی و منافع علیای مردم افغانستان را مدار قضاوت قرار می دهد.

ماده هشتاد و دوم

شورای ملی متشکل از دو مجلس: ولسی جرگه و مشرانو جرگه می باشد. هیچ شخص نمی تواند در یک وقت عضو هر دو مجلس باشد.

ماده هشتاد و سوم

اعضای ولسی جرگه توسط مردم از طریق انتخابات آزاد، عمومی، سری و مستقیم انتخاب میگردند.

دوره کار ولسی جرگه به تاریخ اول

رسمي جریده

۴۷

سرطان سال پنجم، بعد از اعلان نتایج انتخابات به پایان می رسد و شورای جدید به کار آغاز می نماید.

انتخابات اعضای ولسی جرگه در خلال مدت سی الی شصت روز قبل از پایان دوره ولسی جرگه برگزار می گردد.

تعداد اعضای ولسی جرگه به تناسب نفوس هر حوزه حداکثر دوصدو پنجاه نفر می باشد.

حوزه های انتخاباتی و سایر مسائل مربوط به آن در قانون انتخابات تعیین می گردد.

در قانون انتخابات باید تدابیری اتخاذ گردد که نظام انتخاباتی، نمایندگی عمومی و عادلانه را برای تمام مردم کشور تأمین نماید و به تناسب نفوس از هر ولایت طور اوسط حد اقل دو وکیل زن در ولسی جرگه عضویت یابد.

د چنگاښ په لومړۍ نېټه دانتخاباتو د نتیجه د اعلان څخه وروسته پای ته رسېږي او نوې شوری په کار پیل کوي.

دولسي جرگې د دورې تر ختمېدو دمخه له دېرشو څخه تر شپږو ورځو پورې موده کې دولسي جرگې دغړيو انتخابات کېږي.

دولسي جرگې دغړيوشمېر دهرې حوزې د نفوسو د شمېر په تناسب زيات نه زيات تر (۲۵۰) کسانو پورې دی.

انتخاباتي حوزې، او ورسره نور مربوط مسائل د انتخاباتو په قانون کې ټاکل کېږي.

د انتخاباتو په قانون کې باید داسي تدبیرونه ونیول شي چې انتخاباتي نظام دافغانستان د ټولو خلکو لپاره عمومي او عادلانه استازیتوب تأمین کړي او دنفوسو په تناسب دې له هر ولایت څخه په اوسط ډول لږ ترلږه دوه ښځینه و کیلي په اولسي جرگه کې غړیتوب ترلاسه کړي.

رسمي جریده

۴۸

ماده هشتاد و چهارم

اعضای مشرانو جرگه به ترتیب ذیل
انتخاب و تعیین می شوند:

۱. از جمله اعضای شورای هر
ولایت، یک نفر به انتخاب شورای
مربوط برای مدت چهار سال؛

۲. از جمله اعضای شوراهای
ولسوالیهای هر ولایت، یک نفر به
انتخاب شورا های مربوط برای مدت
سه سال؛

۳. یک ثلث باقی مانده از جمله
شخصیت های خیر و با تجربه به
شمول دو نفر از نمایندگان معلولین و
معویین و دو نفر نمایندگان کوچی ها
به تعیین رئیس جمهور برای مدت
پنج سال.

رئیس جمهور تعداد پنجاه فیصد از این
اشخاص را از بین زنان تعیین می نماید.
شخصی که به حیث عضو مشرانو
جرگه انتخاب می شود، عضویت خود
را در شورای مربوطه از دست داده،

خلور اتیایمه ماده

د مشرانو جرگې غړي په لاندې ډول
انتخاب او ټاکل کېږي:

۱. دهرې ولایتي جرگې له غړيو څخه
یون د مربوطې جرگې په انتخاب، د
خلورو کلونو لپاره؛

۲. دهر ولایت د ولسوالیو د
جرگو له غړیو څخه یون، د
مربوطو جرگو په انتخاب، د دریو کلونو
لپاره؛

۳. پاتې دریمه برخه غړي د معلولینو او
معویینو د دوو تنو او کوچیانو د دوو تنو
استازیو په ګډون د هېواد له خبرو او
تجربه لرونکو کسانو څخه د پنځو
کلونو لپاره د جمهور رئیس له خوا ټاکل
کېږي.

جمهور رئیس له دې اشخاصو څخه په
سلو کې پنځوسر شخصي ټاکي.

هغه شخص چې د مشرانو جرگې د غړي
په توګه انتخابېږي په مربوطه جرگه کې
خپل غړیتوب له لاسه ورکوي او دده

رسمي جریده

۴۹

به عوض او شخص دیگری مطابق به احکام قانون تعیین می گردد.

پرخای د قانون له حکمونو سره سم بل شخص ټاکل کېږي.

ماده هشتادو پنجم

شخصی که به عضویت شورای ملی کاندید یا تعیین می شود، علاوه بر تکمیل شرایط انتخاب کنندگان واجد اوصاف ذیل میباشد:

۱. تبعه افغانستان بوده یا حد اقل ده سال قبل از تاریخ کاندید یا تعیین شدن تابعیت دولت افغانستان را کسب کرده باشد؛

۲. از طرف محکمه به ارتکاب جرائم ضد بشری، جنایت و یا حرمان از حقوق مدنی محکوم نشده باشد؛

۳. اعضای ولسی جرگه من بیست و پنج سالگی را در روز کاندید شدن و اعضای مشرانو جرگه سن سی و پنج سالگی را در روز کاندید یا تعیین شدن تکمیل کرده باشند؛

پنځه اتیایمه ماده

هغه څوک چې د ملي شوری غړیتوب ته کاندید یا ټاکل کېږي، د ټاکونکو پر شرطونو سربېره، دا لاندې صفتونه هم باید ولري:

۱. د افغانستان تبعه وي یا لږ تر لږه د کاندیدېدو یا تعیین تر نېټې لس کاله پخوا یې د افغانستان د دولت تابعیت ترلاسه کړی وي؛

۲. د محکمې له خوا د بشري ضد جرمونو، او جنایت په ارتکاب او یا له مدني حقوقو څخه په محرومي محکوم شوی نه وي؛

۳. دولسي جرگې غړيو دکاندیدېدو په ورځ د عمر پنځه ویشته کاله او دمشرانو جرگې غړيو دکاندیدېدو یا ټاکنې په ورځ د عمر پنځه دیرش کاله بشپړ کړي وي.

رسمي جریده

۵۰

شپړاټيايمه ماده

د ملي شوري د غړيو انتخاباتي وثيقي ، د انتخاباتو د څارنې د خپلواک کميسيون له خوا د قانون له حکمونو سره سم خپرل کېږي.

ماده ۸ هشتادو ششم

وثايق انتخاباتي اعضاى شوراى ملي توسط کميسيون مستقل انتخابات مطابق به احکام قانون تدقيق مى گردد.

اوه اټيايمه ماده

د ملي شوري له دواړو جرگو څخه هره يوه د کار د دورې په پيل کې له خپلو غړيو څخه يو تن درئيس په توگه ديوې تقينې دورې لپاره، دوه تنه د لومړي نايب او دويم نايب او دوه تنه د منشي او د منشي د نايب په توگه ، د يو کال لپاره انتخابوي.

ماده ۹ هشتادو هفتم

هر يک از دو مجلس شوراى ملي، در آغاز دوره کار، يک نفر از اعضاى خود را به حيث رئيس برائى يک دوره تقينيه و دو نفر را به حيث نايب اول و نايب دوم و دو نفر را به حيث منشى و نايب منشى برائى مدت يکسال انتخاب مى کند.

دا اشخاص دولسي جرگې او مشرانو جرگې اداري هيت جوړوي.

اين اشخاص هيت ادارى ولسى جرگه و مشرانو جرگه را تشكيل مى دهند.

د اداري هيت وظيفې د هرې جرگې د داخلي وظيفو په اصولو کې ټاکلې کېږي.

وظايف هيت ادارى در اصول وظايف داخلى هر مجلس تعيين مى شود.

اته اټيايمه ماده

د ملي شوري له دواړو جرگو څخه هره يوه د بحث وړ موضوعاتو د کتنې لپاره د داخلي وظيفو د اصولو له مخې

ماده ۱۰ هشتادو هشتم

هر يک از دو مجلس شوراى ملي برائى مطالعه موضوعات مورد بحث، بر طبق اصول وظايف داخلى، کميسيون ها

رسمي جریده

۵۱

کمیسیونونه جوړوي.

تشکیل می دهد.

ننه اتيایمه ماده

ماده هشتادو نهم

ولسي جرگه واک لري دغړيو د درمسي
برخې په پښتداد، د حکومت د اعمالو د
څېړنې او کتنې لپاره، يو ځانگړی
کمیسیون و ټاکي.

ولسي جرگه صلاحیت دارد به پیشنهاد
یک ثلث اعضا، جهت بررسی و
مطالعه اعمال حکومت، کمیسیون
خاص تعیین نماید.

ددې کمیسیون جوړښت او کړنلاره د
ولسي جرگې د داخلي وظایفو په اصولو
کې تنظیمېږي.

ترکیب و طرز العمل این کمیسیون در
اصول و ظایف داخلی ولسی جرگه
تنظیم می گردد.

نوي يمه ماده

ماده نودم

ملي شوري دالاندې واکونه
لري:

شورای ملی دارای صلاحیت های ذیل می
باشد:

۱. د قوانینو او تقنیني فرمانونو تصویب،
تعدیل یا لغو کول؛

۱. تصویب، تعدیل یا لغو قوانین و
یافرامین تقنیني؛

۲. د ټولنیزو، فرهنګي، اقتصادي او
تکنالوژیکي پرمختیايي پروګرامونو
تصویب؛

۲. تصویب پروګرامهای انکشافی
اجتماعی، فرهنګی، اقتصادی و
تکنالوژیکي؛

۳. د دولتي بودجې تصویب او د پور
اخیستو یا ورکولو اجازه؛

۳. تصویب بودجه دولتي و اجازه
اخذ یا اعطای قرضه؛

۴. د اداري واحدونو منځته راوړل،
تعدیل او یا لغو کول؛

۴. ایجاد واحد های اداری،
تعدیل و یا الغای آن؛

رسمي جریده

۵۲

۵. تصدیق معاهدات و میثاقهای
بین المللی یا فتح الحاق
افغانستان به آن؛
۶. سایر صلاحیتهای مندرج این قانون
اساسي.

۵. د دولتونو ترمنځ د تړونونو او
بین المللي میثاقونو تصدیق او یا له هغو
څخه د افغانستان بېلول؛
۶. په دې اساسي قانون کې نور مندرج
واکونه.

ماده نودو یکم

ولسی جرگه دارای صلاحیت های
اختصاصی ذیل می باشد:

۱. اتخاذ تصمیم در مورد استیضاح از
هریک از وزرا مطابق به حکم ماده
نودودوم این قانون اساسی؛
۲. اتخاذ تصمیم راجع به پروگرامهای
انکشافی و بودجه دولتی؛
۳. تأیید یا رد مقرریها مطابق به احکام
این قانون اساسی؛

ماده نودودوم

ولسی جرگه به پیشنهاد بیست فیصد
کل اعضا، می تواند از هریک از وزرا
استیضاح به عمل آورد.
هرگاه توضیح ارائه شده قناعت بخش
نباشد، ولسی جرگه موضوع رأی عدم

یونوي يمه ماده

ولسي جرگه لاندې ځانگړي واکونه
لري:

۱. له هر يوه وزير څخه د استيضاح په
برخه کې ددې اساسي قانون د دوه نوي -
يمې مادې له حکم سره سم تصميم نيول؛
۲. د پرمختيايي پروگرامونو او دولتي
بودجې په باب تصميم نيول؛
۳. ددې اساسي قانون له حکمونو سره
سم د مقرريو تاييد يا ردول؛

دوه نوي يمه ماده

ولسي جرگه د ټولو غړيو د شلو فيصدو په
پيشنهاد کولای شي، له هر يوه وزير څخه
استيضاح وکړي.
که وړاندې شوې توضیح د قناعت وړ نه
وي، ولسي جرگه د نه باور د رأی

رسمي جریده

۵۳

موضوع خبري.

اعتماد را بررسی می کند.

په وزیر باندې د نه باور رایه باید صریحه، مستقیمه او پر پخو دلایلو ولاړه وي، دغه رایه د ولسي جرگې د ټولو غړيو د رایسو په اکثریت صادرېږي.

رای عدم اعتماد از وزیر باید صریح، مستقیم و بر اساس دلایل موجه باشد. این رای به اکثریت آراء کل اعضای ولسی جرگه صادر میگردد.

دري نوي یمه ماده

د ملي شوري د دواړو جرگو هر یو کمیسیون کولای شي له هر یوه وزیر څخه په ټاکلو موضوعاتو کې پوښتنې وکړي.

ماده نودو سوم

هریک از کمیسیونهای هر در مجلس شورای ملی می تواند از هریک از وزرا در موضوعات معین سؤال نماید.

هغه څوک چې پوښتنه ترې شوې کولای شي شفاهي یا لیکلې ځواب ورکړي.

شخصی که از او سوال به عمل آمده، می تواند جواب شفاهی یا تحریری بدهد.

څلور نوي یمه ماده

قانون هغه مصوبه ده چې د ملي شوري د دواړو جرگو له خوا تصویب او د جمهور رئیس له خوا توشیح شوې وي. مگر دا چې په دې اساسي قانون کې بل ډول څرگنده شوې وي.

ماده نودو چهارم

قانون عبارت است از مصوبه هر دو مجلس شورای ملی که به توشیح رئیس جمهور رسیده باشد، مگر اینکه در این قانون اساسی طور دیگر تصریح گردیده باشد.

که جمهور رئیس د ملي شوري له مصوبې سره موافقه ونه لري کولای

در صورتیکه رئیس جمهور با مصوبه شورای ملی موافقه نداشته باشد می

رسمي جریده

۵۴

تواند آنرا در ظرف پانزده روز از تاریخ تقدیم با ذکر دلایل به ولسی جرگه مسترد نماید. با سپری شدن این مدت و یا در صورتی که ولسی جرگه آنرا مجدداً با دو ثلث آرای کل اعضا تصویب نماید، مصوبه توشیح شده محسوب و نافذ می گردد.

شی چي د وړاندې کېدو تر نېټې وروسته يې په پنځلسو ورځو کې د دلایلو له بنوولو سره ملي شوری ته مسترده کړي. ددې وخت په تېرېدو او یا دا چې ولسي جرگه یو ځل بیا هغه د ټولو غړیو له دریو برخو څخه په دوو برخو رایو تصویب کړي، مصوبه توشیح شوې گڼلده کېږي او نافذېږي.

ماده نوډو پنجم

پیشنهاد طرح قانون از طرف حکومت یا اعضای شوری و در ساحه تنظیم امور قضایی از طرف ستره محکمه توسط حکومت صورت گرفته میتواند. پیشنهاد طرح قانون در مورد بودجه و امور مالی صرف از طرف حکومت صورت می گیرد.

پنځه نوي یمه ماده

د قانون د طرحي پیشنهاد د حکومت یا د شوري د غړيو او د قضايي چارو د تنظيم په برخه کې د سترې محکمې له خوا دحکومت له ليارې وړاندې کېدای شي. د بودجې او مالي چارو په برخه کې دقانون د طرحي پیشنهاد يوازي دحکومت له خوا کېږي.

ماده نوډو ششم

هرگاه پیشنهاد طرح قانون حاوی تکلیف جدید یا تنقیص در عایدات دولت باشد، به شرطی در فهرست کار داخل میشود که در متن پیشنهاد،

شپږ نوي یمه ماده

که دقانون د طرحي پیشنهاد پر دولت د نوي تکلیف یا دعایداتو د لږولو لرونکی وي، په دې شرط د کار په فهرست کې نیول کېږي چې د پیشنهاد په متن کې د

رسمي جریده

۵۵

مدرك جبران نیز پیش بینی شده باشد.

جبرانولو مدرک هم پیشینی شوی وي.

اوه نوي یمه ماده

د حکومت له خوا د قانون د طرحي
پیشنهاد لومړی ولسي جرگې ته وړاندې
کېږي.

ولسي جرگه د بودجې او مالي چارو په
شمول د قانون د طرحي پیشنهاد او دپسور
اخیستو او یا ورکولو پیشنهاد له بحث
وروسته د یو کل په توگه تصویب یا
ردوي.

ولسي جرگه نشي کولای وړاندې
شوې طرح تر یوې میاشتي زیات
وځنډوي.

ولسي جرگه د پیشنهاد شوي قانون طرح
تر تصویب وروسته مشرانو جرگې ته
سپاري.

مشرانو جرگه د پنځلسو ورځو په
اوږدو کې دهغه په باره کې تصمیم نیسي.
ملي شوري د دولت دهغو قوانینو، معاهدو
او پرمختیايي پروگرامونو په باره کې
تصمیم نیولو ته لومړیتوب ورکوي چې د

ماده نودو هفتم

پیشنهاد طرح قانون از طرف حکومت
نخست به ولسي جرگه تقدیم می
گردد.

ولسي جرگه پیشنهاد طرح قانون را،
به شمول بودجه و امور مالی و پیشنهاد
اخذ و یا اعطای قرضه را، بعد از
بحث به صورت یک کل تصویب یا
رد میکند.

ولسي جرگه نمی تواند طرح پیشنهاد
شده را بیش از یک ماه به تأخیر
اندازد.

ولسي جرگه طرح قانون پیشنهاد شده
را بعد از تصویب به مشرانو جرگه می
سپارد.

مشرانو جرگه در ظرف پانزده روز در
مورد آن تصمیم اتخاذ می کند.
شورای ملی به اتخاذ تصمیم در مورد
طرح قوانین، معاهدات و پروگرامهای
انکشافی دولت که به اساس پیشنهاد

رسمي جریده

۵۶

حکومت ایجاب رسیدگی عاجل را نماید
اولویت میدهد.

هرگاه پیشنهاد طرح قانون از طرف ده
نفر از اعضای یکی از دو مجلس
صورت گیرد، بعد از تأیید یک پنجم
اعضای مجلسی که پیشنهاد به آن ارائه
شده است در فهرست کار آن مجلس
داخل می گردد.

ماده نود و هشتم

بودجه دولت و پروگرام انکشافی
حکومت از طریق مشرانو جرگه توأم با
نظریه مشورتی آن به ولسی جرگه تقدیم
میشود.

تصمیم ولسی جرگه بدون ارائه به
مشرانو جرگه بعد از توشیح رئیس
جمهور نافذ شمرده می شود.

هرگاه نظر به عوامل تصویب بودجه
قبل از آغاز سال مالی صورت نگیرد،
تا تصویب بودجه جدید، بودجه سال
گذشته تطبیق می گردد.

حکومت در خلال ربع چهارم سال

حکومت د وړاندیز په بنسټ د عاجل غور
غوښتنه کوي.

که چېرې د قانون د طرحې پیشنهاد له
دواړو جرگو څخه د یوې دلسو غړيو له
خوا وشي، پیشنهاد د نوموړې جرگې د یو
پر پنځمې برخې غړيو ترنایسند وروسته
د هماغې جرگې دکار په فهرست کې نیول
کېږي.

اته نوي یمه ماده

د دولت بودجه او د حکومت پرمختیایي
پروگرام د مشرانو جرگې له لیارې ددې
جرگې له مشورتی نظریې سره یوځای
ولسی جرگې ته سپارل کېږي.

د ولسي جرگې تصمیم د جمهور رئیس
ترتوشیح وروسته، مشرانو جرگې ته تر
وړاندې کېدو پرته، نافذ گڼل کېږي.

که چېرې د ځینو عواملو له مخې د مالي
کال تر پیل مخکې بودجه تصویب نشي،
د نوې بودجې تر تصویب پورې، د تېر
کال بودجه تطبیقېږي.

حکومت د مالي کال د څلورمې ربعي په

رسمي جريده

۵۷

مالي، بودجه سال آینده را با حساب
اجمالي بودجه سال جاری به شورای
ملی تقدیم می نماید.

حساب قطعی بودجه سال مالی قبل، در
خلال مدت شش ماه سال آینده مطابق
به احکام قانون به شورای ملی تقدیم می
گردد.

ولسی جرگه نمی تواند تصویب بودجه
را بیش از یکماه و اجازه اخذ و یا
اعطای قرضه را که شامل بودجه
نباشد، بیش از پانزده روز به تأخیر
اندازد.

هرگاه ولسی جرگه درین مدت راجع
به پیشنهاد اخذ و یا اعطای قرضه
تصمیم اتخاذ نکند، پیشنهاد تصویب
شده محسوب می گردد.

ماده نود و نهم

در صورتی که در اجلاس
شورای ملی، بودجه سالانه یا
پروگرام انکشافی یا موضوع مربوط
به امنیت عامه، تسمایت ارضی و

اوردو کې د راتلونکي کال بودجه د روان
کال د بودجې له اجمالي حساب سره ملي
شوري ته وړاندې کوي.

د تېر مالي کال د بودجې قطعي حساب د
راتلونکي کال د شپږو مياشتو په موده کې
د قانون له حکمونو سره سم ملي شوري
ته وړاندې کېږي.

ولسي جرگه نشي کولای د بودجې
تصویب له یوې میاشتې څخه زیات او د
هغه پور د اخیستو او ورکولو اجازه چې
په بودجه کې شامل نه وي، تر پنځلس
ورځو زیات وځنلوي.

که چېرې ولسي جرگه په دغه موده کې د
پور د اخیستو او ورکولو د پیشنهاد په اړه
تصمیم ونه نیسي، پیشنهاد تصویب شوی
ګڼل کېږي.

ننه نوي يکه ماده

که چېرې د ملي شوري په اجلاس کې
کلنی بودجه یا پرمختیايي پروگرام یا له
عامه امنیت، د هېواد له خپلواکۍ او
زمکنۍ بشپړتیا سره مربوطه موضوع تر

رسمي جریده

۵۸

استقلال کشور مطرح باشد مدت
اجلاس شوری قبل از تصویب آن
خاتمه یافته نمیتواند.

خبرو لاندې وي، دشوری د اجلاس موده
د هغې تر تصویب مخکې پای ته نشي
رسېدلای.

ماده ۴ صدم

هر گاه مصوبه یک مجلس از طرف
مجلس دیگر رد شود، برای حل
اختلاف هیئت مختلط به تعداد مساوی
از اعضای هر دو مجلس تشکیل می
گردد.

فصله ۴ هیئت بعد از توشیح
رئیس جمهور، نافذ شمرده می شود.
در صورتیکه هیئت مختلط
نتواند اختلاف نظر را رفع
کند، مصوبه رد شده به
حساب می رود. درین حالت
ولسی جرگه می تواند در جلسه
بعدی آنرا با دو ثلث آرای کل اعضا
تصویب کند.

این تصویب بدون ارائه به مشرانو
جرگه بعد از توشیح رئیس جمهور نافذ
شمرده می شود.

سلمه ماده

که چېرې د یوې جرگې مصوبه دېلي
جرگې له خوا رد شي، د اختلاف د
له منځه وړولپاره د دواړو جرگو د غړيو
له خوا په برابر شمېر گډهېنت ټاکل
کېږي.

د هیئت پرېکړه د جمهور رئیس تر توشیح
وروسته نافذه گڼل کېږي. که ګډه هیئت
ونه کړای شي د نظر اختلاف له منځه
یوسي، تصویب رد شوی گڼل کېږي.
په دې حالت کې ولسي جرگه
کولای شي په خپله ورپسې غونډه
کې هغه د خپلو ټولو غړیوله دریو
څخه د دوو برخو د رایو په اکثریت
تصویب کړي.

دا تصویب یې له دې چې مشرانو جرگې
ته وړاندې شي، د جمهور رئیس تر توشیح
وروسته نافذ گڼل کېږي.

رسمي جریده

۵۹

یو سلو یوومه ماده

د ملي شورې هېڅ غړی د هغې رایې یا نظریې له امله چې د وظیفې د اجرا په وخت کې یې څرگندوي، تر عدلي تعقيب لاندې نه نیول کېږي.

ماده یکصدو یکم

هیڅ عضو شورای ملی به علت رأی یا نظریه یې که در هنگام اجرای وظیفه ابراز می دارد، مورد تعقيب عدلی قرار نمی گیرد.

یو سلو دویمه ماده

که د ملي شورې غړی په یوه جرم متهم شي، مسؤل مامور له موضوع څخه هغې جرگې ته چې متهم یې غړی دی، خبر ورکوي او متهم تر عدلي تعقيب لاندې راتلای شي.

ماده یکصدو دوم

هر گاه عضو شورای ملی به جرمی متهم شود، مامور مسؤل از موضوع به مجلسی که متهم عضو آن است، اطلاع می دهد و متهم تحت تعقيب عدلی قرار گرفته می تواند.

د مشهود جرم په مورد کې، مسؤل مامور کولای شي متهم د هغې جرگې له اجازې پرته چې دی یې غړی دی تر عدلي تعقيب لاندې راوړي او وي نيسي.

در مورد جرم مشهود، مامور مسؤل می تواند متهم را بدون اجازه مجلسی که او عضو آن می باشد تحت تعقيب عدلی قرار دهد و گرفتار نماید.

په دواړو حالاتو کې که عدلي تعقيب د قانون له مخې د توقیف ایجاب وکړي، مسؤل مامور مکلف دی چې له موضوع څخه یې له ځنډه نوموړې جرگې ته خبر ورکړي او تصویب یې تر لاسه کړي.

در هر دو حالت، هر گاه تعقيب عدلی قانوناً توقیف را ایجاب کند، مامور مسؤل مکلف است موضوع را بلا فاصله به اطلاع مجلس مربوط برساند و تصویب آنرا حاصل نماید.

که اتهام د شورې د رخصتۍ په وخت

اگر اتهام در هنگام تعطیل شورای

رسمي جریده

٦٠

صورت بگيرد، اجازه^۱ گرفتاری یا توقیف از هیئت اداری مجلس مربوط حاصل می گردد و موضوع به نخستین جلسه^۲ مجلس مذکور جهت اخذ تصمیم ارائه می شود.

کې رامنځ ته شي، د نيولو او توقیف اجازه د مربوطې جرگې له اداري هيئت څخه ترلاسه کېږي او موضوع د نوموړې جرگې لومړنۍ غونډې ته د تصميم نيولو لپاره وړاندې کېږي.

ماده^۱ یکصد و سوم

وزرا می توانند در جلسات هر یک از دو مجلس شورای ملی اشتراک ورزند.

هر مجلس شورای ملی می تواند حضور وزرا را در جلسه خود مطالبه کند.

یوسلو درېمه ماده

وزیران کولای شي د ملي شوری له دوو جرگو څخه د هرې یوې په غونډو کې گډون وکړي.

د ملي شوري هره جرگه کولای شي خپلې غونډې ته دوزیرانو د حاضرېدو غوښتنه وکړي.

ماده^۱ یکصد و چهارم

هر دو مجلس شورای ملی در وقت واحد به صورت جداگانه جلسه می کنند.

جلسات هر دو مجلس در موارد ذیل می تواند به طور مشترک دایر شود:

۱. در موقعی که دوره^۱ تقنینیه یا اجلاس سالانه از طرف رئیس جمهور افتتاح می گردد؛

یو سلو څلورمه ماده

د ملي شوری دواړې جرگې پسه عين وخت کې، بېل بېل مجلسونه کوي.

د دواړو جرگو گډې غونډې په لاندې حالاتو کې جوړېدلای شي:

۱. کله چې تقنينيه دوره يا کلنۍ غونډه د جمهور رئيس له خوا پرانيستل کېږي؛

رسمي جریده

۶۱

۲. در صورتیکه رئیس جمهور ضروری تشخیص دهد.

رئیس ولسی جرگه، از جلسات مشترک شورای ملی ریاست می نماید.

۲. به هغه صورت کي چې جمهور رئیس یې ضروري تشخیص کړي. دولسي جرگې رئیس د ملي شوری د گډو غونډو مشري کوي.

یو سلو پنځمه ماده

د ملي شوری غونډې علني دي، مگر دا چې د مجلس رئیس یا لږ تر لږه د ملي شوری لس تنه غړي یې د سري توب پیشنهاد وکړي او جرگه دا پیشنهاد ومني.

هېڅوک نشي کولای چې په زور د ملي شوري ودانۍ ته ننوزي.

ماده یکصدم پنجم

جلسات شورای ملی علنی می باشد مگر اینکه رئیس مجلس یا حداقل ده نفر از اعضای شورای ملی، سری بودن آنرا در خواست نمایند و مجلس این درخواست را بپذیرد.

هیچ شخصی نمی تواند عتفاً به مقر شورای ملی داخل شود.

یو سلو شپږمه ماده

د ملي شوری د هر مجلس نصاب د رایو اخیستو په وخت کې د هرې جرگې د غړيو د اکثريت په حضور بشپړېږي او تصمیمونه یې د حاضر و غړيو د رایو په اکثريت نیول کېږي، مگر په هغو مواردو کې چې دې اساسي قانون بل ډول تصریح کړې وي.

ماده یکصدم ششم

نصاب هر یک از دو مجلس شورای ملی، هنگام رأی گیری با حضور اکثریت اعضا تکمیل می گردد و تصمیم آن با اکثریت آرای اعضای حاضر اتخاذ می شود، مگر در مواردی که این قانون اساسی طور دیگری تصریح نموده باشد.

رسمي جريده

٦٢

يو سلو اوومه ماده

ملي شوری په کال کې دوي عادي غونډې دايروي.

د ملي شوري د دواړو جرگو د غونډو د کار موده په کال کې نهه مياشتې ده. د اړتيا په وخت کې شوري کولای شي دا موده اوږده کړي.

د رخصتو په ورځو کې د ملي شوري فوق العاده غونډې د جمهور رئيس په امر دايږېدای شي.

ماده يکصدو هفتم

شورای ملی در هر سال دو اجلاس عادی دایر می کند.

مدت کار هر دو اجلاس شوری، در هر سال نه ماه می باشد. در صورت ایجاب، شوری می تواند این مدت را تمدید کند.

جلسات فوق العاده شوری در ایام تعطیل به امر رئیس جمهور دایر شده می تواند.

يو سلو اتمه ماده

د ملي شوري د غړي د مړينې، استعفي، عزل او يا د داسې معلولېدو او معيوبېدو په صورت کې چې په دايمي توگه د وظيفې د اجراء خنډ شي، د پاتې تقنينه دورې لپاره د نوي استازي تعين د قانون له حکمونو سره سم تر سره کېږي.

د ملي شوري د غړيو د حاضريدو يا نه راتلو سره مربوطې چارې د داخلي وظيفو په اصولو کې تنظيمېږي.

ماده يکصدو هشتم

در حالات وفات، استعفا و عزل عضو شورای ملی ویا معلولیت یا معیوبیتی که به طور دائم مانع اجرای وظیفه گردد، تعیین نماینده جدید برای مدت باقی مانده دوره تقنینیه، مطابق به احکام قانون صورت میگیرد.

امور مربوط به حضور و غیاب اعضای شورای ملی در اصول وظایف داخلی تنظیم می گردد.

رسمي جریده

۶۳

یو سلو نهمه ماده

د تقنیه دورې په وروستني یو کال کې د انتخاباتو د قانون د بدلېدو پیشنهاد د ملي شوري د کار په فهرست کې نشي نیول کېدلای.

ماده یکصدو نهم

پیشنهاد تعديل قانون انتخابات، در یک سال اخير دوره تقنيه، در فهرست کار شورای ملی داخل شده نمی تواند.

شپږم فصل

لویه جرگه

یو سلو لسمه ماده

لویه جرگه د افغانستان د خلکو د ارادې تر ټولو ستر مظهر دی.
لویه جرگه:

۱. د ملي شوري له غړيو؛

۲. د ولایتونو او ولسوالیو د جرگو له رئیسانو جوړېږي.

وزیران، د سترې محکمې رئیس او غړي او لوی څارنوال کولای شي د لويې جرگې په غونډو کې بې له دې چې د رایې ورکولو حق ولري، گډون وکړي.

فصل ششم

لویه جرگه

ماده یکصدو دهم

لویه جرگه عالی ترین مظهر اراده مردم افغانستان می باشد.

لویه جرگه متشکل است از:

۱. اعضای شورای ملی؛

۲. روسای شورا های ولایات و ولسوالیها.

وزرا، رئیس و اعضای ستره محکمه و لوی څارنوال می توانند در جلسات لویه جرگه بدون حق رأی اشتراک ورزند.

یو سلو یوولسمه ماده

لویه جرگه په لاندینو حالاتو کې دایرېږي:

ماده یکصدو یازدهم

لویه جرگه در حالات ذیل دایر می گردد:

رسمي جریده

۶۴

۱. اتخاذ تصمیم در مورد مسائل مربوط به استقلال، حاکمیت ملی، تمامیت ارضی و مصالح علیای کشور؛
۲. تعدیل احکام این قانون اساسی؛
۳. محاکمه رئیس جمهور مطابق به حکم مندرج ماده شصت و نهم این قانون اساسی.
۱. د هېواد د خپلواکۍ، ملي حاکمیت، زمکنی بشپړتیا او سترو مصلحتونو پورې د مربوطو چارو په باب تصمیم نیول؛
۲. ددې اساسي قانون د حکمونو تعدیل؛
۳. ددې اساسي قانون د(ننه شپېتمې) مادې له مخې د جمهور رئیس محاکمه کول.

ماده یکصدو دوازدهم

لویه جرگه در اولین جلسه، از میان اعضا یک نفر را به حیث رئیس و یک نفر را بحیث معاون و دو نفر را بحیث منشی و نایب منشی انتخاب می کند.

ماده یکصدو سیزدهم

نصاب لویه جرگه هنگام رای دهی، با حضور اکثریت اعضا تکمیل می گردد.

تصمیم لویه جرگه، جز در مواردی که در این قانون اساسی صریحاً ذکر گردیده، با اکثریت آرای کل اعضا اتخاذ می گردد.

یوسلو دولسمه ماده

لویه جرگه په لومړۍ غونډه کې، د غړيو له منځه يو تن د رئيس، يو تن د مرستيال او دوه تنه د منشي او نايب منشي په توگه ټاکي.

يو سلو ديارلسمه ماده

د لويې جرگې نصاب د رایې اخیستو په وخت کې د غړيو په اکثریت سره بشپړېږي.

د لويې جرگې تصميمونه، له هغو مواردو پرته چې په دې اساسي قانون کې صریحاً ذکر شوي، د ټولو غړيو د رایو په اکثریت، نیول کېږي.

رسمي جریده

۶۵

یو سلو څوارلسمه ماده

د لویې جرگې بحثونه علني دي، مگر دا چې د غړيو څلورمه برخه يې د سريټوب غوښتنه وکړي او لويه جرگه دا غوښتنه ومنې.

ماده' یکصدو چهاردهم

مباحثات لويه جرگه علني می باشد مگر اینکه یک ربع اعضا سری بودن آنرا در خواست نمایند و لويه جرگه این درخواست را پذیرد.

یو سلو پنځلسمه ماده

د اړيې جرگې د جريان په وخت کې د دې اساسي قانون (يوسلو يوومي) او (يوسلو دويمې) مادې مندرج احکام د هغې د غړيو په باب تطبیقېږي.

ماده' یکصدو پانزدهم

در هنگام دایر بودن لويه جرگه، احکام مندرج مواد یکصدو یکم و یکصدو دوم این قانون اساسی، در مورد اعضای آن تطبیق می گردد.

اووم فصل

قضاء

یو سلو شپاړسمه ماده

قضائیه قوه د افغانستان د اسلامي جمهوري دولت څپلواک رکن دی. قضائیه قوه له یوې سترې محکمې، د استیناف له محکمو او ابتدائیه محکمو څخه جوړه ده چې تشکیلات او واکونه يې د قانون له ليارې تنظیمېږي. ستره محکمه د ستر قضايي ارگان په توگه د افغانستان د اسلامي جمهوریت

فصل هفتم

قضاء

ماده' یکصدو شانزدهم

قوه' قضائیه رکن مستقل دولت جمهوري اسلامي افغانستان می باشد. قوه' قضائیه مرکب است از یک ستره محکمه، محاکم استیناف و محاکم ابتدائیه که تشکیلات و صلاحیت آنها توسط قانون تنظیم می گردد. ستره محکمه به حیث عالیترین ارگان قضائی در رأس قوه' قضائیه' جمهوري

رسمي جریده

٦٦

اسلامي افغانستان قرار دارد.

د قضايه قوې په سر کې ځای لري.

ماده' یکصدو هفدهم

ستره محکمه مرکب است از نه عضو که از طرف رئیس جمهور با تأیید ولسی جرگه و با رعایت احکام مندرج فقره' آخر ماده' پنجاهم و ماده' یکصدو هجدهم این قانون اساسی در آغاز به ترتیب ذیل تعیین میگردند:

سه نفر برای مدت چهار سال، سه نفر برای مدت هفت سال و سه نفر برای مدت ده سال.

تعیینات بعدی برای مدت ده سال می باشد.

تعیین اعضا برای بار دوم جواز ندارد.

رئیس جمهور یکی از اعضا را به حیث رئیس ستره محکمه تعیین می کند.

اعضای ستره محکمه به استثنای حالت مندرج ماده' یکصدو بیست و هفتم این قانون اساسی، تا ختم دوره'

یو سلو او ه لسمه ماده

ستره محکمه نه تنه غړي لري چې د جمهور رئیس له خوا د ولسي جرگې په تایید او ددې اساسي قانون د(پنځوسمې) مادې د وروستۍ فقرې او د(یو سلو اتلسمې) مادې د حکمونو په رعایت په پیل کې په دې ترتیب ټاکل کېږي:

درې تنه د څلورو کلونو لپاره، درې تنه د اوو کلونو لپاره او درې تنه د لسو کلونو لپاره.

وروستنۍ ټاکنې د لسو کلونو لپاره دي.

د غړیو ټاکل د دوهم ځل لپاره جواز نه لري.

جمهور رئیس د سترې محکمې یو غړی د سترې محکمې د رئیس په توګه ټاکي.

د سترې محکمې غړي ددې اساسي قانون په(یوسلو او ه ویشتمې) مادې کې له راغلي حالت پرته، د خدمت ددورې ترپایه

رسمي جریده

۶۷

خدمت ازوظایف شان عزل نمی شوند.

له خپلو وظیفو څخه نه عزلېږي.

مادهٔ یکصد و هجدهم

عضو ستره محکمه واجد شرایط ذیل می باشد:

۱. من رئیس و اعضا در حین تعیین از چهل سال کمتر نباشد؛

۲. تبعهٔ افغانستان باشد؛

۳. در علوم حقوقی و یا فقهی تحصیلات عالی و در نظام قضائی افغانستان تخصص و تجربهٔ کافی داشته باشد؛

۴. دارای حسن سیرت و شهرت نیک باشد؛

۵. از طرف محکمه به ارتکاب جرائم ضد بشری، جنایت و یا حرمان از حقوق مدنی محکوم نشده باشد؛

۶. در حال تصدی وظیفه در هیچ حزب سیاسی عضویت نداشته باشد.

مادهٔ یکصد و نهم

اعضای ستره محکمه قبل از اشغال

یو سلو اتلسمه ماده

د سترې محکمې غړی باید لاندیني شرایط ولري:

۱. د ټاکلو په وخت کې د رئیس او غړو عمر تر څلوېښتو کلو لږ نه وي؛

۲. د افغانستان تبعه وي؛

۳. په حقوقي یا فقهی علومو کې لوړې زده کړې او د افغانستان په قضایي نظام کې تخصص او کافي تجربه ولري؛

۴. د ښه سیرت او ښک شهرت لرونکی وي؛

۵. د محکمې له خوا د بشري ضد جرمونو او جنایت په ارتکاب او یا له مدني حقوقو څخه په محرومي محکوم شوی نه وي؛

۶. د وظیفې د تصدی په وخت کې په هېڅ سیاسي ګوند کې غړیتوب ونه لري.

یو سلو نولسمه ماده

د سترې محکمې غړي د وظیفې تر پیل

رسمي جریده

٦٨

وظیفه، حلف آتی را در حضور رئیس
جمهور بجا می آورند:

محکمې، د جمهور رئیس په وړاندې دا
لوړه کوي:

بسم الله الرحمن الرحيم
« بنام خداوند بزرگ ﷻ سوگند یناد
می کنم که حق و عدالت را بر طبق
احکام دین مقدس اسلام، نصوص این
قانون اساسی و سایر قوانین افغانستان
تأمین نموده، وظیفهٔ قضاء را با کمال
امانت صداقت و بی طرفی اجرا نمایم.»

بسم الله الرحمن الرحيم
«د لوی خدای ﷻ په نامه لوړه کوم چې د
اسلام د سپېڅلي دین له احکامو، په دې
اساسي قانون او نورو قوانینو کې له راغلو
نصوصو سره سم حق او عدالت تأمین او
د قضاء وظیفه په بشپړ امانت، صداقت او
بي طرفي اجرا کړم.»

مادهٔ یکصد و بیستم

صلاحیت قوه قضائیه شامل رسیدگی
به تمام دعاوی است که از طرف
اشخاص حقیقی یا حکمی، به شمول
دولت به حیث مدعی یا مدعی علیه در
پیشگاه محکمه مطابق به احکام قانون
اقامه شود.

یو سلو شلمه ماده

د قضائیه قوې په صلاحیت کې په ټولو
هغو دعوو غور شامل دی، چې د دولت
په شمول د حقیقي یا حکمي اشخاصو له
خوا د مدعي یا مدعي علیه په حیث د
قانون له حکمونو سره سم د محکمې په
وړاندې اقامه شي.

مادهٔ یکصد و بیست و یکم

بررسی مطابقت قوانین، فرامین تقنینی،
معاهدات بین الدول و میثاق های بین-
المللی با قانون اساسی و تفسیر آنها بر
اساس تقاضای حکومت و یا محاکم،

یو سلو یو ویشتمه ماده

له اساسي قانون سره د قوانینو، تقنیني
فرمانونو، بین الدول معاهدو او بین المللي
میثاقونو د مطابقت خبرل د حکومت یا
محاکمو په غوښتنه او دهغو تفسیر

رسمي جریده

۶۹

مطابق به احکام قانون از صلاحیت
مستره محکمه می باشد.

دقانون نه حکمونو سره سم دمتری
محکمی صلاحیت دی.

ماده یکصد و بیست و دوم

هیچ قانون نمی تواند در هیچ حالت،
قضیه یا ساحه یی را از دایره صلاحیت
قوه قضائیه به نحوی که در این فصل
تحدید شده، خارج بسازد و به مقام
دیگر تفویض کند.

این حکم مانع تشکیل محاکم خاص
مندرج مواد شصت و نهم،
هفتاد و هشتم و یکصد و بیست و هفتم
این قانون اساسی و محاکم عسکری در
قضایای مربوط به آن نمی گردد.

تشکیل و صلاحیت این نوع محاکم
توسط قانون تنظیم می گردد.

ماده یکصد و بیست و سوم

با رعایت احکام این قانون
اساسی، قواعد مربوط به تشکیل،
صلاحیت و اجراءات محاکم و امور
مربوط به قضات توسط قانون تنظیم
می گردد.

یو سلو دوه ویشتمه ماده

هېڅ قانون نشي کولای په هېڅ حال کې،
کومه قضیه یا ساحه په څه ډول چې په
دې فصل کې تحدید شوې د قضائیه قوې
له صلاحیت څخه رباسي او بل مقام ته یې
وسپاري.

دا حکم د هغو خاصو محکمو چې ددې
اساسي قانون په (ننه شپېتمې، اته او یایمې او
یو سلو او ویشتمې) مادو کې راغلي
او په مربوطو قضیو کې د نظامي محکمو د
تشکیل مانع نه ګرځي.

ددې ډول محکمو تشکیل او صلاحیت د
قانون له ليارې تنظیمېږي.

یو سلو درویشتمه ماده

ددې اساسي قانون د حکمونو په رعایت د
محکمو په تشکیل، صلاحیت او اجراءاتو
پورې مربوط قواعد او په قضایانو پورې
مربوطې چارې د قانون له ليارې
تنظیمېږي.

رسمي جریده

۷۰

یو سلو خلیریشتمه ماده

د قضائیه قوې د مامورینو او نورو اداري کار کوونکیو په برخه کې، د دولت د مامورینو او نورو اداري کار کوونکیو د مربوط قوانینو حکمونه نافذ دي خو تقرر، انفکاک، ترفیع، تقاعد، مجازات او مکافات یې د سترې محکمې له خوا له قانون سره سم تر سره کېږي.

یو سلو پنځه ویشتمه ماده

د قضائیه قوې بودجه د حکومت په مشوره د سترې محکمې له خوا تر تېږې او د دولت د بودجې د یوې برخې په توګه د حکومت له خوا ملي شوری ته وړاندې کېږي.

د قضائیه قوې د بودجې تطبیق د سترې محکمې صلاحیت دی.

یو سلو شپږویشتمه ماده

د سترې محکمې غړي، د خدمت د دورې تر پای ته رسېدو وروسته، د پاتې ژوند په موده کې د خدمت د دورې له

ماده یکصدو بیست و چهارم

در مورد مامورین و سایر کارکنان اداری قوه قضائیه، احکام قوانین مربوط به مامورین و سایر کارکنان اداری دولت نافذ می باشد ولی تقرر، انفکاک، ترفیع، تقاعد، مجازات و مکافات شان توسط ستره محکمه مطابق به احکام قانون صورت می گیرد.

ماده یکصدو بیست و پنجم

بودجه قوه قضائیه به مشوره حکومت از طرف ستره محکمه ترتیب گردیده، به حیث جزء بودجه دولت، توسط حکومت به شورای ملی تقدیم می شود.

تطبیق بودجه قوه قضائیه از صلاحیت ستره محکمه می باشد.

ماده یکصدو بیست و ششم

اعضای ستره محکمه بعد از ختم دوره خدمت برای بقیه مدت حیات از حقوق مالی دوره خدمت مستفید

رسمي جریده

۷۱

می شوند مشروط بر اینکه
به مشاغل دولتی و سیاسی
اشتغال نورزند.

مالی حقوقو څخه برخمن کېږي، په دې
شرط چې په دولتي او سیاسي چارو
بوخت نشي.

ماده یکصد و بیست و هفتم

هر گاه بیش از یک ثلث اعضای ولسی
جرگه، محاکمه رئیس یا عضو ستره
محکمه را بر اساس اتهام به جرم ناشی
از اجرای وظیفه یا ارتکاب جنایت
تقاضا نماید و ولسی جرگه این تقاضا
را با اکثریت دو ثلث کل اعضا
تصویب کند، متهم از وظیفه عزل
و موضوع به محکمه خاص محول
می گردد.

تشکیل محکمه و طرز العمل
محاکمه، توسط قانون تنظیم می
گردد.

ماده یکصد و بیست و هشتم

در محاکم افغانستان، محاکمه بصورت
علنی دایر می گردد و هر شخص حق
دارد با رعایت احکام قانون در آن
حضور یابد.

یو سلو اووه ویستمه ماده

که چېرې د ولسي جرگې تر درېیمې
برخې زیات غړي، د سترې محکمې د
رئیس یا غړیو محاکمه د وظیفوي جرم یا
د جنایت د ارتکاب د اتهام پر اساس
وغواړي او ولسي جرگه دا غوښتنه د ټولو
غړیو له دریو برخو څخه د دوو برخو په
اکثریت تصویب کړي، متهم له وظیفې
څخه عزل او موضوع خاصې محکمې ته
سپارل کېږي.

د محکمې تشکیل او د محاکمې
طرز العمل د قانون په وسیله
تنظیمېږي.

یو سلو اته ویستمه ماده

د افغانستان په محکمو کې محاکمه په
علني ډول دایرېږي او هر څوک حق لري
د قانون له حکمونو سره سم په هغې کې
مکډون وکړي.

رسمي جریده

۷۲

محکمه می تواند در حالاتی که در قانون تصریح گردیده، یا سری بودن محاکمه ضروری تشخیص گردد، جلسات سری دایر کند ولی اعلام حکم باید به هر حال علنی باشد.

محکمه کوئی شی، به داسی حالاتو کې چې په قانون کې څرگند شوي یا د محاکمې سرې توب ضروري وگڼل شي، سرې غولنه دایرې کړي خو د حکم اعلان باید علني وي.

مادهٔ یکصد و بیست و نهم

محکمه مکلف است اسباب حکمی را که صادر می نماید، در فیصله ذکر کند. تمام فیصله های قطعی محاکم واجب التعمیل است مگر در حالت حکم به مرگ شخص که مشروط به منظوری رئیس جمهور می باشد.

یو سلوننه ویشتمه ماده

محکمه مکلفه ده د خپل صادر کړي حکم اسباب په فیصله کې ذکر کړي. د محکمو د ټولو قطعي فیصلو عملي کول واجب دي خو د شخص د مرگ د حکم په حالت کې د جمهور رئیس منظوري شرط ده.

مادهٔ یکصد و سی ام

محاکم در قضایای مورد رسیدگی، احکام این قانون اساسی و سایر قوانین را تطبیق می کنند.

هر گاه برای قضیه یی از قضایای مورد رسیدگی، در قانون اساسی و سایر قوانین، حکمی موجود نباشد، محاکم به پیروی از احکام فقه حنفی و در داخل حدودی که این قانون اساسی وضع

یو سلو دېرشمه ماده

محکمي تر غور لاندې قضایاوو کې ددې اساسي قانون او نورو قوانینو حکمونه تطبیقوي.

که دغور لاندې قضایاوو له جملې څخه د کومې قضیې لپاره په اساسي قانون او نورو قوانینو کې حکم موجود نه وي، محکمه د حنفي فقهې د احکامو له مخې او په هغو حدودو کې دننه چې دې اساسي قانون

رسمي جریده

۷۳

نموده، قضیه را به نحوی حل و فصل می نمایند که عدالت را به بهترین وجه تأمین نماید.

تاکلی، قضیه په داسې ډول حل او فصل کوي چې عدالت په ډېره ښه توګه تأمین کړي.

ماده یکصد و سی و یکم

محاکم برای اهل تشیع، در قضایای مربوط به احوال شخصیه، احکام مذهب تشیع را مطابق به احکام قانون تطبیق می نمایند.

در سایر دعاوی نیز اگر در این قانون اساسی و قوانین دیگر حکمی موجود نباشد، محاکم قضیه را مطابق به احکام این مذهب حل و فصل می نمایند.

یو سلو یو دېرشمه ماده

محکمې د اهل تشیع لپاره په شخصیه احوالو پورې مربوطو قضایاوو کې د تشیع د مذهب حکمونه د قانون له احکامو سره سم تطبیقوي.

په نورو دعوو کې هم که په دې اساسي قانون یا نورو قوانینو کې حکم موجود نه وي، محکمې قضیه ددې مذهب له حکمونو سره سم حل او فصل کوي.

ماده یکصد و سی و دوم

قضات به پیشنهاد ستره محکمه و منظوری رئیس جمهور تعیین می گردند.

تقرر، تبدل، ترفیع، مواخذہ و پیشنهاد تقاعد قضات مطابق به احکام قانون از صلاحیت ستره محکمه می باشد.

ستره محکمه بمنظور تنظیم بهتر امور اجرایی و قضایی و تأمین اصلاحات

یو سلو دو دېرشمه ماده

قاضیان د سترې محکمې په پیشنهاد او د جمهور رئیس په منظوري ټاکل کېږي.

د قاضیانو مقرري، تبدیلی، ترفیع، مواخذہ او د تقاعد پیشنهاد د قانون له حکمونو سره سم د سترې محکمې صلاحیت دی.

ستره محکمه د اجرایی او قضایی چارو د ښه تنظیم او د لازمو اصلاحاتو د

رسمي جریده

۷۴

لازم، آمریت عمومی اداری قوه قضائیه را تأسیس می نماید.

تأمین لپاره، د قضائیه قوه، عمومی اداری آمریت تأسیسوي.

ماده یکصد و سی و سوم

هر گاه قاضی به ارتکاب جنایت متهم شود، ستره محکمه مطابق به احکام قانون به حالت قاضی رسیدگی نموده، پس از استماع دفاع او، در صورتیکه ستره محکمه اتهام را وارد بداند پیشنهاد عزلش را به رئیس جمهور تقدیم و با منظوری آن از طرف رئیس جمهور، قاضی متهم از وظیفه معزول و مطابق به احکام قانون مجازات می شود.

یو سلو دري دېرشمه ماده

که قاضي د جنایت په ارتکاب متهم شي ستره محکمه د قانون له حکمونو سره سم د قاضي پر حالت غور کوي. که ستره محکمه د ده د دفاع تر اورېدو وروسته اتهام وارد وېوې جمهور رئیس ته یې د عزل پیشنهاد کوي د جمهور رئیس له منظوری وروسته متهم قاضي له وظیفې څخه عزل او د قانون له حکمونو سره سم جزا ورکول کېږي.

ماده یکصد و سی و چهارم

کشف جرائم، توسط پولیس و تحقیق جرائم و اقامه دعوا علیه متهم در محکمه، از طرف څارنوالی مطابق به احکام قانون صورت می گیرد. څارنوالی جزء قوه اجرائیه و در اجراءات خود مستقل می باشد. تشکیل، صلاحیت و طرز فعالیت څارنوالی توسط قانون تنظیم می گردد.

یو سلو څلور دېرشمه ماده

د جرمونو کشف د پولیس په وسیله او د جرمونو تحقیق او په محکمه کې پر متهم باندې د دعوا اقامه د څارنوالۍ له خوا، د قانون له احکامو سره سم کېږي. څارنوالی د اجرائیه قوه برخه ده او په خپلو اجراءاتو کې استقلال لري. د څارنوالۍ تشکیل، صلاحیت او د اجراءاتو څرنگوالی د قانون له لپارې تنظیمېږي.

رسمي جریده

۷۵

کشف و تحقیق جرائم وظیفوی
منسوبین قوای مسلح، پولیس و
موظفین امنیت ملی، توسط قانون خاص
تنظیم می گردد.

د وسله والو ځواکونو، پولیسو او د
ملی امنیت کار کوونکیو د وظیفوي
جرمونو کشف او تحقیق د خاص قانون له
لیارې تنظیمېږي.

ماده یکصد و سی و پنجم
اگر طرف دعوا زبانی را که محاکمه
توسط آن صورت می گیرد، نداند، حق
اطلاع به مواد و اسناد قضیه و صحبت
در محکمه به زبان مادری توسط
ترجمان برایش تأمین می گردد.

يو سلو پنځه دېرشمه ماده
که د دعوي لوري په هغه ژبه چې محاکمه
پرې کېږي ونه پوهېږي، د قضې پر موادو
او اسنادو د اطلاع او په محکمه کې په
خپله مورنۍ ژبه د خبرو کولو حق د
ترجمان په وسیله ورته تأمینېږي.

فصل هشتم

اداره

ماده یکصد و سی و ششم
اداره جمهوری اسلامی افغانستان بر
اساس واحد های اداره مرکزی و
ادارات محلی، طبق قانون، تنظیم می
گردد.

اداره مرکزی به یک عده واحد های
اداری منقسم می گردد که در رأس هر
کدام یک نفر وزیر قرار دارد.
واحد اداره محلی، ولایت است.

اتم فصل

اداره

يو سلو شپږ دېرشمه ماده
د افغانستان د اسلامي جمهوريت اداره د
مرکزي ادارې او محلي ادارو د
واحدونو پر اساس له قانون سره سم
تنظیمېږي.

مرکزي اداره پر ځینو اداري واحدونو
وېشل کېږي چې د هرې یوې په سر کې
یو وزیر وي.
د محلي ادارې واحد ولایت دی.

رسمي جریده

۷۶

تعداد، ساحه، اجزا و تشکيلات ولايات و ادارات مربوط، بر اساس تعداد نفوس، وضع اجتماعی و اقتصادی و موقعیت جغرافیایی توسط قانون تنظیم می گردد.

دولایتونو او مربوطه ادارو شمېر، ساحه، برخې او تشکيلات د نفوسو د شمېر، ټولنیزې او اقتصادي وضعې او جغرافیایي موقعیت پر اساس د قانون له ليارې تنظیمېږي.

ماده یکصد و سی و هفتم

حکومت با حفظ اصل مرکزیت به منظور تسریع و بهبود امور اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی و سهم گیری هرچه بیشتر مردم در انکشاف حیات ملی، صلاحیت های لازم را مطابق به احکام قانون، به اداره محلی تفویض می نماید.

یو سلو اوه دېرشمه ماده

حکومت د مرکزیت د اصل په ساتلو سره د اقتصادي، ټولنیزو او فرهنگي چارو د گړندي کولو او ښه والي او د ملي ژوند په پرمختګ کې د خلکو د لازياتي ونډې اخيستو په منظور، لازم صلاحيتونه د قانون له حکمونو سره سم محلي ادارې ته سپاري.

ماده یکصد و سی و هشتم

در هر ولایت یک شورای ولایتی تشکیل میشود.

اعضای شورای ولایتی، طبق قانون، به تناسب نفوس، از طریق انتخابات آزاد، عمومی، سری و مستقیم از طرف ساکنین ولایت برای

یو سلو اته دېرشمه ماده

په هر ولایت کې یوه ولایتي جرګه جوړېږي.

د ولایتي جرګې غړي له قانون سره سم د نفوسو په تناسب، د آزادو، عمومي، پټو او مستقیمو ټاکنو له مخې د ولایت د اوسېدونکو له خوا د

رسمي جریده

۷۷

خلورو کلونو لپاره ټاکل کېږي. مدتی چهار سال انتخاب می گردند.
ولایتی جرگه له خپلو غړیو څخه یو تن د شورای ولایتی یک نفر از اعضای خود
رئیس په توگه ټاکي. را به حیث رئیس انتخاب می نماید.

یو سلوننه دېرشمه ماده

ولایتی جرگه د دولت د پسر مختیایي هدفونو په تامین او د ولایت د چارو په ښه کولو کې لکه څنگه چې په قوانینو کې څرگنده شوې، برخه اخلي او په ولایت پورې د مربوطو چارو په باب مشوره ورکوي.
ولایتی جرگه خپلې وظیفې د محلي ادارې په مرسته سرته رسوي.

ماده یکصدو سی و نهم

شورای ولایتی در تامین اهداف انکشافی دولت و بهبود امور ولایت به نحوی که در قوانین تصریح می گردد، سهم گرفته و در مسائل مربوط به ولایت مشوره می دهد.
شورای ولایتی وظایف خود را با همکاری اداره محلی اجرا می نماید.

یو سلو څلوېښتمه ماده

د محلي ادارې د چارو د سمون او په هغې کې د خلکو د فعالې ونډې اخیستو د تامین په مقصد، په ولسوالیو او کلیو کې د قانون له حکمونو سره سم جرگې جوړېږي.

ماده یکصدو چهلم

برای تنظیم امور و تامین اشتراک فعال مردم در اداره محلی، در ولسوالی ها و قریه ها، مطابق به احکام قانون، شوراها تشکیل می گردند.

ددې جرگو غړي د آزادو، عمومي، پټو او مستقیمو ټاکنو له مخې د سیمې د اوسېدونکو له خوا د

اعضای این شورا ها از طریق انتخابات آزاد، عمومی، سری و مستقیم از طرف ساکنین محل برای مدت سه سال

رسمي جريده

۷۸

دريو کلونو لپاره ټاکل کېږي. انتخاب می شونډ.

په محلي جرگو کې د کوچيانو گډون د قانون له حکمونو سره سم تنظيمېږي. سهم گيري کوچيان در شورا های محلي مطابق به احکام قانون تنظيم می گردد.

يو سلو يو څلوېښتمه ماده

د ښاري چارو د ادارې لپاره ښاروالۍ تشکيلېږي.

ښاروال او د ښاري مجلسونو غړي د آزادو، عمومي، پټو او مستقيمو انتخاباتو له لارې انتخابېږي.

په ښاروالۍ پورې مربوطې چارې د قانون له ليارې تنظيمېږي.

ماده يکصدو چهل و يکم

برای اداره امور شهری، شاروالی تشکیل می شود.

شاروال و اعضای مجالس شاروالی، از طریق انتخابات آزاد، عمومی، سری و مستقیم انتخاب می شوند.

امور مربوط به شاروالیها توسط قانون تنظیم می گردند.

يو سلو دو څلوېښتمه ماده

دولت ددې اساسي قانون د حکمونو د تعميل او د مندرجو ارزښتونو د تامين لپاره لازمي ادارې جوړوي.

ماده يکصدو چهل و دوم

دولت به مقصد تعميل احکام و تأمين ارزشهای مندرج این قانون اساسی، ادارات لازم را تشکیل می نماید.

نهم فصل

اضطراري حالت

فصل نهم

حالت اضطرار

يو سلو دري څلوېښتمه ماده

که د جگړې، د جگړې د خطر، وخيم اغتشاش او طبيعي آفاتو او يا ورته حالت له امله د خپلواکۍ او ملي ژوند

ماده يکصدو چهل و سوم

هر گاه به علت جنگ، خطر جنگ، اغتشاش وخيم، آفات طبيعي و يا حالت مماثل، حفظ استقلال و حيات ملي از

رسمي جریده

۷۹

مجرای که در قانون اساسی تعیین شده،
نا ممکن گردد، حالت اضطرار از
طرف رئیس جمهور با تأیید شورای
ملی در تمام یا بعضی از ساحات کشور
اعلان می شود.

هر گاه حالت اضطرار بیش از
دو ماه دوام نماید، برای تمدید آن،
موافقت شورای ملی شرط است.

ماده یکصد و چهل و چهارم

در حالت اضطرار رئیس جمهور می
تواند به مشوره رؤسای شورای
ملی و ستره محکمه، بعضی از
صلاحیت های شورای ملی را به
حکومت انتقال دهد.

ماده یکصد و چهل و پنجم

در حالت اضطرار، رئیس جمهور می
تواند بعد از تأیید رؤسای شورای ملی
و ستره محکمه، تنفیذ احکام ذیل را
معطل بسازد و یا بر آن ها قیودی وضع
نماید:

۱. فقره دوم ماده بیست و هفتم؛

ساتنه به هغه طریقہ چې په اساسي قانون
کې ټاکل شوې، ناشونې وگرځي د
جمهور رئیس له خوا د ملي شوری په
تأیید د هېواد په ټولو او یا ځینې برخو کې
اضطراري حالت اعلانېږي.

که اضطراري حالت تر دوو مېاشتو زیات
دوام ومومي، د اوږدولو لپاره یې د ملي
شوری موافقه شرط ده.

یو سلو څلور څلوېښتمه ماده

په اضطراري حالت کې جمهور رئیس
کولای شي د ملي شوری او د سترې
محکمې له رئیسانو سره په مشوره، د ملي
شوري ځینې صلاحیتونه حکومت ته انتقال
کړي.

یو سلو پنځه څلوېښتمه ماده

په اضطراري حالت کې جمهور رئیس
کولای شي چې د ملي شوری او د سترې
محکمې د رئیسانو تر تأیید وروسته د
اساسي قانون لاندیني حکمونه وځنډوي او
یا قیود پرې ولگوي:

۱. د اوه وېشتمې مادې دویمه فقره؛

رسمي جريده

۸۰

۲. شپږ دېرشمه ماده؛
۳. د اوه دېرشمې مادې دويمه فقره؛
۴. د اته دېرشمې مادې دويمه فقره.
۲. ماده 'سی و ششم؛
۳. فقره 'دوم ماده' سی و هفتم؛
۴. فقره 'دوم ماده' سی و هشتم.

يو سلو شپږ څلوېښتمه ماده
د اضطرار په حالت کې اساسي قانون نه
تعديلېږي.

ماده 'يکصدو چهل و ششم
در حالت اضطرار، قانون اساسی تعديل
نمی شود.

يو سلو اوه څلوېښتمه ماده
که چېرې د جمهوري رياست دوره او يا
د ملي شوري تقنيني دوره د اضطرار په
حالت کې پای ته ورسېږي، د نويو
انتخاباتو تر سره کېدل ځنډېږي او د
جمهور رئيس او ملي شوري د غړيو د
خدمت موده تر څلورو مياشتو پورې،
تمدیدېږي.

ماده 'يکصدو چهل و هفتم
هر گاه دوره' رياست جمهوری و
يا دوره' تقنينيه' شورای ملی در
حالت اضطرار ختم شود، اجرای
انتخابات جديد ملتوی گذاشته شده،
مدت خدمت رئيس جمهور و
اعضای شورای ملی تا چهار ماه تمدید
می شود.

که اضطراري حالت تر څلورو
مياشتو زيات اوږد شي، لويه جرگه
د جمهور رئيس له خوا راغوښتنه
کېږي.

هر گاه حالت اضطرار بيش از
چهار ماه دوام نماید لويه جرگه
از طرف رئيس جمهور دعوت می
شود.

د اضطراري حالت تر پای ته رسېدو
وروسته، د دوو مياشتو دننه انتخابات
کېږي.

بعد از ختم حالت اضطرار، در خلال
مدت دو ماه، انتخابات بر گزار می
گردد.

رسمي جریده

۸۱

یو سلو اته څلوېښتمه ماده

د اضطراري حالت په پای ته رسېدو سره هغه اقدامات چې ددې اساسي قانون د(یو سلو څلور څلوېښتمې او یو سلو پنځه څلوېښتمې) مادې له مخې شوي، یې له خنډه له اعتباره لویږي.

ماده یکصدو چهل و هشتم

در ختم حالت اضطرار، اقداماتی که بر اساس مواد یکصدو چهل و چهارم و یکصدو چهل و پنجم این قانون اساسی به عمل آمده، بلا فاصله از اعتبار ساقط میگردند.

لسم فصل

تعديل

یو سلو نهه څلوېښتمه ماده

د اسلام د سپېڅلي دين له حکمونو څخه د پيروي اصل او اسلامي جمهوري نظام نه تعديلېږي.

د اتباعو د اساسي حقوقو تعديل يوازې د هغوی د حقوقو د ښکې په منظور جواز لري.

د دې اساسي قانون د نورو موادو تعديل د زمان د غوښتنو او تجربو له مخې، ددې اساسي قانون د اوه شپېتمې او یو سلو شپې څلوېښتمې مادې د احکامو په رعايت سره، د جمهور رئيس يا د ملي

فصل دهم

تعديل

ماده یکصدو چهل و نهم

اصل پیروی از احکام دین مقدس اسلام و نظام جمهوری اسلامی تعديل نمی شوند.

تعديل حقوق اساسی اتباع صرف بمنظور بهبود حقوق آنان مجاز می باشد.

تعديل ديگر محتويات این قانون اساسی، نظر به تجارب و مقتضيات عصر، با رعایت احکام مندرج مواد شصت و هفتم و یکصدو چهل و ششم این قانون اساسی، با پیشنهاد رئيس جمهور یا اکثریت اعضای

رسمي جریده

۸۲

شورای ملی صورت می گیرد.

شوری د اکثریت په پیشنهاد کېږي.

ماده ۱ یکصد و پنجاهم

به منظور اجرای پیشنهاد تعدیل، هیئت
از بین اعضای حکومت، شورای ملی
و ستره محکمه به فرمان رئیس جمهور
تشکیل گردیده، طرح تعدیل را تهیه می
کند.

برای تصویب تعدیل، لویه جرگه بر
اساس فرمان رئیس جمهور و مطابق به
احکام فصل لویه جرگه دایر می گردد.
هر گاه لویه جرگه با اکثریت دو ثلث
کل اعضا طرح تعدیل را تصویب کند،
بعد از توشیح رئیس جمهور نافذ می
گردد.

فصل یازدهم

احکام متفرقه

ماده ۱ یکصد و پنجاه و یکم

رئیس جمهور، معاونین رئیس جمهور،
وزرا، رئیس و اعضای ستره
محکمه، لوی خازنوال، رؤسای بانک
مرکزی و امنیت ملی، والیان و

یو سلو پنځوسمه ماده

د تعدیل د پیشنهاد لپاره د جمهور
رئیس په فرمان د حکومت، ملي
شوری او سترې محکمې د غړیو له منځه،
یو هیئت جوړېږي او د تعدیل طرح
تیاروي.

د تعدیل د تصویب لپاره، د جمهور رئیس
په فرمان او د لویې جرگې د فصل له
حکمونو سره سم لویه جرگه دایرېږي.
که لویه جرگه د ټولو غړیو له دریو برخو
څخه د دوو برخو په اکثریت د تعدیل
طرح تصویب کړي، د جمهور رئیس تر
توشیح وروسته نافذېږي.

یو ولسم فصل

متفرقه حکمونه

یو سلو یو پنځوسمه ماده

جمهور رئیس، د جمهور رئیس
مرستیالان، وزیران او د سترې محکمې
رئیس او غړي، لوی خازنوال، د مرکزي
بانک او ملي امنیت رئیسان، والیان او

رسمي جریده

۸۳

شاروالان در مدت تصدی وظیفه نمی
توانند هیچ معامله انتفاعی را با دولت
انجام دهند.

شاروالان د خپلې وظیفې په وخت کې
نشي کولای له دولت سره هېڅ ډول
انتفاعي معامله تر سره کړي.

ماده یکصد و پنجاه و دوم

رئیس جمهور، معاونین رئیس جمهور،
وزرا، رؤسا و اعضای شورای ملی و
ستره محکمه، لوی څارنوال و قضات
نمی توانند در مدت تصدی وظیفه به
مشاغل دیگری اشتغال ورزند.

یو سلو دو پنځوسمه ماده

جمهور رئیس، د جمهور رئیس
مرستیالان، وزیران، د ملي شوری او سترې
محکمې رئیسان او غړي، لوی څارنوال
او قاضیان نشي کولای د وظیفې د تصدی
په موده کې نور مشاغل ولري.

ماده یکصد و پنجاه و سوم

قضات، څارنوالان، صاحب منصبان
قوای مسلح و پولیس و متسوبین امنیت
ملي، در مدت تصدی وظیفه نمی توانند
در احزاب سیاسی عضویت داشته
باشند.

یو سلو دري پنځوسمه ماده

قاضیان، څارنوالان، د وسله والو ځواکونو
او پولیسو منصبداران او د ملي امنیت کار
کوونکي نشي کولی د وظیفې د تصدی په
موده کې په سیاسي ګوندونو کې غړیتوب
ولري.

ماده یکصد و پنجاه و چهارم

دارایی رئیس جمهور، معاونین
رئیس جمهور، وزرا، اعضای ستره
محکمه و لوی څارنوال قبل و
بعد از دوره خدمت، توسط ارگانی
که در قانون تعیین می گردد،

یو سلو څلور پنځوسمه ماده

د جمهور رئیس، د جمهور رئیس
مرستیالانو، وزیرانو او سترې محکمې د
غړو او لوی څارنوال شتمني، د خدمت
تر دورې وړاندې او وروسته، د هغه
اورګان په وسیله چې قانون یې ټاکي

رسمي جريده

۸۴

ثبت، خبرل کبري او خبرپري.

ثبت، رسيدگي و نشر مي شود.

يو سلو پنځه پنځوسمه ماده

د جمهور رئيس مرستيالانو، وزيرانو، د ملي شوري رئيسانو او غړيو، دستري محكمې غړيو او لوی څارنوال ته د قانون له حکمونو سره سم، مناسب معاش ټاکل کېږي.

ماده، یکصدو پنجاه و پنجم

برای معاونین رئیس جمهور، وزرا، رؤسا و اعضای شورای ملی و ستره محکمه، قضات و لوی څارنوال مطابق به احکام قانون معاش مناسب تعیین می گردد.

يو سلو شپږ پنځوسمه ماده

د هر ډول انتخاباتو د څارنې او ادارې او په هېواد کې د خلکو عمومي رایو ته د مراجعې لپاره د انتخاباتو مستقل کمیسیون د قانون له حکمونو سره سم جوړېږي.

ماده، یکصدو پنجاه و ششم

کمیسیون مستقل انتخابات برای اداره و نظارت بر هر نوع انتخابات و مراجعه به آرای عمومی مردم در کشور مطابق به احکام قانون تشکیل می گردد.

يو سلو اووه پنځوسمه ماده

د اساسي قانون پر تطبيق د څارنې ځپلواک کمیسیون د قانون له حکم سره سم تشکیلېږي.

ماده، یکصدو پنجاه و هفتم

کمیسیون مستقل نظارت بر تطبيق قانون اساسي مطابق به احکام قانون تشکیل می گردد.

ددې کمیسیون غړي د جمهور رئيس له خوا دولسي جرگې په تاييد تعينېږي.

اعضای این کمیسیون از طرف رئیس جمهور به تایید رلسی جرگه تعیین می گردند.

رسمي جریده

۸۵

دولسم فصل

انتقالي حکمونه

يوسلو اته پنځوسمه ماده

د ملت دبابا لقب او هغه امتيازونه چې د ۱۳۸۱ هجري شمسي کال د اضطراري لويې جرگې له خوا د افغانستان پخواني پاچا اعليحضرت محمد ظاهر شاه ته ورکړل شوي دي، ددې اساسي قانون د حکمونو له رعايت سره سم د ژوند تر پايه د دوی لپاره محفوظ دي.

يو سلو نه پنځوسمه ماده

ددغه اساسي قانون له نافذېدو څخه د ملي شوری د افتتاح تر نېټې پورې موده د انتقال دوره گڼل کېږي. د افغانستان انتقالي اسلامي دولت د انتقال په دوره کې لاندینۍ وظيفې سرته رسوي:

۱. د شپږ و مياشتو دننه د جمهوري رياست، ملي شوري او محلي جرگو د انتخاباتو په اړه د تقنيني فرمانونو صادلول؛

فصل دوازدېم

احکام انتقالي

ماده یکصدمو پنجاه و هشتم

لقب بابای ملت و امتیازاتی که توسط لویه جرگه اضطراری سال یکهزار و سه صد و هشتادو یک هجری شمسی به اعليحضرت محمد ظاهر شاه، پادشاه سابق افغانستان، اعطاء شده است با رعايت احکام این قانون اساسی مادام- الحیات برای ایشان محفوظ می باشد.

ماده یکصدمو پنجاه و نهم

مدت بعد از نفاذ این قانون اساسی تا تاریخ افتتاح شورای ملی، دوره انتقال شمرده می شود.

دولت انتقالي اسلامي افغانستان، در دوره انتقال، وظایف ذیل را انجام میدهد:

۱. اصدار فرامین تقنینی مربوط به انتخابات ریاست جمهوری، شورای ملی و شورا های محلی، در مدت شش ماه؛

رسمي جریده

۸۶

۲. له یوه کال څخه په کمه موده کې د محکمو د صلاحیتونو او تشکیلاتو او د اساسي تشکیلاتو پر قانون باندې د کار د پیل په اړه د فرمانونو صادروول؛
۳. د انتخاباتو د خپلواک کمېسیون جوړول؛
۴. د اجرائي او قضايي چارو د غوره تنظیم په منظور د لازمو اصلاحاتو سرته رسول؛
۵. ددې اساسي قانون د حکمونو د تطبیق په برخه کې د زمينې د برابرولو لپاره لازم تدبیرونه نیول.
۲. اصدار فرامین در مورد تشکیلات و صلاحیت محاکم و آغاز کار روی قانون تشکیلات اساسی در خلال مدت کمتر از یکسال؛
۳. تشکیل کمیسیون مستقل انتخابات؛
۴. انجام اصلاحات لازم به منظور تنظیم بهتر امور اجرایی و قضایی؛
۵. اتخاذ تدابیر لازم جهت آماده ساختن زمینه برای تطبیق احکام این قانون اساسی.

یو سلو شپېتمه ماده

لومړنی منتخب جمهور رئیس د انتخاباتو د نتایجو تر اعلان دېرش ورځې وروسته ددغه اساسي قانون له حکمونو سره سم په کار پیل کوي.

هر اړخیزې هڅې کېږي چې د جمهور رئیس او ملي شورا انتخابات په یوه وخت کې تر سره شي.

د ملي شوری واکونه د هغې د تاسیس

ماده یکصدم شصتم

اولین رئیس جمهور منتخب، سسی روز بعد از اعلام نتایج انتخابات، مطابق به احکام این قانون اساسی به کار آغاز می کند.

کوشش همه جانبه صورت می گیرد تا اولین انتخابات رئیس جمهور و شورای ملی با هم در یک وقت صورت بگیرد.

صلاحیت های شورای ملی مندرج در

رسمي جريده

۸۷

این قانون اساسی تا زمان تأسیس این شوری به حکومت تفویض میشود و ستره محکمه مؤقت به فرمان رئیس جمهور تشکیل می گردد.

تر مودې پورې په دې اساسي قانون کې حکومت ته سپارل کېږي او موقت ستره محکمه د جمهور رئیس په فرمان جوړېږي.

ماده یکصد و شصت و یکم

شورای ملی، وظایف و صلاحیت های خود را به مجرد تأسیس، مطابق به احکام این قانون اساسی، اعمال می کند.

بعد از دایر شدن اولین جلسه شورای ملی، در خلال مدت سی روز، حکومت و ستره محکمه مطابق به احکام این قانون اساسی تشکیل می گردند.

رئیس دولت انتقالی اسلامی افغانستان تا زمانیکه رئیس جمهور منتخب به کار آغاز کند اجرای وظیفه می نماید.

ارگانهای اجرایی و قضایی دولت با رعایت حکم فقره چهارم ماده یکصد و پنجاه و نهم این قانون اساسی، الی

یو سلو یو شپېتمه ماده

ملی شوری له تاسیس سره سم خپل واکونه او وظایف ددې اساسي قانون د حکمونو مطابق عملي کوي.

د ملي شورې له لومړنۍ غونډې وروسته د دېرشو ورځو په موده کې حکومت او ستره محکمه ددې اساسي قانون له حکمونو سره سم تشکیلېږي.

د افغانستان د انتقالی اسلامي دولت رئیس تر هغه وخته پورې وظیفه سرته رسوي چې منتخب جمهور رئیس په کار پیل نه وي کړې.

ددې اساسي قانون د یو سلونه پنځوسمې مادې د څلورمې فقرې د حکم په رعایت، د دولت اجرایی او قضایی ارګانونه د

رسمي جریده

۸۸

تشکیل حکومت و ستره محکمه به
وظایف خود ادامه می دهند.

فرامین تقنینی که از آغاز دوره موقت
به بعد نافذ گردیده است به اولین
جلسه شورای ملی ارجاع می گردند.
این فرامین تا زمانیکه از طرف
شورای ملی لغو نگردیده باشند نافذ می
باشند.

ماده یکصد و شصت و دوم

این قانون اساسی از تاریخ تصویب لویه
جرگه نافذ و از طرف رئیس دولت
انتقالی اسلامی افغانستان توشیح و اعلام
می گردد.

با نفاذ این قانون اساسی، قوانین و
فرامین تقنینی مغایر احکام آن ملغی
میشود.

حکومت او مسترې محکمې تر تشکیل
پورې خپلو وظایفو ته ادامه ورکوي.
هغه تقنیني فرمانونه چې د موقتې دورې له
پیل څخه وروسته نافذ شوي دي د ملي
شوري لومړنۍ غونډې ته راجع کېږي.
دا فرامین تر هغه وخته پورې چې د ملي
شوري له خوا لغوه شوي نه وي نافذ گڼل
کېږي.

یو سلو دوشپتمه ماده

دا اساسي قانون د لويې جرگې له تصویب
څخه وروسته نافذ او د افغانستان د انتقالی
اسلامي دولت د رئیس لخوا توشیح او
اعلامېږي.

په نافذېدو سره یې ددې اساسي قانون له
حکمونو مغایر قوانین او تقنیني فرمانونه
لغوه کېږي.

فهرست الفبائی

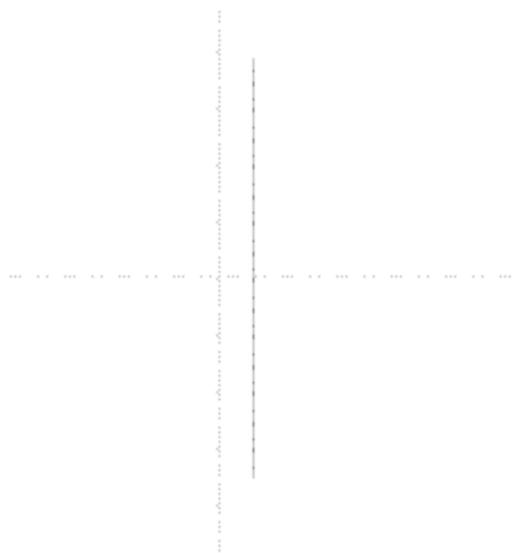
قانون اساسی افغانستان

رسمي جريدة

رهنمای قانون اساسی به ترتیب الفبا

شماره	موضوع	مواد قانون	شماره	موضوع	مواد قانون
الف					
۱	آثار باستانی	۹	۱۱	اتخاذ	۱۴-۱۵-۱۷-۵۰- ۵۲-۵۳-۵۴-۶۴- ۱۳۷-۱۴۲-۱۵۹
۲	آرای	۶۱-۶۵-۶۹-۹۴- ۱۰۰-۱۰۶-۱۱۳- ۱۵۶	۱۲	اتهام	۲۷-۲۸-۳۱-۶۹- ۱۰۲-۱۲۷-۱۳۳
۳	آزاد	۲-۶۴-۱۳۸	۱۳	اثبات	۳۱
۴	آزادی	۲۴-۳۲-۳۴-۳۷- ۵۷	۱۴	اجازه	۳۸-۴۶-۹۸-۱۰۲
۵	آسایش	۴۹	۱۵	اجباری	۴۳
۶	آغاز	۸۳-۸۷-۹۸-۱۱۷- ۱۵۰-۱۶۰-۱۶۱	۱۶	اجتماعی	۱-۶۵-۹۰-۱۳۷
۷	آفات	۴۹-۱۴۳	۱۷	اجلاس	۶۴-۹۹-۱۰۴-۱۰۷
۸	آمرین	۷۷	۱۸	اجمالی	۹۸
۹	آموزی	۴۶	۱۹	احاطه	۱۹
۱۰	اتباع	۱۴-۲۲-۲۸-۳۳- ۳۵-۳۶-۳۹-۴۳- ۴۶-۵۰-۵۵-۵۶- ۵۷-۷۴-۱۴۹	۲۰	احترام	۸
			۲۱	احزاب	۳۵-۱۵۳
			۲۲	احکام	۲-۳-۵-۱۰-۱۲- ۱۴-۲۷-۳۴-۳۵- ۳۷-۳۸-۳۹-۴۰- ۴۲-۴۶-۴۷-۴۸- ۴۸-۵۰-۵۲-۵۳- ۵۶-۶۰-۶۱-۶۴- ۶۵-۶۷-۶۹-۷۰- ۷۵-۸۴-۸۶-۹۱

شماره	موضوع	مواد قانون	شماره	موضوع	مواد قانون
		-۱۱۱-۱۰۸-۹۸ -۱۱۹-۱۱۷-۱۱۵ -۱۲۴-۱۲۳-۱۲۱ ۱۳۱-۱۳۰-۱۲۸			
۲۳	اختصاصی	۹۱-۴۶			
۲۴	اداره	-۱۳۶-۵۰-۴۶-۹ -۱۴۰-۱۳۹-۱۳۷ ۱۵۶-۱۴۱			
۲۵	ادامه	۱۶۱			
۲۶	ادب	۴۶			
۲۷	ادیان	۲			
۲۸	ارتقای	۱۷-۱۳			
۲۹	ارثکاب	-۷۲-۶۹-۶۲-۲۷ -۱۱۸-۸۵-۷۸ ۱۳۳-۱۲۷			
۲۳	ارزش	۱۴۲			
۲۴	ارضی	-۶۳-۵۹-۵۰-۸-۵ -۹۹-۷۵-۷۴-۶۴ ۱۱۱			
۲۵	ازبیک	۴			
۲۶	ازبکی	۱۶			
۲۷	اساس	-۱۲۷-۱۲۱-۹۷-۶			
۲۸	اساسنامه	۳۵			
		-۶۰-۵۹-۳۴-۵ -۶۷-۶۵-۶۴-۶۳ -۷۶-۷۴-۶۹-۶۸ -۱۰۶-۹۱-۹۰-۷۸ -۱۱۵-۱۱۳-۱۱۱ -۱۲۱-۱۱۹-۱۱۷ -۱۴۲-۱۳۰-۱۲۳ -۱۴۸-۱۴۶-۱۴۳ -۱۵۸-۱۵۷-۱۴۹ -۱۶۱-۱۶۰-۱۵۹ ۱۶۲			
۲۹	اساسی				
۳۰	اسباب	۱۲۹			
۳۱	استثنای	-۷۹-۷۰-۶۴-۵۱ ۱۱۷			
۳۲	استعانت	۶۳			
۳۳	استعمال	۷			
۳۴	استعفاء	۱۰۸-۹۰			
۳۵	استفاده	۹۰-۹			
۳۶	استقلال	-۶۳-۵۹-۵۰-۸-۵ -۹۹-۷۵-۷۴-۶۴			

رسمي جريده

رهنمای قانون اساسي به ترتيب الفبا

شماره	موضوع	مواد قانون	شماره	موضوع	مواد قانون
		۱۱۱	۵۲	اطلاق	۴
۳۷	استماع	۱۳۳	۵۳	اطهار	۸۱-۳۴-۳۰
۳۸	استملاک	۴۰	۵۴	اعتبار	۱۴۸-۷۹-۶۴-۳۰
۳۹	استوار	۱۸	۵۵	اعتراف	۳۰
۴۰	استيضاح	۹۲-۹۱	۵۶	اعطای	۹۸-۹۷-۹۰-۶۴
۴۱	الحاق	۹۰	۵۷	اعلان	-۸۳-۶۴-۶۱-۴۰
۴۲	اسکان	۱۴			۱۶۰-۱۴۳-۱۲۸
۴۳	اسلام	-۶۳-۵۴-۳۵-۳-۲ ۱۴۹-۱۱۹-۷۴	۵۸	اعلاميه جهاني	۷
۴۴	اسلامی	-۱۱۶-۸۱-۶۰-۱ -۱۵۹-۱۴۹-۱۳۶ ۱۶۲-۱۶۱	۵۹	اعلام	۱۲۸-۶۷-۶۱
۴۵	اشتغال	۱۵۲-۱۲۶-۱۱۹	۶۰	اعمال	۸۹-۷۴-۴
۴۶	اصدار	۱۵۹	۶۱	اغتشاش	۱۴۳
۴۷	اصلي	۲۵	۶۲	افتخاری	۶۴
۴۸	اصول	-۸۹-۸۸-۸۷-۴۵ ۱۰۸	۶۳	افراد	۴
۴۹	اضطراری	-۱۴۴-۱۴۳-۶۴ ۱۴۷-۱۴۶	۶۴	افرادى	۴
۵۰	اطفال	-۵۴-۴۹	۶۵	افغان	۴۹-۴۲-۳۹-۳۴-۴
۵۱	اطلاع	۱۳۵-۱۰۲-۳۱	۶۶	افغانستان	-۱۲-۷-۴-۳-۲-۱ -۲۱-۲۰-۱۹-۱۶ -۳۵-۳۳-۲۸-۲۲ -۴۳-۴۱-۳۹-۳۶ -۵۵-۵۰-۴۶-۴۵

رسمي جريده

رهنمای قانون اساسی به ترتیب الفبا

شماره	موضوع	مواد قانون	شماره	موضوع	مواد قانون
		۵۶-۵۷-۵۸-۶۰-			
		۶۲-۶۳-۶۴-۶۵-			
		۶۶-۷۲-۷۴-۷۵-			
		۸۱-۸۵-۹۰-۱۱۰-			
		۱۱۶-۱۱۸-۱۱۹-			
		۱۲۸-۱۳۶-۱۵۸-			
		۱۵۹-۱۶۱-۱۶۲-			
۶۷	الله اکبر	۱۹-۲۰	۷۷	اکراه	۳۰
۶۸	اخلاق	۹۰	۷۸	امتیاز	۲۲
۶۹	الغای	۹۰	۷۹	امحای بیسوادی	۴۴
۷۰	القاب	۶۴	۸۰	امر	۱۰۷-۲۹
۷۱	اقتصاد	۱۰	۸۱	امراض	۵۲
۷۲	اقتصادی	۱۱-۱۲-۱۴-۶۵-	۸۲	امکانات	۱۴
		۷۵-۹۰-۱۳۶-	۸۳	املاک	۹
		۱۳۷	۸۴	امنیت	۵-۵۰-۶۴-۹۹-
۷۳	اقدام	۲۹-۴۶-۵۱			۱۳۴-۱۵۱-۱۵۳
۷۴	اقرار	۳۰	۸۵	اموال	۴۱
۷۵	اقوام	۴-۶	۸۶	امور	۴-۱۰۸-۱۴۱-
					۱۵۹
۷۶	اکثریت	۱۶-۶۱-۶۲-۶۹-	۸۷	انتفاعی	۱۵۱
		۹۲-۱۰۰-۱۰۶-	۸۸	انسان	۲۴
		۱۱۳-۱۲۷-۱۴۹-	۸۹	انسانی	۶-۲۹
			۹۰	انعقاد	۷۹
			۹۱	انکشاف	۶-۱۳-۱۷-۵۲
			۹۲	اهدأ	۶۶
			۹۳	اهداف	۳۵-۱۳۹

رسمي جريده

رهنمای قانون اساسی به ترتیب الفبا

شماره	موضوع	مواد قانون	شماره	موضوع	مواد قانون
۹۴	اهل	۱۳۱	۱۱۰	برابری	۶
۹۵	اهلیت	۵۰	۱۱۱	برائت	۲۵
۹۶	اوصاف	۸۵	۱۱۲	براهوی	۴
۹۷	اولویت	۹۷	۱۱۳	برگزار	۱۴۷-۸۳-۶۷-۶۱
۹۸	ایتام	۵۳	۱۱۴	بسم الله الرحمن الرحیم	۱۱۹-۷۴-۶۳
۹۹	ایجابات	۱۱	۱۱۵	بضاعت	۵۳
۱۰۰	ایجاد	۵۰-۴۴-۶	۱۱۶	بفروشد	۶۶
۱۰۱	ایمانی	۴	۱۱۷	بلافاصله	۱۴۸-۱۰۲
۱۰۲	آینده	۹۸	۱۱۸	بالمثل	۲۸
ب			۱۱۹	بلوچ	۴
			۱۲۰	بلوچی	۱۶
۱۰۳	بارگاه	۶۳	۱۲۱	بنام خداوند برزگ	۱۱۹-۷۴-۶۳
۱۰۴	بازار	۱۰	۱۲۲	بنیه	۱۴
۱۰۵	بالترتیب	۶۸	۱۲۳	بهود	۱۴
۱۰۶	بانک	۱۵۱-۶۴-۱۲	۱۲۴	بهترین	۱۳۰
۱۰۷	پیدبرد	۱۱۴-۱۰۵	۱۲۵	بودجه	-۹۵-۹۱-۹۰-۷۵ ۱۲۵-۹۹-۹۸-۹۷
۱۰۸	بحیث	-۷۲-۶۷-۶۲-۱۶ -۸۴-۸۱-۷۷-۷۳ -۱۱۷-۱۱۶-۱۱۲ ۱۳۸-۱۲۵-۱۲۰			
۱۰۹	بدنی	۵۲			

رسمي جریده

رهنمای قانون اساسی به ترتیب الفبا

شماره	موضوع	مواد قانون	شماره	موضوع	مواد قانون
۱۲۶	بیان	۳۴	۱۴۳	پول	۱۲
۱۲۷	برق	۱۹	۱۴۴	پولیس	۱۵۳-۱۳۴-۶۲
۱۲۸	یسوادی	۴۴	۱۴۵	پولی	۱۲
۱۲۹	بیشترین	۶۱	۱۴۶	پروان	۲
۱۳۰	بیطرفی	۵۰	۱۴۷	پروی	۱۴۹-۱۳۰-۲
۱۳۱	بین الدول	۱۲۱-۶۴-۲۸	۱۴۸	پشتیانی	۶۳
۱۳۲	بی بضاعت	۵۳-۳۱	۱۴۹	پیشرفت	۴۷
پ					
۱۳۳	پامیری	۱۶۰	۱۵۰	پیشگاه	۱۲۰
۱۳۴	پایان	۸۳-۶۱	۱۵۱	پیشه وران	۱۳
۱۳۵	پایبخت	۲۱	۱۵۲	پیغمبر اکرم (ص)	۱۸
۱۳۶	پذیرفته	۵۰	۱۵۳	پیمان	۲۸
۱۳۷	پروردگار	۶۳	۱۵۴	پیوسته	۲۸
۱۳۸	پروگرام	۴۳-۱۶-۱۴-۱۲ ۹۰-۷۵-۴۷-۴۴ ۹۹-۹۸-۹۷-۹۱	ت		
۱۳۹	پشتو	۲۰-۱۶	۱۵۵	تائید	۷۲-۶۹-۶۸-۶۴ ۱۱۷-۹۷-۹۱ ۱۵۷-۱۴۵-۱۴۳
۱۴۰	پشتون	۴	۱۵۶	تابعیت	۷۲-۶۲-۲۸-۴ ۸۵
۱۴۱	پشه نی	۱۶-۴	۱۵۷	تاجک	۴
۱۴۲	پناهندگی	۴			

رسمي جريده

رهنمای قانون اساسی به ترتیب الفبا

شماره	موضوع	مواد قانون	شماره	موضوع	مواد قانون
۱۵۸	تأديه	۴۲	۱۷۱	لدائيری	۸۳
۱۵۹	تأسيس	۵۸-۵۲-۴۶-۳۵- ۱۶۰-۱۳۲-۶۴- ۱۶۱	۱۷۲	تدريس	۴۳
۱۶۰	تأمين	۵۲-۴۳-۶-۵- ۱۱۹-۸۳-۵۴- ۱۳۵-۱۳۰- ۱۴۲-۱۴۰-۱۳۹	۱۷۳	تدقيق	۸۶
۱۶۱	تبعيضی	۵۰-۲۲	۱۷۴	تدوين	۴۵
۱۶۲	تجارت	۱۱	۱۷۵	ترجمان	۱۳۵
۱۶۳	تجدید	۱۱۸-۷۴-۷۲	۱۷۶	ترقيق	۱۳۲-۱۲۴
۱۶۴	تجربه	۱۱۸-۷۴-۷۲	۱۷۷	ترقی	۶۳
۱۶۵	تجزیه	۱	۱۷۸	ترکمن	۴
۱۶۶	تحتانی	۱۹	۱۷۹	ترکمنی	۱۶
۱۶۷	تحمیل	۴۹	۱۸۰	تساری	۸
۱۶۸	تحويل	۴۲	۱۸۱	تسريع	۱۳۷
۱۶۹	تخصص	۱۱۸	۱۸۲	تسهيلات	۵۲
۱۷۰	تدابیر	۵۰-۱۷-۱۵-۱۴- ۶۴-۵۴-۵۳-۵۲- ۱۵۹-۱۴۲-۱۳۷	۱۸۳	تشیات	۱۰
			۱۸۴	تشکیل	۵۸-۵۴-۳۵-۱۲- ۱۰۰-۸۸-۸۷- ۱۲۳-۱۲۵- ۱۳۴-۱۲۷- ۱۴۰-۱۳۸- ۱۴۲-۱۴۱- ۱۵۷-۱۵۶

رسمي جريده

رهنمای قانون اساسی به ترتيب الفبا

شماره	موضوع	مواد قانون	شماره	موضوع	مواد قانون
		۱۵۹-۱۶۰-۱۶۱	۱۹۷	تعلق	۴
۱۸۵	تشويق	۵۲-۴۷-۱۰	۱۹۸	تعليمات	۴۳-۱۷
		-۷۴-۶۷-۶۶-۶۳	۱۹۹	تعليم	۴۴-۴۳
۱۸۶	تصدی	-۱۵۱-۱۱۸-۸۰	۲۰۰	تعمیل	۱۴۲-۱۲۹-۷۵
		۱۵۳-۱۵۲	۲۰۱	تعویضی	۴۰
۱۸۷	تصریح	-۹۴-۵۱-۳۸ ۱۳۹-۱۲۸-۱۱۶	۲۰۲	تعین	-۴۸-۴۲-۳۸-۳۱ -۶۸-۶۷-۶۴-۶۱ -۸۳-۷۳-۷۲-۶۹ -۸۷-۸۵-۸۴ -۱۱۷-۱۰۸-۸۹ -۱۳۲-۱۱۸ -۱۵۴-۱۴۳ ۱۵۷-۱۵۵
۱۸۸	تصمیم	۴۷-۴۳			۱۱۷
۱۸۹	تصویر	۳۴			۴۰-۳۸-۳۷
۱۹۰	تضمین	۵۷-۵۳-۴۷-۱۰			۱۲۱
۱۹۱	تظاهرات	۳۶			۱۶۰-۱۳۷-۱۲۲
		-۹۰-۶۷-۶۵			۱۲۷-۶۹
۱۹۲	تعديل	-۱۱۱-۱۰۲-۹۲ -۱۴۹-۱۴۶ ۱۵۰			۱۳۲-۱۲۴-۶۴
۱۹۳	تعذيب	۲۹	۲۰۳	تعيينات	-۹۸-۹۷-۹۴-۷۹ ۱۳۳-۱۲۵
۱۹۴	تعرض	-۳۷-۳۱-۲۴ ۴۰-۳۸	۲۰۴	تفتيش	۱۳۲-۱۲۴
۱۹۵	تعطیل	-۱۰۲-۷۹-۱۸ ۱۰۷	۲۰۵	تفسير	
۱۹۶	تعقيب	-۲۹-۲۷-۲۶ ۱۰۲-۱۰۱	۲۰۶	تفویض	
			۲۰۷	تقاضا	
			۲۰۸	تقاعد	
			۲۰۹	تقديم	
			۲۱۰	تقرر	

رسمي جريده

رهنمای قانون اساسی به ترتیب الفبا

شماره	موضوع	مواد قانون	شماره	موضوع	مواد قانون
۲۱۱	تقویت	۵۲-۱۶	۲۲۳	تنفیذ	۱۴۵
۲۱۲	تقویم	۱۸	۲۲۴	تهیه	۱۴
۲۱۳	تکلم	۴۳-۱۶	۲۲۵	توازن	۴۴
۲۱۴	تکمیل	۱۱۶-۱۱۳-۸۵	۲۲۶	توام	۹۸
۲۱۵	تکنالوژی	۹۰-۷۵	۲۲۷	توشیح	۱۶۲-۱۰۰-۶۴
۲۱۶	تلفون	۳۷	۲۲۸	توضیح	۱۴
۲۱۷	تلگراف	۳۷	۲۲۹	توزیع	۹۲
۲۱۸	تلویزیون	۳۴	۲۳۰	توقیف	۲۹-۲۷-۲۶ ۱۰۲
۲۱۹	تمامیت	۶۳-۵۹-۵۰-۸-۵ ۹۹-۷۵-۷۴-۶۴ ۱۱۱	۲۳۱	تولید	۱۳-۷
۲۲۰	تمدید	۱۴۷-۱۴۳-۱۰۷	ث		
۲۲۱	تناسب	۱۳۸-۸۳			
۲۲۲	تنظیم	۱۲-۱۱-۸-۴ ۲۴-۱۹-۱۸-۱۶ ۳۳-۳۲-۳۱ ۴۸-۴۶-۳۴ ۶۳-۵۸-۵۳ ۷۶-۷۱-۷۰ ۱۲۲-۱۰۸-۸۹ ۱۲۷-۱۲۳ ۱۳۶-۱۳۴ ۱۴۱-۱۴۰	ج		
			۲۳۲	ثلث	۹۴-۸۹-۸۴-۶۹ ۱۵۰-۱۲۷-۱۰۰
			۲۳۳	جامعه	۵۴-۶
			۲۳۴	جبران	۹۶-۵۱
			۲۳۵	جداگانه	۱۰۴
			۲۳۶	حاکمیت	۱۱۱-۶۳-۵-۴
			۲۳۷	جرگه	۶۹-۶۸-۶۴-۱۲

رسمي جريده

رهنمای قانون اساسی به ترتیب الفبا

شماره	موضوع	مواد قانون	شماره	موضوع	مواد قانون
		-۸۲-۷۹-۷۷-۷۲ -۸۷-۸۵-۸۴-۸۳ -۹۴-۹۲-۹۱-۸۹ -۱۱۰-۹۸-۹۷ -۱۱۳-۱۱۲-۱۱۱ -۱۲۷-۱۱۷-۱۱۴ -۱۵۷-۱۵۰-۱۴۷ ۱۶۲			
۲۴۸	جرم	-۳۸-۳۰-۲۷-۲۶ ۱۲۷-۱۰۲	۲۴۷	جمهوری	-۶۱-۶۰-۲-۱ -۸۱-۷۰-۶۷-۶۲ ۱۵۹-۱۴۷-۱۱۶
۲۳۹	جزا	۱۳۶-۲۹-۲۶	۲۴۸	جنائی	۳۱
۲۴۰	جسمی	۵۴	۲۴۹	جنگلات	۱۵
۲۴۱	جلسه	۱۰۴-۱۰۳-۷۹	چ		
۲۴۲	جلوگیری	۷	۲۵۰	چاپ	۱۲
۲۴۳	جمعه	۱۸	ح		
۲۴۴	جمعیتها	۳۵	۲۵۱	حاضر	۱۰۶-۷۴-۳۱
۲۴۵	جمعی	۳۴	۲۵۲	حالاتی	۱۲۸-۵۱-۴۹
۲۴۶	جمهور	-۶۳-۶۲-۶۱-۶۰ -۶۷-۶۶-۶۵-۶۴ -۷۱-۷۰-۶۹-۶۸ -۸۴-۷۹-۷۷-۷۴	۲۵۳	حالت	۱۴۳-۷۹-۳۰
			۲۵۴	حاوی	۹۶

رسمي جريده

رهنمای قانون اساسی به ترتیب الفبا

شماره	موضوع	مواد قانون	شماره	موضوع	مواد قانون
۲۵۵	حاکمیت	۱۱-۶۳-۵-۴			۱۴۹-۱۲۶
۲۵۶	حایز	۷۹	۲۶۹	حقوق بشر	۷
۲۵۷	حداقل	۸۳	۲۷۰	حقیقی	۱۲۰
۲۵۸	حدود	-۴۰-۲۴-۱۴-۲ -۵۷-۵۰-۴۸ ۱۳۰	۲۷۱	حکم	-۴۰-۳۵-۲۷-۲۵ -۶۶-۶۲-۵۱-۴۲ -۷۹-۷۳-۶۸-۶۷ -۱۲۲-۱۱۱-۹۱ -۱۳۰-۱۲۹-۱۲۸ ۱۶۱-۱۵۷-۱۳۱
۲۵۹	حرب	۶۴	۲۷۲	حکمی	-۱۲۹-۱۲۰ ۱۳۱-۱۳۰
۲۶۰	حرفه	۴۸	۲۷۳	حلف	۱۱۹-۷۴-۶۳
۲۶۱	حرمان	-۸۵-۷۲-۶۲ ۱۱۸	۲۷۴	حمایت	-۲۴-۱۳-۱۰-۶ -۵۴-۵۲-۴۷-۳۹ ۷۴-۶۳-۵۸
۲۶۲	حزبی	۸۰-۶۶-۳۵	۲۷۵	حمل	۳۶
۲۶۳	حسن	۱۱۸-۸	۲۷۶	حنفی	۱۳۰
۲۶۴	حصول	۵۱-۴۲	۲۷۷	حوزه	۸۳
۲۶۵	حفاظت	۷۴-۶۳-۹	خ		
۲۶۶	حفظ	-۱۶-۱۵-۸-۶ ۱۴۳-۱۳۷-۷۵			
۲۶۷	حقایق	۲۹			
۲۶۸	حقوق	-۵۳-۵۱-۵۰-۲۲ -۷۰-۶۳-۶۲-۵۷ -۸۵-۷۴-۷۲			
			۲۷۸	خاتمه	۹۹-۶۴

رسمي جريده

رهنمای قانون اساسی به ترتیب الفبا

شماره	موضوع	مواد قانون
۲۷۹	خارجی	۸-۱۱-۲۸-۶۴
۲۸۰	خاص	۶۳-۶۹-۷۸-۷۹-۱۳۴-۱۲۷-۱۲۲
۲۸۱	خانواده	۵۴
۲۸۲	خیبر	۸۴
۲۸۳	خساره	۵۱
۲۸۴	خصوص	۳۵-۱۱۹
۲۸۵	خصوصی	۱۰-۵۲
۲۸۶	خطوط	۶۴-۷۶
۲۸۷	خلال	۳۸-۶۱-۶۷-۶۹-۸۳-۹۸-۱۴۷-۱۶۱-۱۵۹
۲۸۸	خورشید	۱۹
۲۸۹	خوشه	۱۹
خ		
۲۹۰	خارجی	۶۴-۱۱۰-۱۵۱-۱۵۳-۱۵۲-۱۵۵-۱۵۴

شماره	موضوع	مواد قانون
د		
۲۹۱	داخل	۲۸-۳۱-۳۸-۷۷-۹۶-۹۷-۱۰۵-۱۰۹-۱۳۰
۲۹۲	داخلی	۱۱-۸۷-۸۸-۸۹-۱۰۸
۲۹۳	دارایی	۴۰-۷۵-۱۵۴
۲۹۴	درجه	۴۳-۴۴
۲۹۵	دری	۱۶
۲۹۶	دستری	۵۰
۲۹۷	دفاع	۵-۵۵-۵۸-۶۴-۷۵-۱۳۳
۲۹۸	دفاعی	۵
۲۹۹	دفع	۳۱
۳۰۰	دلایل	۹۲-۹۴
۳۰۱	دهقان	۱۴
۳۰۲	دول	۶۴
۳۰۳	دولت	۱-۲-۵-۶-۷-۸-۹-۱۰-۱۲-۱۳-۱۴-۱۶-۱۷-۲۴

رسمي جريده

رهنمای قانون اساسی به ترتیب الفبا

شماره	موضوع	مواد قانون	شماره	موضوع	مواد قانون
		۲۸-۳۱-۳۷-۳۹	۳۰۹	رایج	۱۶
		۴۲-۴۳-۴۴-۴۶	۳۱۰	رایگان	۵۲-۴۳
		۴۷-۵۱-۵۲-۵۳	۳۱۱	رای	۶۱
		۵۴-۵۷-۵۸-۶۰		دهندگان	
		۶۵-۷۵-۸۱-۸۵	۳۱۲	ربع	۱۱۴-۹۸
		۹۶-۹۸-۱۱۶	۳۱۳	رخصتی	۴۸-۱۸
		۱۲۴-۱۲۵	۳۱۴	رسانه	۱۶
		۱۳۹-۱۴۲	۳۱۵	رسمی	۱۶
		۱۵۱-۱۵۹	۳۱۶	رسوم	۵۴
		۱۶۱-۱۶۲	۳۱۷	رسیدگی	۱۳۰-۱۲۰-۹۷ ۱۵۴-۱۳۳
۳۰۴	دولتی	۴۲-۴۶-۵۰-۶۶	۳۱۸	رشد	۱۳
		۹۰-۹۱	۳۱۹	رضایت	۳۰
۳۰۵	دین	۱-۲-۵۴-۶۳	۳۲۰	رکن	۱۱۶-۵۴
۳۰۶	دینی	۷۴-۱۱۹-۱۴۹	۳۲۱	روح	۷۶
		۲-۱۷-۴۵	۳۲۲	روحي	۵۴
	ذ		۳۲۳	زبان	۱۶-۲۰-۳۵-۴۳
۳۰۷	ذمه	۲۵			۱۳۵
	ر		۳۲۴	زراعت	۱۴
۳۰۸	رؤسای	۱۱۰	۳۲۵	زمینه	۴۳

رسمي جريده

رهنمای قانون اساسی به ترتیب الفبا

شماره	موضوع	مواد قانون	شماره	موضوع	مواد قانون
۳۲۶	زنان	۴۴	۳۴۰	سرایت	۲۶
۳۲۷	زندگی	۲۳-۱۴-۱۳	۳۴۱	سرپرست	۵۳
۳۲۸	زیرزمینی	۹	۳۴۲	سرخ	۱۹
۳۲۹	زیست	۱۵	۳۴۳	سرمایه	۴۱-۱۰
س					
۳۳۰	ساعات	۴۸	۳۴۴	سره میاشت	۶۴
۳۳۱	ساقط	۱۴۸-۷۹	۳۴۵	سرود	۲۰
۳۳۲	ساکن	۳۸	۳۴۶	سری	-۱۰۵-۸۳-۶۱
۳۳۳	ساکنین	۱۴۰-۱۳۸			-۱۲۸-۱۱۴
۳۳۴	سالانه	۱۰۴-۹۸			۱۴۱-۱۴۰-۱۳۸
۳۳۵	سالم	۵۳-۵۰	۳۴۷	سطح	۱۳
۳۳۶	سایر	-۱۶-۹-۵-۴-۲	۳۴۸	سطوح	۱۶
		-۴۶-۳۴-۱۸	۳۴۹	سعادت	۶۳
		-۶۴-۶۳-۴۹-۴۸	۳۵۰	سفر	۳۹
		-۷۸-۷۷-۷۵-۷۴	۳۵۱	سفید	۱۹
		-۱۲۴-۹۰-۸۳	۳۵۲	سلامت	۳۶
۳۳۷	سبز	۱۳۱-۱۳۰			۵۴
		۱۹	۳۵۳	سلب	۳۲-۲۸
		۲۸	۳۵۴	سمتی	۸۰-۶۶
۳۳۸	سپرده	۲۸	۳۵۵	موء	۵۹
۳۳۹	سران	۶۴			
				استفاده	

رسمي جريدة

رهنمای قانون اساسی به ترتیب الفبا

شماره	موضوع	مواد قانون	شماره	موضوع	مواد قانون
۳۵۶	سواد	۴۶	۳۷۰	شمرده	۱۰۰-۹۸-۲۷-۱۵۹
۳۵۷	سوال	۹۳	۳۷۱	شمول	۹۷-۸۴-۴۶-۱۲۰
۳۵۸	سوگند	۶۳	۳۷۲	شناخته	۶۱-۲۵
۳۵۹	سیا	۱۹	۳۷۳	شهادتی	۳۰
۳۶۰	سیاست	۷۶-۶۴-۸	۳۷۴	شهر	۲۱
۳۶۱	سرت	۱۱۸	ص		
۳۶۲	سیستم	۵۰			
ش					
۳۶۳	شه	۳۵	۳۷۵	صاحب	۶۴
۳۶۴	شخصی	۸۴-۷۲-۶۲-۲۶-۱۰۵-۹۳-۸۵	۳۷۶	منصبان	۶۴
۳۶۵	شرایط	۵۵-۴۶-۳۳-۱۴-۷۵-۷۲-۶۲-۱۱۸	۳۷۷	صادر	۱۲۹-۵۲
			۳۷۸	صادقانه	۷۴
۳۶۶	شرط	۱۲۶-۹۶-۳۵-۱۴۳-۱۲۹	۳۷۹	صحت	۱۳۵
			۳۸۰	صحت	۳۰
۳۶۷	شغل	۹۷-۸۴-۴۸-۱۲۰	۳۸۱	صحی	۵۲
			۳۸۲	صدمه	۵۰
۳۶۸	شغاهی	۹۳	۳۸۳	صریح	۱۱۳-۹۲
			۳۸۴	صریحا	۱۱۳
۳۶۹	شکایت	۵۸	۳۸۵	صعب - الاعلاج	۶۸-۶۷

رسمي جريده

رهنمای قانون اساسی به ترتیب الفبا

شماره	موضوع	مواد قانون
۳۸۶	صلاحیت	۲۵-۲۷-۳۰-۳۱-
		۳۵-۳۸-۴۰-۵۱-
		۶۰-۶۴-۶۶-۶۷-
		۷۲-۷۴-۸۹-۹۰-۹۱-
		۱۱۶-۱۲۰-۱۲۱-
۳۸۷	صورت	۱۲۲-۱۲۳-۱۲۵-
		۱۳۲-۱۳۴-۱۳۷-
		۱۴۴-۱۵۹-۱۶۰-
		۱۶۱
		۳۷-۴۰-۴۳-۵۸-
۳۸۸	طبی	۶۷-۵۳-۵۲
		۱۲
		۳۸۹
		۳۸۶
		۳۸۷
۳۸۹	طرح	۳۸۸
		۳۸۹
		۳۹۰
		۳۹۱
		۳۹۲
۳۹۰	ظ	۳۹۳
		۳۹۴
		۳۹۵
		۳۹۶
		۳۹۷
۳۹۱	ظرف	۳۹۸
		۳۹۹
		۴۰۰
		۴۰۱
		۴۰۲
۳۹۲	ع	۴۰۳
		۴۰۴
		۴۰۵
		۴۰۶
		۴۰۷
۳۹۳	عادلانہ	۴۰۸
		۴۰۹
		۴۱۰
		۴۱۱
		۴۱۲
۳۹۴	عالی	۴۱۳
		۴۱۴
		۴۱۵
		۴۱۶
		۴۱۷
۳۹۵	عامہ	۴۱۸
		۴۱۹
		۴۲۰
		۴۲۱
		۴۲۲
۳۹۶	عایدات	۴۲۳
		۴۲۴
		۴۲۵
		۴۲۶
		۴۲۷
۳۹۷	عدالت	۴۲۸
		۴۲۹
		۴۳۰
		۴۳۱
		۴۳۲
۳۹۸	عدلی	۴۳۳
		۴۳۴
		۴۳۵
		۴۳۶
		۴۳۷
۳۹۹	علم	۴۳۸
		۴۳۹
		۴۴۰
		۴۴۱
		۴۴۲
۴۰۰	عذر	۴۴۳
		۴۴۴
		۴۴۵
		۴۴۶
		۴۴۷
۴۰۱	عرب	۴۴۸
		۴۴۹
		۴۵۰
		۴۵۱
		۴۵۲
۴۰۲	عرض	۴۵۳
		۴۵۴
		۴۵۵
		۴۵۶
		۴۵۷
۴۰۳	عرصہ	۴۵۸
		۴۵۹
		۴۶۰
		۴۶۱
		۴۶۲

رسمي جريدہ

رهنمای قانون اساسی به ترتیب الفبا

شماره	موضوع	مواد قانون	شماره	موضوع	مواد قانون
۴۰۵	عسکری	۱۲۵-۱۲۲-۵۵	۴۲۰	عنفاً	۱۰۵
		۸۲-۸۱-۷۳-۴۱	۴۲۱	عہدہ	۶۸-۶۷
۴۰۶	عفو	۱۱۷-۱۰۲-۸۴	۴۲۲	عواملی	۹۸
		۱۲۷-۱۱۸	۴۲۳	عواید	۴۲
۴۰۷	عقاری	۴۱	۴۲۴	عودت	۳۹
۴۰۸	عقد	۶۴	غ		
۴۰۹	عقل	۳۰			
۴۱۰	علاج	۵۲	۴۲۵	غیاب	۶۷-۶۱-۶۰
۴۱۱	علاوہ	۸۵-۱۶			۱۰۸
۴۱۲	علت	۱۴۳-۱۰۱-۲۸	ف		
۴۱۳	علمی	۴۷-۱۶			
۴۱۴	علنی	۱۱۴-۱۰۵-۳۵	۴۲۶	فراہم	۴۳
		۱۲۸	۴۲۷	فرہنگ	۴۵
۴۱۵	علیای	۱۱۱-۸۱-۶۶	۴۲۸	فروشی	۴۱
۴۱۶	علیہ	۱۲۰-۶۹-۲۵	۴۲۹	فساد	۷۵
		۱۳۴		اداری	
۴۱۷	عمل	۶۰-۵۹-۵۳-۲۶	۴۳۰	فسخ	۹۰
		۱۴۸-۹۳-۹۲	۴۳۱	فعالیت	۵۸-۳۵-۱۲
۴۱۸	عملی	۵۰-۲۷			۱۳۴
۴۱۹	عمودی	۱۹	۴۳۲	فعل	۲۷
			۴۳۳	فقرہ	۱۶۱-۱۴۵-۱۱۷

رسمي جريده

رهنمای قانون اساسی به ترتیب الفبا

شماره	موضوع	مواد قانون	شماره	موضوع	مواد قانون
۴۳۴	فقه	۱۳۰			۶۸-۶۷-۶۴-۶۱
۴۳۵	فقهی	۳۵			۷۳-۷۱-۷۰-۶۹
۴۳۶	فکر	۲۴			۷۹-۷۷-۷۶-۷۵
۴۳۷	فهرست	۱۰۹-۹۷-۹۶			۹۰-۸۶-۸۴-۸۳
۴۳۸	فوق العاده	۱۰۷			۹۶-۹۵-۹۴-۹۱
۴۳۹	فصد	۹۲-۸۴			۱۰۲-۹۸-۹۷
۴۴۰	فیصله	۱۲۹-۷۵			۱۰۹-۱۰۸
ق					۱۱۵-۱۱۱
۴۴۱	قابل	۱			۱۱۹-۱۱۷
۴۴۲	قابلیت	۵			۱۲۲-۱۲۱
۴۴۳	قابطه	۸۱			۱۲۴-۱۲۳
۴۴۴	قانون	۹-۵-۴-۳-۲			۱۲۸-۱۲۷
		۱۶-۱۴-۱۲-۱۰			۱۳۱-۱۳۰
		۳۳-۲۷-۲۴-۲۲			۱۳۴-۱۳۳
		۳۷-۳۶-۳۵-۳۴			۱۳۷-۱۳۶
		۴۶-۴۰-۳۹-۳۸			۱۴۱-۱۴۰
		۵۱-۵۰-۴۸-۴۷			۱۴۳-۱۴۲
		۵۶-۵۵-۵۳-۵۲			۱۴۸-۱۴۶
		۶۰-۵۹-۵۸-۵۷			۱۵۴-۱۴۹
					۱۵۶-۱۵۵
					۱۵۸-۱۵۷

رسمي جريده

رهنمای قانون اساسی به ترتیب الفبا

شماره	موضوع	مواد قانون	شماره	موضوع	مواد قانون
		۱۵۹-۱۶۰	۴۶۰	قومی	۶۶-۸۰
		۱۶۱-۱۶۲	۴۶۱	قیادت	۹۴
۴۴۵	قبایل	۶	۴۶۲	فیود	۱۴۵
۴۴۶	قبلی	۳۴	ک		
۴۴۷	قبول	۶۴			
۴۴۸	قرصه	۹۰-۹۷-۹۸	۴۶۳	کابل	۲۱
۴۴۹	قرغیز	۴	۴۶۴	کار	۴۸
۴۵۰	قرلباش	۴	۴۶۵	کارگر	۴۸
۴۵۱	قسمت	۱۹	۴۶۶	کاشف	۴۷
۴۵۲	قضات	۶۴	۴۶۷	کافی	۱۱۸
۴۵۳	قضاوت	۸۱	۴۶۸	کامل	۳۰-۵۰
۴۵۴	قضایای	۳۱-۱۲۲-۱۳۰	۴۶۹	کرامت	۶-۲۴-۲۹
		۱۳۱	۴۷۰	کسب	۴۰-۶۱-۸۵-۹۸
۴۵۵	قطعات	۶۴	کشور		
۴۵۶	قطعی	۲۵-۷۵-۹۸			
۴۵۷	قناعت	۱۲۲-۱۲۵-۱۳۰			
۴۵۸	قوای مسلح	۶۴-۱۳۴-۱۵۳			
۴۵۹	قومیت	۳۵-۱۳۱	۴۷۱		۵-۶-۱۱-۱۲-۱۶-۱۸-۳۹-۴۴-۵۰-۶۴-۷۲-۷۶-۸۳-۹۹-۱۱۱-۱۴۳
			۴۷۲	کنمه	۴-۱۹
			۴۷۳	کمال	۱۱۹
			۴۷۴	کمتر	۶۲-۷۲-۱۱۸

رسمي جريده

رهنمای قانون اساسی به ترتیب الفبا

شماره	موضوع	مواد قانون	شماره	موضوع	مواد قانون
		۱۵۹		لا اله الا	
		۱۲-۵۸-۶۴-۸۶-	۴۸۶	الله محمد	۱۹
۴۷۵	کمیسیون	۸۸-۸۹-۹۳-		رسول الله	
		۱۵۶-۱۵۷-۱۵۹			
۴۷۶	کنار	۱۹	۴۸۷	لازم	۱۴-۱۵-۱۷-۵۰- ۵۲-۵۳-۵۴-۶۴- ۱۳۷-۱۴۲-۱۵۹
۴۷۷	کهن - سالان	۵۳	۴۸۸	لسانس	۴۳
۴۷۸	کوچیان	۱۴-۴۴-۱۴۰	۴۸۹	لسانی	۶۶-۸۰
گ			۴۹۰	نغر	۹۰-۱۶۱-۱۶۲
			۴۹۱	نقب	۱۵۸
			م		
۴۷۹	گرفتار	۲۷-۱۰۲	۴۹۲	مؤثر	۱۳-۱۴-۱۶-۴۳- ۴۴-۴۷
۴۸۰	گرفتاری	۲۶-۲۹-۳۱- ۱۰۲	۴۹۳	موقت	۶۷
۴۸۱	گروهی	۱۶	۴۹۴	مؤلف	۴۷
۴۸۲	گفتار	۳۴	۴۹۵	مادری	۷-۴۳
۴۸۳	گناه	۲۵	۴۹۶	مادی	۳۵
۴۸۴	گندم	۱۹	۴۹۷	مالداران	۱۴
۴۸۵	گوجر	۴	۴۹۸	مالداری	۱۴
ل			۴۹۹	مالی	۲-۱۴-۳۵-۷۰-

رسمي جريده

رهنمای قانون اساسی به ترتيب الفبا

شماره	موضوع	مواد قانون	شماره	موضوع	مواد قانون
		۹۸-۹۷-۹۵-۷۵-	۵۱۵	متولد	۶۲
		۱۲۶	۵۱۶	مجاز	۱۴۹-۴۱-۴۰
۵۰۰	مامور	۱۰۲-۳۸	۵۱۷	مجازات	۱۲۴-۶۴-۲۷-۱۳۳
۵۰۱	مامورین	۱۲۴-۶۴	۵۱۸	مجرد	۱۶۱-۳۱
۵۰۲	مباحثات	۱۱۴	۵۱۹	مجوز	۲۳
۵۰۳	مبارک	۱۹	۵۲۰	محتویات	۱۴۹
۵۰۴	مبنای	۴۵-۳۵-۸	۵۲۱	محراب	۱۹
۵۰۵	متارکه	۶۴	۵۲۲	محریت	۳۷-۳۱
۵۰۶	مترقی	۶	۵۲۳	محروم	۲۳-۴
۵۰۷	متشکل	۸۲-۷۱-۶۹-۴-۱۱۰	۵۲۴	محکمه	۳۵-۳۰-۲۷-۲۵-۷۸-۶۹-۵۱-۴۰-۱۶۰-۱۲۷
۵۰۸	متعال	۶۳	۵۲۵	محکوم	۶۲-۲۸-۲۹-۲۵-۱۱۸-۸۵-۷۲
۵۰۹	معتقدات	۳	۵۲۶	محول	۱۲۷-۷۸-۶۹
۵۱۰	متقابل	۸	۵۲۷	محوه	۷۴
۵۱۱	متقاضی	۶۷-۶۵-۳۵	۵۲۸	مخابرات	۳۷-۳۱
۵۱۲	متقاعدین	۵۳	۵۲۹	مخالف	۳
۵۱۳	متهم	۳۰-۲۸-۲۶-۲۵-۱۰۲-۷۸-۳۱-۱۳۴-۱۳۳-۱۲۷	۵۳۰	مخترع	۴۷
۵۱۴	متوازن	۴۳-۶			

رسمي جريده

رهنمای قانون اساسی به ترتیب الفبا

شماره	موضوع	مواد قانون	شماره	موضوع	مواد قانون
۵۳۱	مختار	۷	۱۵۶-۱۴۰		
۵۳۲	مداخله	۸	۶	مرفه	۵۴۹
۵۳۳	مدارس	۱۷	۱۱۷-۱۱۶-۱۹	مرکب	۵۵۰
۵۳۴	مدافع	۳۱	۱۳۶-۶۴-۱۲	مرکزی	۵۵۱
۵۳۵	مدانها	۶۴	۱۵۱		
۵۳۶	مدرک	۹۶	۴۸	مزد	۵۵۲
۵۳۷	مدیون	۳۲	۱۷	مساجد	۵۵۳
۵۳۸	مذکور	۱۰۲-۳۸	۶۳	مساعی	۵۵۴
۵۳۹	مذهب	۳۵	۱۰۰-۲۲-۱۹	مساوی	۵۵۵
۵۴۰	مذهبی	۸۰-۶۶	۵۱-۱۴	مستحق	۵۵۶
۵۴۱	مراجعه	۱۵۶-۶۷-۶۵	۹۴	مسترد	۵۵۷
۵۴۲	مراسلات	۳۷-۳۱	۱۲۶-۷۰	مستفید	۵۵۸
۵۴۳	مراسم	۲	۱۱۶-۸۶-۱۲-۱	مستقل	۵۵۹
۵۴۴	مراقبت	۶۴	۱۵۹-۱۵۷		
۵۴۵	مراکز	۵۲-۱۷	۱۴۰-۹۲-۸۳-۴	مستقیم	۵۶۰
۵۴۶	مراعاتنامه	۳۵	۱۴۱		
۵۴۷	مردان	۴۴	۶۵	مستلزم	۵۶۱
۵۴۸	مردم	۵۶-۱۶-۱۳-۱۱	۷	مسکرات	۵۶۲
		۷۱-۶۶-۶۵-۶۳	۳۹-۳۸-۱۴	مسکن	۵۶۳
		۱۳۷-۷۴-۷۳	۶۲	مسلمان	۵۶۴

رسمي جريده

وھنماي قانون اساسي به ترتيب النبا

شماره	موضوع	مواد قانون	شماره	موضوع	مواد قانون
۵۶۵	مشخصه	۷۷	۵۸۱	معادن	۹
۵۶۶	مشتران	۶۸-۶۹-۸۲-۸۴	۵۸۲	معارف	۱۶
۵۶۷	مشروط	۸۵-۸۷-۹۷-۹۸	۵۸۳	معاش	۷۰-۱۵۵
۵۶۸	مشهود	۱۰۰	۵۸۴	معامله	۲۸
۵۶۹	مشورہ	۳۵-۱۲۶-۱۲۹	۵۸۵	معاهدات	۶۴-۹۰-۹۷
۵۷۰	مضون	۳۸-۱۰۲	۵۸۶	معارن	۶۰-۶۸-۱۱۲
۵۷۱	مصادره	۱۲-۱۲۵-۱۳۹	۵۸۷	معزول	۱۳۳
۵۷۲	مصارف	۱۴۴	۵۸۸	معطل	۱۴۵
۵۷۳	مصالح	۲۴-۳۱-۳۶-۴۰	۵۸۹	معلوليت	۱۰۸
۵۷۴	مصطلحات	۴۰	۵۹۰	معلولين	۵۳-۸۴
۵۷۵	مصورہ	۱۱-۲۴-۶۶-۷۱	۵۹۱	معنوي	۳۵
۵۷۶	مضونيت	۱۱۲	۵۹۲	معيشتي	۱۴
۵۷۷	مضامين	۱۶	۵۹۳	معوييت	۱۰۸
۵۷۸	مطابع	۹۴-۱۰۰	۵۹۴	معويين	۵۳-۸۴
۵۷۹	مطبوعات	۱۰	۵۹۵	مغاير	۵۴-۱۶۱
۵۸۰	مطرح	۴۵	۵۹۶	مفقودين	۵۳
		۳۴	۵۹۷	مقاصد	۳۵-۳۶
		۱۶-۳۴	۵۹۸	مقامات	۳۴
		۹۹	۵۹۹	مقتضيات	۱۴۹

رسمي جريده

رهنمای قانون اساسی به ترتیب الفبا

شماره	موضوع	مواد قانون	شماره	موضوع	مواد قانون
۶۰۰	مجلس	۶۳-۵۴-۳-۲ ۱۴۹-۱۱۹-۷۴	۶۱۲	ملی	۱۶-۸-۶-۵-۴ ۵۳-۴۵-۲۰-۱۹ ۶۷-۶۵-۶۴-۶۳ ۷۵-۷۴-۷۳-۶۹ ۸۶-۸۵-۸۱-۷۹ ۹۳-۹۰-۸۸-۸۷ ۹۹-۹۸-۹۷-۹۴ ۱۰۵-۱۰۳-۱۰۲ ۱۰۹-۱۰۷-۱۰۶ ۱۳۴-۱۱۱-۱۱۰ ۱۴۵-۱۴۴-۱۴۳ ۱۴۹-۱۴۷ ۱۵۳-۱۵۱-۱۵۰ ۱۶۰-۱۵۹-۱۵۵ ۱۶۱
۶۰۱	مقررات	۷۶			۱۴۳
۶۰۲	مقرریها	۹۱			۴۹-۳۰-۲۲
۶۰۳	مکافات	۱۲۴			۹
۶۰۴	مکانات	۳۱			۶
۶۰۵	مکتوب	۳۷			۶۳-۴۰-۸
۶۰۶	مکلف	۳۸-۲۴-۱۵-۶ ۵۰-۴۴-۴۳-۴۲ ۱۲۹-۵۷			۷۶-۶۵-۳۵
۶۰۷	ملت	۸۱-۶۹-۶۳-۴ ۱۵۸			۱۹
۶۰۸	ملتری	۱۴۷			
۶۰۹	ملحق	۷			
۶۱۰	ملحوظات	۸۰-۶۶	۶۱۳	ممثل	
۶۱۱	ملکیت	۴۱-۴۰-۹	۶۱۴	ممنوع	
			۶۱۵	منابع	
			۶۱۶	مناطق	
			۶۱۷	منافع	
			۶۱۸	مناقضی	
			۶۱۹	منبر	

رسمي جريده

رهنمای قانون اساسی به ترتیب الفبا

شماره	موضوع	مواد قانون	شماره	موضوع	مواد قانون
۶۲۰	منحل	۳۵	۶۳۰	موافقه	۱۴۳-۹۴
۶۲۱	مندرج	۶۰-۵۹-۳۵-۳۴	۶۳۱	موجب	۵۱-۵۰-۴۰-۳۲-۷۵
		۶۸-۶۶-۶۴-۶۲	۶۳۲	موجبات	۳۵
		۱۱۱-۹۰-۶۹	۶۳۳	موضوع	۹۲-۷۸-۶۹-۱۲۷-۱۰۲-۹۳
		۱۱۷-۱۱۵	۶۳۴	میتاقها	۹۰
		۱۴۲-۱۲۲	۶۳۵	میعادی	۳۱
		۱۶۰-۱۴۹	ن		
۶۲۲	منشی	۱۱۲-۸۷	۶۳۶	نایب	۱۱۲-۸۷
۶۲۳	منسوب	۶۹-۳۱	۶۳۷	ناشی	۱۲۷
۶۲۴	منظور	۵۲-۳۵-۱۴	۶۳۸	نافذ	۹۸-۹۴-۲۷
		۵۸-۵۴-۵۳			۱۲۴-۱۰۰
		۷۰-۶۴-۶۱			۱۶۲-۱۶۱-۱۵۰
		۹۷-۹۵-۷۵	۶۳۹	نتایج	۸۳-۶۱-۴۷
		۱۳۲-۱۲۹			۱۶۰
۶۲۵	منفصل	۱۳۷-۱۳۳	۶۴۰	نخستین	۱۰۲-۷۹
		۱۵۰-۱۴۹	۶۴۱	نشان	۱۹
		۱۵۹	۶۴۲	نشانها	۶۴
		۶۹	۶۴۳	نشر	۲۴-۱۶-۱۲
		۱۳۶			
۶۲۶	متقسم	۱۳۲			
۶۲۷	مواخذة	۲۷			
۶۲۸	مواد	۶۳			
۶۲۹	مواظبت				

رسمي جريده

رهنمای قانون اساسی به ترتیب الفبا

شماره	موضوع	مواد قانون	شماره	موضوع	مواد قانون
		۱۵۴	۶۶۰	همزمان	۶۰-۸-۶
۶۴۴	نصاب	۴۵-۳۵	۶۶۱	همکاری	۱۳۹
۶۴۵	نص	۷۶	۶۶۲	هنر	۴۶
۶۴۶	نظارت	۱۵۷-۱۵۶-۵۸	۶۶۳	هنگام	۱۰۲-۱۰۱ ۱۱۵-۱۱۳-۱۰۶
۶۴۷	نظام	۱۱۸-۸۳-۱۰ ۱۴۹	و		
۶۴۸	نظریه	۱۰۱-۹۸			
۶۴۹	نفوس	۸۳	۶۶۴	وابسته	۳۵
۶۵۰	نقض	۵۸	۶۶۵	واجب- التعمیل	۱۲۹
۶۵۱	نمایندگان	۸۴-۶۴-۴	۶۶۶	واجد	۸۵-۷۲-۶۲ ۱۱۸
۶۵۲	نمایندگی	۸۳-۸۱-۶۴-۴۱	۶۶۷	واحد	۹۰-۷۷-۴۲-۱
۶۵۳	نورستانی	۱۶-۴	۶۶۸	والدین	۶۲
۶۵۴	نوشته	۳۴	۶۶۹	وثایق	۸۶
۶۵۵	نصوص	۱۱۹-۳۵	۶۷۰	وجایب	۴۹-۲۲ و در فصل دوم
ه			۶۷۱	وحدت	۵۹-۶
			۶۷۲	وخیم	۱۴۳
۶۵۶	هجرت	۱۸	۶۷۳	ورزشهای	۵۴
۶۵۷	هجری شمسی	۱۹-۱۸	۶۷۴	وزراء	۷۷-۷۴-۷۳-۷۱
۶۵۸	هزاره	۴			
۶۵۹	همجواری	۸			

رسمي جريده

رهنمای قانون اساسی به ترتیب الفبا

شماره	موضوع	مواد قانون	شماره	موضوع	مواد قانون
		۸۰-۹۱-۹۲-۹۳- ۱۳۹			۹۸-۱۰۰-۱۰۴-
۶۷۵	وزیر	۵۲-۶۸-۷۰-۷۸- ۸۳-۹۱-۹۳-۱۰۶-			۱۱۷-۱۲۷-۱۵۷
۶۷۶	وسيله	۳۰-۳۴-۳۷-			
۶۷۷	وضع	۱۷-۴۲-۷۵-۷۶- ۱۳۰-۱۳۶-۱۴۵-			
۶۷۸	وظايف	۵-۶۸-۷۴-۷۵- ۷۶-۷۷-۸۷-۸۸- ۱۰۸-۱۱۷-۱۳۹-			
۶۷۹	وظیفه	۴۶-۱۱۹-			
۶۸۰	وفات	۶۰-۶۱-۶۷-۶۸-			
۶۸۱	وقايه	۵۲-			
۶۸۲	وکیل	۳۱-۸۳-			
۶۸۳	ولايت	۸۳-۸۴-۱۳۶- ۱۳۸-۱۳۹-			
۶۸۴	ولسوالی	۸۴-۱۱۰-۱۴۰-			
۶۸۵	ولسی	۱۲-۶۴-۶۸-۶۹- ۷۲-۷۷-۷۹-۸۲- ۸۳-۸۵-۸۶-۸۹- ۹۱-۹۲-۹۴-۹۷-			

اشتراك سالانه

در مرکز و ولايات : (۵۰۰) افغانی

برای متعلمین و محصلین با ارائه تصدیق، نصف قیمت

خارج از کشور (۱۵۰) دالر امریکائی

قیمت این شماره : (۱۵۰) افغانی

نمبر تېلفون : (۲۵۰۹۳)

تعداد طبع : (۲۱۰۲۰) جلد

**TRANSITIONAL ISLAMIC
STATE OF
AFGHANISTAN
MINISTRY OF JUSTICE**

**OFFICIAL
GAZETTE**

Extraordinary Issue

Constitution Of Afghanistan

Issue: No. 818

Date : January / 28 / 2004

Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library